

ΑΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

“Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ”

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΔΕΔΟΥΣΗ ΔΗΜΗΤΡΑ
ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
ΠΑΒΙΤΣΟΥ ΝΙΚΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ:

ΝΑΝΟΥΣΗ ΔΗΜΗΤΡΑ

ΠΑΤΡΑ 2007

ΑΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

“Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ”

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΔΕΔΟΥΣΗ ΔΗΜΗΤΡΑ
ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
ΠΑΒΙΤΣΟΥ ΝΙΚΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ:

ΝΑΝΟΥΣΗ ΔΗΜΗΤΡΑ

ΠΑΤΡΑ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ

1.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΑ

2.3 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ – Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

2.4 ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

2.5 ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ – ΠΡΟΤΥΠΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ – ΕΛΟΤ

2.5.1 ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

2.5.2 ΠΡΟΤΥΠΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

2.5.3 ΕΛΟΤ

2.6 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΛΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

2.7 ΚΥΚΛΟΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

2.8 ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

2.8.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (EFQM)

2.8.2 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

2.8.3 ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ

2.8.4 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

2.8.5 ΒΡΑΒΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

2.9 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

2.10 ΚΟΣΤΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

2.11 ΟΙ ''ΤΚΟΥΡΟΥ'' ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥΣ

2.11.1 DR. EDWARDS DEMING

2.11.2 JOSEPH JURAN

2.11.3 SHIGEO SHINGO

2.11.4 PHILIP CROSBY

2.11.5 KAORU ISHIKAWA

2.11.6 CLAUS MOLLER

2.12 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

3.2 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

3.3.1 ΣΤΟΧΟΙ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

3.4 ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3.5 ΟΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3.5.1 ΛΙΣΣΑΒΟΝΑ

3.5.2 ΜΠΟΛΟΝΙΑ

3.5.3 ΠΡΑΓΑ

3.5.4 ΒΕΡΟΛΙΝΟ

3.5.5 ΜΠΕΡΓΚΕΝ

3.6 ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2010

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

3.7 Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3.8 Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.8.1 ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ-ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ
ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3.9 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ Ε.Ε. & ΗΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

4.1.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- I. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ
- II. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΕΝΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
- III. ΝΟΜΟΣ " ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ
ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ
ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ"

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ

Η εκπαίδευση αποτελεί θεμέλιο λίθο και πρωταρχικό παράγοντα της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης μιας χώρας. Είναι συγχρόνως κοινωνικό αγαθό και εθνική επένδυση. Μπορούμε να της αποδώσουμε διαστάσεις ανθρωπιστικές, πολιτιστικές, κοινωνικές και οικονομικές μιας και έχει ως σκοπό να βοηθήσει τα νεαρά άτομα να αποκτήσουν ένα σύνολο διανοητικών ή και χειρωνακτικών ικανοτήτων, να διαμορφώσουν ένα σύνολο ηθικών αξιών, συγκροτημένης προσωπικότητας, δημοκρατικής συνείδησης, να συμβάλει δυναμικά στην κοινωνική ένταξη, την κατοχύρωση ρόλου ενεργού πολίτη και την εξασφάλιση των απαραίτητων εφοδίων για την αγορά εργασίας.

Στο κατώφλι του 21ου αιώνα προβάλλει ως επιτακτική ανάγκη η ποιοτική αναβάθμιση της Παιδείας, η ανάπτυξη των ικανοτήτων και η απόκτηση νέων και ευέλικτων δεξιοτήτων.

Στις μέρες μας, το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας περνά μεγάλες αναταράξεις, για αυτό και το θέμα που επιλέξαμε «η διασφάλιση της ποιότητας στα ΤΕΙ- μια πρώτη προσέγγιση», στάθηκε μία μεγάλη πρόκληση για εμάς. Θέλουμε να διαπιστώσουμε αν όλες οι ενέργειες που έχουν γίνει για την εκπαίδευση μέχρι σήμερα έχουν φέρει κάποιο αποτέλεσμα. Σήμερα η ύπαρξη όσο το δυνατόν καλύτερων συστημάτων εκπαίδευσης έχει μεγαλύτερη σημασία παρά ποτέ.

Η πρόθεση μας είναι καθαρά ερευνητική και θέλουμε να ερευνήσουμε αν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και ειδικότερα στα Τ.Ε.Ι. έχει εφαρμοστεί κάποιο μοντέλο ποιότητας, επιστημονικά ή ακόμα και ερασιτεχνικά. Εάν έχει δοθεί βάση στην αξιολόγηση και διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

υπηρεσιών από την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Εάν έχει θεσμοθετηθεί ένα κοινά αποδεκτό, αξιοκρατικό και αντικειμενικό σύστημα μέτρησης αλλά και διασφάλισης της ποιότητας των υπηρεσιών των ελληνικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, προκειμένου αυτά να υποστηριχθούν στο δρόμο της αναβάθμισης των ακαδημαϊκών υπηρεσιών τους προς τους πολίτες.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αυξανόμενο ενδιαφέρον σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες για τα θέματα της εκπαιδευτικής πολιτικής, των εκπαιδευτικών συστημάτων και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Σε όλους τους τομείς της κοινωνικής πραγματικότητας συντελούνται θεμελιώδεις αλλαγές με αντίκτυπο οι παραδοσιακές ιδέες σχετικά με την εκπαίδευση και την ανατροφή των νέων να τεθούν υπό εξέταση.

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήσαμε βασίστηκε στην σύνταξη ερωτηματολογίων και στην διανομή τους για συμπλήρωση στα περισσότερα Τ.Ε.Ι. της χώρας μας. Τα ερωτηματολόγια συνοδεύονταν από μία επιστολή η οποία επεξηγούσε το βασικό λόγο της έρευνας μας, όπως επίσης τα στοιχεία μας ως σπουδαστές επιδιώκοντας με αυτόν τον τρόπο να πάρουμε απάντηση στις ερωτήσεις που είχαμε θέσει

Οι ερωτήσεις αφορούσαν στο τι γνωρίζουν σχετικά με την αξιολόγηση της ποιότητας στην εκπαίδευση καθώς επίσης αν έχει εφαρμοστεί κάποιο μοντέλο ποιότητας στο ίδρυμα τους. Απευθυνθήκαμε σε φοιτητές, καθηγητές και διοικητικά στελέχη όπως προέδρους και αντιπροέδρους των ΤΕΙ. Δυστυχώς όμως, συναντήσαμε αρκετές δυσκολίες, γιατί μερικοί από αυτούς παρά τις συνεχείς ενοχλήσεις που δέχτηκαν από εμάς, δεν αφιέρωναν λίγο από το χρόνο τους, για να μας συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια. Έπειτα απευθυνθήκαμε στους γενικούς γραμματείς κάθε ΤΕΙ, οι οποίοι διασφαλίζουν την συνέχεια της διοίκησης. Και εδώ συναντήσαμε τις ίδιες δυσκολίες, με αποτέλεσμα να αφιερώσουμε πολύ χρόνο για την συγκέντρωση των απαντήσεων των ερωτηματολόγιων.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι υπήρχαν και λίγες περιπτώσεις εκπαιδευτικών αλλά και διοικητικών μελών που μας απάντησαν αμέσως, με μεγάλη προθυμία και για αυτό τους ευχαριστούμε πολύ.

A.T.E.I ΠΟΥ ΣΤΕΙΛΑΜΕ ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ :

- ATEI Πατρών
- ATEI Πειραιά
- ATEI Καβάλας
- ATEI Θεσσαλονίκη
- ATEI Χαλκίδας
- ATEI Καλαμάτας
- ATEI Σερρών
- ATEI Μεσολογγίου
- ATEI Ηρακλείου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε αυτό το κεφάλαιο της εργασίας γίνεται κατ' αρχήν μια αναφορά στην έννοια της ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ, (πού πρωτεμφανίστηκε , τι εννοούμε με τον όρο ποιότητα και πόσο σημαντική είναι στις μέρες μας). Εισήχθη με μεγάλη επιτυχία στην Οικονομία και τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να απασχολεί και άλλους τομείς όπως την εκπαίδευση, με την οποία θα ασχοληθούμε στο μεγαλύτερο μέρος της εργασίας μας.

Γίνεται μια μικρή αναφορά στους συσχετισμένους όρους με την ποιότητα, δηλαδή στον έλεγχο ποιότητας, στην διασφάλιση της ποιότητας και στην ολική ποιότητα. Στη συνέχεια αναφέρουμε τα πρότυπα συστημάτων ποιότητας μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η διασφάλιση της ποιότητας και τον ISO, που είναι ο αρμόδιος φορέας δημιουργίας προτύπων σε διεθνές επίπεδο.

Αμέσως μετά ακολουθεί μια αναφορά στα Μοντέλα ποιότητας, και στο Ευρωπαϊκό Μοντέλο Ποιότητας. Αναφερόμαστε στον σχεδιασμό της ποιότητας αλλά και στο κόστος που δημιουργείται μέσα από αυτή τη διαδικασία. Ακόμα αναφέρουμε τους κύκλους ποιότητας, ένα σύστημα διοίκησης, που πρωτεμφανίστηκε στην Ιαπωνία και σημείωσε μεγάλη επιτυχία ως προς την μείωση του κόστους παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών.

Ακόλουθως γίνεται μια μικρή αναφορά στους κυριότερους «γκουρού» (θεωρητικούς) της ποιότητας και αναφέρονται οι απόψεις που διατύπωσε ο καθένας σχετικά με τη διοίκηση ποιότητας στις επιχειρήσεις

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Τέλος αναφέρουμε τα οφέλη που έχουν οι επιχειρήσεις με την εφαρμογή της ποιότητας κατά την διαδικασία της παραγωγής των προϊόντων ή υπηρεσιών τους.

2.2 ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Είναι γεγονός ότι ο όρος Ποιότητα είναι γενικός, αλλά και θεμελιώδης. Είναι ακόμα γεγονός ότι εισήχθη με επιτυχία και αξιοσημείωτα αποτελέσματα στην Οικονομία: Εμπόριο, Παραγωγή, καταρχήν στην Ιαπωνία και την Αμερική κατά το Β' μισό του περασμένου αιώνα .

Σαν πρώτος Ηγέτης Ολικής Ποιότητας μπορεί να θεωρηθεί ο Μωυσής γιατί:

Είχε ένα όραμα (τη Γη της Επαγγελίας)

Είχε την υπομονή να το επιδιώξει

Είχε γραπτές οδηγίες (10 εντολές)

Αντιμετώπισε πολλές φορές αχαριστία και άγνοια μέχρι να πετύχει.

Ιστορικά, η διασφάλιση της Ολικής Ποιότητας όπως την εννοούμε σήμερα άρχισε την δεκαετία του '60 εξαιτίας της ανάγκης για καλύτερο τεχνικό έλεγχο πολύπλοκων, υψηλής τεχνολογίας, αμυντικών προγραμμάτων. Γι' αυτό οι αρχικές απαιτήσεις του συστήματος ποιότητας προτυποποιήθηκαν πιθανόν, με τη μορφή προτύπων του NATO (σειρά DEFSTAN 05/21 και στη συνέχεια σειρά AQAP).

Για παρόμοιους λόγους οι επόμενοι χρήστες συστημάτων ποιότητας ήταν οι σχεδιαστές μονάδων πυρηνικής ενέργειας για ειρηνικές εφαρμογές. Οι απαιτήσεις αυτές τροποποιήθηκαν σχεδόν όλες από την σκοπιά της διοίκησης σε όλο τον κόσμο.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Πολλοί άλλοι βιομηχανικοί κλάδοι καθώς και υπηρεσίες έχουν εν' μέρει τα χαρακτηριστικά της αμυντικής και πυρηνικής βιομηχανίας ως προς:

το κόστος

την τεχνική πολυπλοκότητα

τις συνέπειες των βλαβών από οικονομική άποψη αλλά και το σημαντικότερο από τη σκοπιά της ασφάλειας.

Συνεπώς, η επιτυχής εφαρμογή των αρχών του Ολικού Συστήματος

Ποιότητας στην πολεμική και πυρηνική βιομηχανία οδήγησε στην επέκταση της εφαρμογής του σε πάσης φύσεως προγράμματα επενδύσεων.⁽⁷⁾

2.3 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ – Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Αρχικά η Ποιότητα ως έννοια και διαδικασία εμφανίστηκε στον τομέα των επιχειρήσεων όπου και σημείωσε μεγάλη επιτυχία.. Η έννοια της ποιότητας μπορεί να ειπωθεί ως την απόλυτη έννοια (ποιότητας), που στην περίπτωση αυτή, σχετίζεται με το «καλύτερο», το «μοναδικό» στην αγορά.

Μπορούμε να την δούμε σε συνάρτηση με το προϊόν (εξετάζονται τα διάφορα χαρακτηριστικά – ιδιότητες του προϊόντος από τα οποία εξαρτώνται οι διαφορές στην ποιότητα μεταξύ των προϊόντων),

- με τους πελάτες (η ποιότητα είναι αποτέλεσμα της υποκειμενικής αντίληψης και αξιολόγησης του πελάτη – καταναλωτή),
- με την παραγωγή (η ποιότητα μετράτε από το βαθμό τήρησης των προδιαγραφών που προβλέπονται για την παραγωγή)
- με την αξία (στη συγκεκριμένη περίπτωση, εξετάζεται η εκτίμηση των πελατών όσον αφορά τη σχέση τιμής – παροχών του προϊόντος ή της υπηρεσίας). ⁽¹³⁾

Έτσι λοιπόν συναντάμε πολλούς ορισμούς για την ποιότητα μερικούς από τους οποίους παραθέτουμε παρακάτω:

« Ποιότητα είναι το να ανταποκρίνεσαι ή ακόμα και να ξεπερνάς τις προσδοκίες του πελάτη ». Ένας άλλος ορισμός είναι: « Το σύνολο των χαρακτηριστικών και ιδιοτήτων ενός προϊόντος ή υπηρεσίας, που αναφέρονται

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

στη δυνατότητα τους να ικανοποιούν μια εκφρασμένη ή συναγόμενη ανάγκη του πελάτη» (Πρότυπο ISO 8402).

Ένας απλούστερος ορισμός της ποιότητας είναι: « Ποιότητα είναι κάθε δραστηριότητα που έχει σαν αποτέλεσμα την ικανοποίηση του πελάτη». Επίσης: « Ποιότητα είναι ένας τρόπος διοίκησης του οργανισμού, που επηρεάζει κάθε δραστηριότητα και κάθε διαδικασία».

Η έννοια της ποιότητας λοιπόν, δεν περιορίζεται μόνο στην ποιότητα του προϊόντος ή της υπηρεσίας, αλλά επεκτείνεται και στην ποιότητα της επιχείρησης που το προσφέρει. Η εξέλιξη μιας επιχείρησης ή οργανισμού εξαρτάται από το ποσοστό των ποιοτικών απαιτήσεων του εξωτερικού περιβάλλοντος. Για να επιβιώσει και να σταθεί στον ανταγωνισμό μια επιχείρηση πρέπει να προσφέρει αγαθά και υπηρεσίες που ικανοποιούν τις προσδοκίες και τις απαιτήσεις των πελατών.

Η ποιότητα στις επιχειρήσεις αποτελεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και τους δίνει τη δυνατότητα να βοηθηθούν έναντι άλλων οι οποίες δεν το χρησιμοποιούν. Έτσι το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που δημιουργείται δεν προέρχεται μόνο από την τιμή των προϊόντων, ούτε από τα ίδια τα προϊόντα (τα περισσότερα από τα οποία αντιγράφονται εύκολα από τον ανταγωνισμό). Προέρχεται από την ανώτερη ποιότητα σε σύγκριση με τον ανταγωνισμό. Η καλή ποιότητα δεν αντιγράφεται εύκολα από τον ανταγωνισμό. Αποτελεί την προστιθέμενη αξία που αναζητεί ο πελάτης.

Η ποιότητα είναι αναγκαία τόσο για το επιχειρηματικό όσο και για το έξω-επιχειρηματικό περιβάλλον. Όσον αφορά τους πελάτες επιθυμούν την ποιότητα γιατί θέλουν αξιόπιστες υπηρεσίες και προσπαθούν να καλύψουν τις ανάγκες τους. Επιπλέον αποζητούν καλή τοποθέτηση των χρημάτων τους, την προσοχή και τη σωστή συμπεριφορά εκ μέρους της επιχείρησης. Τα στελέχη από την άλλη, θέλουν ποιότητα γιατί χρειάζονται ικανοποίηση από την εργασία τους, θέλουν σεβασμό από τον πελάτη και να απαλλαγούν από τον εκνευρισμό και το

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

στρες. Επίσης, θέλουν εργασιακή ασφάλεια, να νιώθουν υπερήφανοι για την εταιρεία που εργάζονται και γιατί η ποιότητα δημιουργεί πελάτες πιο πιστούς και με περισσότερη ανοχή στα τυχόν λάθη. Τέλος, η εταιρεία θέλει την ποιότητα, γιατί την θέλουν οι πελάτες και το μέλλον της εξαρτάται από αυτή.⁽⁷⁾

2.4 ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η ποιότητα για τους πελάτες, τα στελέχη και τις επιχειρήσεις είναι πολύ σημαντική όπως αναφέραμε παραπάνω. Έτσι λοιπόν παρουσιάζεται επιτακτική η ανάγκη του ελέγχου αυτής.

Ο έλεγχος ποιότητας ορίζεται ως το σύνολο των λειτουργικών τεχνικών διαδικασιών, που επιβεβαιώνουν την ποιότητα ενός προϊόντος ή υπηρεσιών βάσει συγκεκριμένων προδιαγραφών (Ε.Λ.Ο.Τ. 1990)

Η κλασσική προσέγγιση στον έλεγχο ποιότητας βασίζεται σε επιθεωρήσεις του προϊόντος μετά την παραγωγή και, βέβαια, την επανόρθωση αν διαπιστωθεί αστοχία.

Ο έλεγχος ποιότητας εντοπίζει ελαττώματα σχεδιασμού και κατασκευής μετά την κατασκευή του προϊόντος, τότε, δηλαδή που η επανόρθωση κοστίζει πολύ περισσότερο και είναι δυσκολότερη, γιατί το κόστος παραγωγής του ελαττωματικού προϊόντος / υπηρεσίας έχει ήδη καταβληθεί. Κάθε διορθωτική ενέργεια προϋποθέτει κόστος επιπλέον του ήδη καταβληθέντος. Ο έλεγχος ποιότητας διασφαλίζει με τον (με μεγάλο κόστος) εντοπισμό των ελαττωματικών και τη διόρθωσή τους, αλλά δεν παρέχει δυνατότητα να αποκλεισθεί το ότι τα ελαττώματα θα ξαναεμφανισθούν. Η ευρύτερη έννοια της διασφάλισης ποιότητας καλύπτει την αδυναμία αυτή.⁽⁶⁾

2.5 ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ – ΠΡΟΤΥΠΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - ΕΛΟΤ

2.5.1 ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Ένας άλλος ορισμός που σχετίζεται με την ποιότητα είναι αυτός της διασφάλισης της ποιότητας. Με τον όρο αυτό εννοούμε το σύνολο των προγραμματισμένων ή συστηματικών ενεργειών και διαδικασιών, που είναι απαραίτητες για να εξασφαλίσουν αν ένα προϊόν ή υπηρεσία πληροί ένα σύνολο προδιαγραφών (Ε.Δ.Ο.Τ 1990).

Η διασφάλιση της ποιότητας επιτυγχάνεται μέσω των προτύπων (ISO STANDARDS). Ένα γνωστό πρότυπο διασφάλισης ποιότητας που χρησιμοποιείται σε διμερείς συμβάσεις συνεργασίας προμηθευτή – πελάτη είναι το ISO 9000-1-2-3-4. Ενώ, ο έλεγχος ποιότητας διαπιστώνει και καταγράφει μια απόκλιση του προϊόντος από δεδομένες προδιαγραφές, ένα σύστημα διασφάλισης ποιότητας διασφαλίζει ότι το τελικό προϊόν θα είναι σύμφωνο με τις προδιαγραφές που θέτει ο πελάτης. Άρα, είναι εκτενέστερο του ελέγχου ποιότητας κατά ένα επίπεδο.

Κανένα από τα προαναφερθέντα συστήματα δεν προϋποθέτει κατ' ανάγκη ποιότητα με ταυτόχρονη μείωση κόστους, αξιοποίηση καινοτομιών ή ολική συμμετοχή του προσωπικού και των λειτουργιών της επιχείρησης στην προσπάθεια. Η Ολική Ποιότητα διασφαλίζει τις προϋποθέσεις αυτές, αποτελεί επομένως ευρύτερο σύστημα ποιότητας. Η ολική ποιότητα διοικείται και δεν ελέγχεται απλώς. Αυτό σημαίνει ότι απαιτεί ένα ολόκληρο σύστημα λειτουργίας

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

της επιχείρησης, αλλά και ειδική νοοτροπία των ανθρώπων της και όχι απλά την τήρηση κάποιων προδιαγραφών. Οι περισσότερες εταιρείες δυσκολεύονται να ξεχωρίσουν τη διαφορά μεταξύ Διασφάλισης Ποιότητας και Ολικής Ποιότητας. Και στις δύο περιπτώσεις το αποτέλεσμα για τον εξωτερικό πελάτη είναι το ίδιο, μόνο που στη δεύτερη κοστίζει λιγότερο και ικανοποιεί και τον εσωτερικό πελάτη. Η άποψη εξέχοντος στελέχους του BSI (British Standards Institution), είναι ότι θα πρέπει να υπάρχει σχέση μεταξύ συστημάτων Διασφάλισης - Ποιότητας, όπως το (ISO 9000) με ένα Ευρωπαϊκό Μοντέλο Ολικής Ποιότητας (EFQM). Ότι δηλ. για την περιγραφή της διαδικασίας διασφάλισης ποιότητας θα πρέπει χρησιμοποιούνται τόσο τα Πρότυπα Διασφάλισης Ποιότητας όσο και τα Μοντέλα Ολικής Ποιότητας.⁽¹³⁾

2.5.2 ΠΡΟΤΥΠΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Για την υλοποίηση της διαχείρισης της ποιότητας απαιτείται το σύστημα διασφάλισης της ποιότητας, που αποτελείται από την οργανωτική δομή, τις διαδικασίες, τις διεργασίες και τα μέσα που χρησιμοποιούνται.

Αρμόδιος φορέας δημιουργίας προτύπων Ποιότητας σε διεθνές επίπεδο είναι ο **Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης** (International Organization for Standardization = ISO). Στον ISO συμμετέχουν Εθνικοί Οργανισμοί Τυποποίησης 110 χωρών. Αρμοδιότητα του ISO είναι η προώθηση και ανάπτυξη της Τυποποίησης και των συναφών δραστηριοτήτων σε όλους τους τομείς με εξαίρεση τον τομέα του ηλεκτρισμού και των ηλεκτρονικών. Η μέθοδος εργασίας του ISO είναι αποκεντρωμένη: Διεξάγεται σε 185 τεχνικές επιτροπές και 36 υποεπιτροπές και υποστηρίζεται από τεχνική γραμματεία σε 35 χώρες. Η κεντρική γραμματεία εδρεύει στη Γενεύη και συντονίζει τις ψηφοφορίες, εγκρίσεις και εκδόσεις των προτύπων.

ΠΡΟΤΥΠΑ ISO

Τα πρότυπα του διεθνούς οργανισμού τυποποίησης (ISO) της σειράς 9000 περιέχουν γενικές οδηγίες και κατευθύνσεις για το θέμα της διασφάλισης ποιότητας. Μεταξύ των εν λόγω προτύπων περιλαμβάνονται το ISO 9001, το ISO 9002, ISO 9003 και το ISO 9004

- **ISO 9000:** (Quality Management and Quality Assurance Standards - Guidelines for Selection and Use). Το πρότυπο αυτό ορίζει τις βασικές οδηγίες για την επιλογή και χρήση ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ. Καθορίζει επίσης, τους κανόνες επιλογής και χρήσης των Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας, σύμφωνα με τα Πρότυπα ISO 9001, 9002

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

& 9003, ενώ αναφέρεται και στην ανάπτυξη, προμήθεια και συντήρηση λογισμικού. Επομένως, το πρότυπο αυτό έχει από τη φύση του συμβουλευτικό χαρακτήρα και καθορίζει τους βασικούς όρους Ποιότητας.

- ▶ **ISO 9001:** (Model for Quality Assurance in Design /Development, Production, Installation and Servicing). Είναι ένα Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας, το οποίο αναφέρεται στο σχεδιασμό, ανάπτυξη, παραγωγή και εγκατάσταση ενός προϊόντος ή υπηρεσίας, καλύπτοντας παράλληλα και το στάδιο της εξυπηρέτησης / υποστήριξης.
- ▶ **ISO 9002:** (Model for Quality Assurance in Production and Installation). Το Πρότυπο αυτό χρησιμοποιείται όταν ένας προμηθευτής πρέπει να επιβεβαιώσει τη συμμόρφωση των προϊόντων του προς συγκεκριμένες απαιτήσεις κατά την παραγωγή, την παράδοση / εγκατάσταση και την εξυπηρέτηση / υποστήριξη τους. Δηλαδή το πρότυπο αυτό καθορίζει ένα υπόδειγμα συστήματος ποιότητας κατά την παραγωγή και την ολοκλήρωση.
- ▶ **ISO 9003:** (Model for Quality Assurance in Final Inspection and Tests). Πρόκειται για Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας, το οποίο καθορίζει ένα υπόδειγμα Συστήματος Ποιότητας κατά τον τελικό έλεγχο και τη δοκιμή.
- ▶ **ISO 9004:** (Quality Management and Quality System Elements - Guidelines). Αποτελείται από 4 μέρη τα οποία αναφέρονται στα πιο βασικά χαρακτηριστικά ενός Συστήματος Ποιότητας καθώς και στη Διαχείριση της Ποιότητας. Κάθε μέρος του Προτύπου λειτουργεί επεξηγηματικά προς τα 3 προηγούμενα, με ιδιαίτερη έμφαση στις απαιτούμενες προτεραιότητες και τον απαιτούμενο βαθμό εφαρμογής του.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- **TQM (Total Quality Management): ISO + όλα τα τμήματα marketing + Λογιστήριο + Παραγωγή => Φιλοσοφία Ποιότητας.** ⁽¹³⁾

2.5.3 ΕΛΟΤ

Ο Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου που έχει ιδρυθεί με τον Νόμο 372/76. Ο ΕΛΟΤ χρηματοδοτείται από το κράτος και εποπτεύεται από το Υπουργείο Ανάπτυξης, διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο. Από την 25-6-97 λειτουργεί ως Ανώνυμη εταιρεία βάσει του νόμου 2414/96 και σύμφωνα με το ΠΔ 155/ΦΕΚ 131/A/25-6-97.

Είναι ο μοναδικός εγκατεστημένος στην Ελλάδα φορέας Τυποποίησης και Πιστοποίησης, που έχει ως κύριο στόχο την προαγωγή και την εφαρμογή της Τυποποίησης στην Ελλάδα. Ο ίδιος έχει διαπιστευτεί σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ EN ISO 45012.

Οι κύριες δραστηριότητες του ΕΛΟΤ είναι η εκπόνηση και η διάδοση των προτύπων, η απονομή σημάτων συμμόρφωσης (ποιότητας), η χορήγηση πιστοποιητικών συμμόρφωσης (ποιότητας), η πιστοποίηση συστημάτων ποιότητας επιχειρήσεων και η διενέργεια εργαστηριακών δοκιμών. Διαθέτει επιθεωρητές με κατάλληλη εκπαίδευση και εμπειρία σε θέματα διασφάλισης ποιότητας, οι οποίοι έχουν επιλεγεί και αξιολογηθεί με βάση τις απαιτήσεις των προτύπων της σειράς ISO 10011. ⁽⁴⁾

2.6 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΛΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Στον σημερινό ανταγωνιστικό κόσμο όπου ζούμε, η ποιότητα είναι άκρως αναγκαία για την επιχείρηση και θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της επιχειρησιακής στρατηγικής της.

Τελευταία έχει αναπτυχθεί μια θεωρία που έχει ως σκοπό να τονίσει αυτή την ανάγκη και δίνει την κατευθυντήρια γραμμή για την επιτυχία αυτού του στόχου, η οποία ονομάζεται διοίκηση ολικής ποιότητας. Με τον όρο αυτό εννοούμε το σύνολο των δραστηριοτήτων και μεθόδων που εφαρμόζονται από τον οργανισμό με στόχο την ικανοποίηση του πελάτη και την ταυτόχρονη ενεργοποίηση όλου του δυναμικού (έμψυχου και άψυχου) του οργανισμού με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Η ολική ποιότητα απαιτεί εφαρμογή τεχνικών που διασφαλίζουν και μεγιστοποιούν τη συμμετοχή του ανθρώπινου δυναμικού. Στην όλη διαδικασία επιδίωξης της ποιότητας συμμετέχουν με αρμονική συνεργασία, όλοι σε μια ατελείωτη εργασία όπου ο προμηθευτής του ενός είναι πελάτης του προηγούμενου. Το «πιστεύω» των οργανισμών που εφαρμόζουν ολική ποιότητα είναι το ακόλουθο «όλοι έχουν πελάτες και ο πελάτης του καθενός αξίζει την υψηλότερη ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών». Σε έναν οργανισμό με αναπτυγμένη κουλτούρα ποιότητας, η ποιότητα είναι τρόπος ζωής.

Η βασική αρχή της Δ.Ο.Π. εκτός από τον προσανατολισμό στους πελάτες, είναι η συνεχής βελτίωση. Προϋποθέτει ότι οι αρχές της θα εφαρμοστούν σε κάθε επίπεδο του οργανισμού.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι έννοιες διασφάλιση ποιότητας και διοίκηση ολικής ποιότητας δεν είναι αντίθετες, αλλά η μία εμπεριέχεται στην άλλη.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Στον παρακάτω πίνακα μπορούμε να δούμε περιληπτικά την μετάβαση από την πιο απλή μορφή ελέγχου ποιότητας, την επιθεώρηση έως την ευρύτατη έννοια της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΛΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	Συνεχής βελτίωση, Συμμετοχή πελατών-προμηθευτών, Εμπλέκονται όλες οι λειτουργίες της επιχείρησης, Μέτρηση απόδοσης, Ομαδική εργασία, συμμετοχή υπαλλήλων
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	Έλεγχος συστημάτων, Σχεδιασμός ποιότητας, Στατιστικός ποιοτικός έλεγχος, Πιστοποίηση από τρίτους, Κόστος ποιότητας, Ανάλυση αιτιών αστοχιών
ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	Εγχειρίδιο ποιότητας, Επιθεωρήσεις, Δοκιμές προϊόντος (tests), Βασικός σχεδιασμός ποιότητας, Βασική στατιστική, Τήρηση στοιχείων
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ	Βαθμολόγηση, αξιολόγηση, Διορθωτικές ενέργειες, Προσδιορισμός αιτιών αστοχίας.

2.7 ΚΥΚΛΟΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η αύξηση της παραγωγικότητας είναι ο κύριος σκοπός όλων σχεδόν των επιχειρήσεων αφού όλες φυσικό είναι να επιζητούν το κέρδος και πολλές από αυτές το επιτυγχάνουν μέσω μερικών δραστηριοτήτων. Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε την Ιαπωνία η οποία μέσω μιας δραστηριότητας σημείωσε πολύ μεγάλη αύξηση της παραγωγικότητας της.

Ο βασικός λοιπόν λόγος για την αύξηση αυτής, είναι η δραστηριότητα ελέγχου της ποιότητας, γνωστή και ως κύκλοι ποιότητας.

Οι Κύκλοι Ποιότητας πρωτοεμφανίστηκαν στην Ιαπωνία το 1962 από τον Ishikawa, οποίος υιοθέτησε τις απόψεις του δημιουργού τους, Deming.

Σημείωσαν τεράστια επιτυχία στις Ιαπωνικές επιχειρήσεις από την άποψη της μείωσης του κόστους και τη βελτίωση της ποιότητας.

Στην Αμερική και την Ευρώπη έγιναν σταδιακά δεκτοί από ολοένα αυξανόμενο αριθμό επιχειρήσεων.

Οι ΚΠ είναι ένα σύστημα διοίκησης για βελτίωση της παραγωγικότητας και ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών μέσω της ανάπτυξης και παρακίνησης των εργαζομένων.

Λειτουργικά οι ΚΠ είναι ομάδες τριών με δέκα κατάλληλα εκπαιδευμένων εργαζομένων - στελεχών της επιχείρησης που συγκεντρώνονται εθελοντικά, χρησιμοποιούν απλές τεχνικές και επιλύουν με το μικρότερο δυνατό κόστος για την επιχείρηση και με τις λιγότερες παρενέργειες - προβλήματα, που λόγω της φύσης τους (πολλαπλότητα, εμπλοκή πολλών αρμοδίων, εξάρτηση από ετερόκλητους παράγοντες) δεν είναι πάντα δυνατό να επιλυθούν με συμβατικές μεθόδους.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Ο ΚΠ λειτουργεί μέχρι την οριστική επίλυση του συγκεκριμένου προβλήματος, οπότε διαλύεται και επανασχηματίζεται (πιθανό με τροποποιημένη σύνθεση για να επιλύσει άλλο πρόβλημα). Οι αρμοδιότητες ενός ΚΠ δεν περιλαμβάνουν θέματα πολιτικής της εταιρίας (αμοιβές, ωράρια, προαγωγές κ.λ.π.) αλλά θέματα παραγωγικών και διοικητικών διαδικασιών.

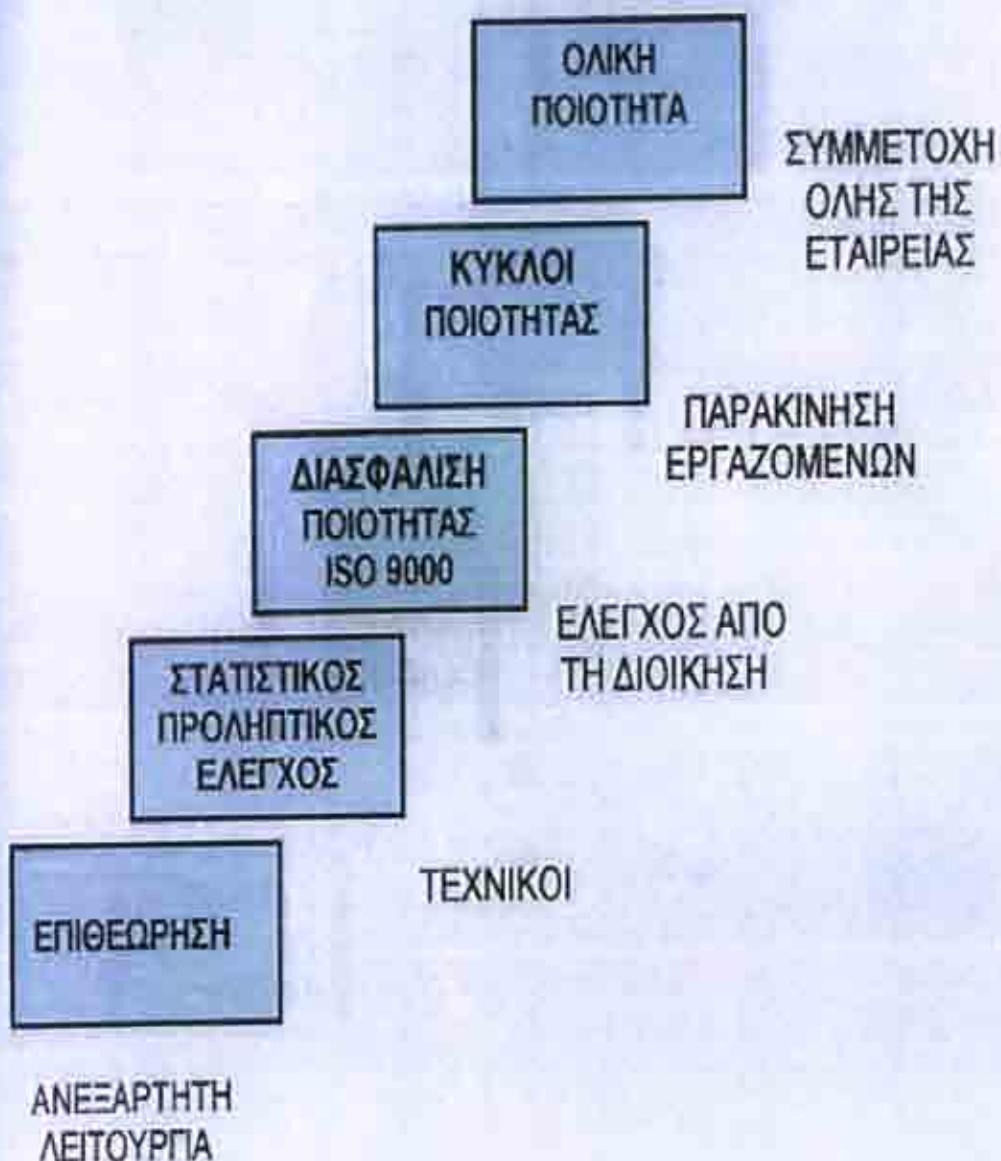
Οι ΚΠ λειτουργούν σε ώρες εργασίας αλλά καταβάλλεται ιδιαίτερη προσπάθεια ώστε η διάρκεια και ο χρόνος μεταξύ των διαδοχικών συγεδριάσεων να μην έχουν αρνητικές επιπτώσεις για την επιχείρηση. Η συμμετοχή σε Κύκλους Ποιότητας ενός προϊσταμένου είναι επιθυμητή και χρήσιμη, προϋποθέτει όμως ότι κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης 'χάνει' προσωρινά την προϊσταμένη ιδιότητα και συμμετέχει σαν απλό μέλος.

Η βασική ιδέα των κύκλων ποιότητας όπως ορίστηκε από τους Ιάπωνες είναι:

- Η συνεισφορά στη βελτίωση και ανάπτυξη της επιχείρησης
- Ο σεβασμός στην ανθρώπινη υπόσταση και τη δημιουργία ενός ευχάριστου εργασιακού περιβάλλοντος
- Η ανάπτυξη των δυνατοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

Μέσα από ΚΠ αναδεικνύονται στελέχη της επιχείρησης, των οποίων το αναξιοπόίητο δυναμικό δεν είχε εντοπισθεί. Ένα σωστό πρόγραμμα ΚΠ αποδίδει οικονομικά οφέλη πολλαπλάσια του κόστους του, σαν αθροιστικό αποτέλεσμα μείωσης κόστους σε διαφόρους τομείς (σπατάλη υλικών, εξοικονόμηση ενέργειας, μείωση «σκάρτων» κ.λ.π.) και οργανωτικών αλλαγών, που έχουν σαν αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγικότητας.

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

2.8 ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Κάθε επιχείρηση έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά, αλλά όλες οι εταιρείες έχουν κάτι κοινό: έμψυχο δυναμικό, υπηρεσίες και πελάτες. Πρέπει λοιπόν να εντοπίζουν τις ανάγκες των υπηρεσιών τους και να δημιουργήσουν ένα πλαίσιο λειτουργίας (μοντέλο), στο οποίο ο καθένας θα κάνει με την πρώτη φορά τη δουλειά του σωστά και έγκαιρα. Ένα μοντέλο ποιότητας αποτελεί οδηγό που βοηθά στελέχη και υπαλλήλους να προσαρμόσουν και να συντονίσουν τις ενέργειες τους σε ένα κοινό στόχο. Μοντέλα Ολικής Ποιότητας υπαγορεύονται από πολλούς ειδικούς και οργανισμούς και δεν έχουν κατ' ανάγκη παρόμοια μορφή.

Οι διαδικασίες είναι τα μέσα με τα οποία η επιχείρηση ελέγχει και αξιοποιεί τα ταλέντα των ανθρώπων της για να παράγει αποτελέσματα. Με άλλα λόγια οι διαδικασίες και οι άνθρωποι είναι προϋποθέσεις οι οποίες παράγουν αποτελέσματα.

2.8.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ (EUROPEAN FOUNDATION FOR QUALITY MANAGEMENT)

Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Διοίκησης Ποιότητας (European Foundation for Quality Management) ιδρύθηκε το 1988. Σκοπός του ιδρύματος είναι η εφαρμογή προγραμμάτων διοίκησης ολικής ποιότητας στις Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Επίσης έχει καθιερωθεί και το σχετικό Ευρωπαϊκό Βραβείο Ποιότητας.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η καθιέρωση των Ευρωπαϊκών προτύπων ποιότητας και η διευκόλυνση εφαρμογής προγραμμάτων ολικής ποιότητας έχει σαν τελικό στόχο την πιστοποίηση, εκ μέρους του ιδρύματος, της ποιότητας των αγαθών και των υπηρεσιών που παράγει η συγκεκριμένη επιχείρηση. Πριν από την πιστοποίηση της ποιότητας θα πρέπει να γίνουν ορισμένες διεργασίες και να ακολουθηθούν τα παρακάτω στάδια:

Στάδιο 1. Διοικητική Δέσμευση ότι η επιχείρηση θα ακολουθήσει ένα υπόδειγμα διοίκησης ολικής ποιότητας.

Στάδιο 2. Ορίζεται ένας εκπρόσωπος από τη διοίκηση της επιχείρησης και δημιουργείται μια ομάδα που είναι υπεύθυνη για να συντονίζει τα ζητήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του υποδείγματος διοίκησης ολικής ποιότητας

Στάδιο 3. Καθορίζονται οι προϋποθέσεις του υποδείγματος της διοίκησης ολικής ποιότητας

Στάδιο 4. Διαπίστωση των διαδικασιών που θεωρούνται ως πιθανές περιοχές βελτίωσης της ποιότητας.

Στάδιο 5. Εφαρμογή εκείνων των διαδικασιών που θα συμβάλλουν στη βελτίωση της κατάστασης.

Στάδιο 6. Αρχική αξιολόγηση της εφαρμογής του υποδείγματος ολικής ποιότητας και ανάληψη διορθωτικών ενεργειών.

Στάδιο 7. Τελική εφαρμογή του υποδείγματος με αξιοποίηση όλων των πόρων της επιχείρησης και με την ανάληψη όλων των διορθωτικών ενεργειών.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Στάδιο 8. Έλεγχος από ελεγκτές των Εθνικών Οργανισμών Τυποποίησης και έκδοσης της σχετικής πιστοποίησης.

Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα δεν είναι το μόνο ίδρυμα που προσπαθεί να προάγει την εφαρμογή και τη διάδοση προγραμμάτων ποιότητας. Η Ιαπωνία και οι ΗΠΑ έχουν προηγηθεί στην καθιέρωση προτύπων ποιότητας της πιστοποίησης και της καθιέρωσης βραβείων ποιότητας. Σκοπός όλων αυτών των βραβείων είναι η αναγνώριση των επιχειρήσεων που έχουν κάνει σημαντικά βήματα σε θέματα ποιότητας και η ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού για τις πρωτοπόρους επιχειρήσεις.⁽¹²⁾

2.8.2 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Το Ευρωπαϊκό Μοντέλο Ποιότητας, το εφαρμόζουν οι περισσότερες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Είναι ένα πρακτικό εργαλείο το οποίο προσφέρει στις επιχειρήσεις μια μέθοδο για την υιοθέτηση της διοίκησης ολικής ποιότητας και ένα σύστημα μέτρησης των επιχειρησιακών αποτελεσμάτων τους, το οποίο συντελεί στην κατανόηση των αδυναμιών τους και ταυτόχρονα συνεισφέρει στην εύρεση αποτελεσματικών λύσεων. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους:

- Σαν εργαλείο για την αυτοαξιολόγηση
- Σαν τρόπο στη συγκριτική μέτρηση επιδόσεων με άλλες οργανώσεις
- Σαν οδηγό για να προσδιορίσει τις περιοχές για τη βελτίωση

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Σαν βάση για ένα κοινό λεξιλόγιο και τρόπο
- Σαν δομή για το σύστημα διαχείρισης της οργάνωσης

Οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί εφαρμόζοντας το συγκεκριμένο μοντέλο επιδιώκουν την βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών μέσω της εμπλοκής όλων των μελών (εργαζομένων και πελατών), την βελτίωση της ποιότητας όλων των προσφερομένων προϊόντων και υπηρεσιών με απότερο στόχο την αύξηση της ευελιξίας στην αγορά και την αύξησης της ανταγωνιστικότητάς τους.

Το EFQM είναι ένα πολλαπλό μοντέλο αξιολόγησης και βελτίωσης της επιχειρηματικής απόδοσης. Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόζεται σε όλη την Ευρώπη και χωρίζεται σε τρία επίπεδα διάκρισης, ούσον αφορά τους οργανισμούς, συγκεκριμένα

Επίπεδο 1: Η «Δέσμευση στην Επιχειρηματική Αριστεία» (Committed to Excellence) αποδεικνύει ότι ένας οργανισμός έχει ξεκινήσει τα πρώτα βήματα του προς την Επιχειρηματική Αριστεία.

Επίπεδο 2: Η «Αναγνώριση στην Επιχειρηματική Αριστεία» (Recognized for Excellence) υποδεικνύει έναν καλά διοικούμενο οργανισμό στη διαδρομή του προς την Επιχειρηματική Αριστεία.

Επίπεδο 3: Το επίπεδο του Ευρωπαϊκού Βραβείου Ποιότητας (European Quality Award), υποδεικνύει οργανισμούς που φιλοδοξούν να πετύχουν τα ανώτερα ευρωπαϊκά ή και παγκόσμια επίπεδα Επιχειρηματικής Αριστείας.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η εφαρμογή του μοντέλου EFQM λειτουργεί πρωθώντας την επιχείρηση προς την Επιχειρηματική αριστεία. Πολλές επιχειρήσεις έχουν εφαρμόσει επιτυχημένες πρακτικές σε τομείς που επικεντρώνεται το μοντέλο χωρίς όμως να επικεντρώνονται σε όλους τους τομείς που αναφέρονται στο μοντέλο, με αποτέλεσμα να μην επωφελούνται όσο θα έπρεπε. Με τη χρήση λοιπόν ενός προσεκτικά σχεδιασμένου συστήματος αξιολόγησης είναι δυνατόν να μετρηθεί και να συγκριθεί κάθε τομέας της απόδοσης, από τις σχέσεις εργαζομένων και πελατών μέχρι την επιρροή της εταιρείας στην κοινωνία.

Το 2003 παρουσιάστηκε η νέα έκδοση του μοντέλου EFQM ύστερα από 3 χρόνια επιτυχημένης πορείας και αυτό για να αντιμετωπισθούν οι αλλαγές και οι προκλήσεις που πραγματοποιούνται διεθνώς στο χώρο του management.⁽¹²⁾

2.8.3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ

Τα κριτήρια του μοντέλου αυτού είναι τα εξής:

- Ηγεσία
- Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού
- Πολιτική και Στρατηγική της Ηγεσίας
- Πόρους
- Διαδικασίες που θα εφαρμόσει η Ηγεσία
- Εργασιακή Ικανοποίηση
- Ικανοποίηση του Πελάτη
- Επιπτώσεις στο Κοινωνικό Σύνολο
- Οικονομικά Αποτελέσματα

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Ουσιαστικά, το μοντέλο αυτό μας λέει: Η ικανοποίηση των πελατών, η ικανοποίηση των υπαλλήλων και οι επιπτώσεις στο κοινωνικό σύνολο επιτυγχάνονται μέσω της καθοδήγησης της ηγεσίας, της πολιτικής και στρατηγικής, της Διοίκησης των ανθρώπων, των πόρων και των διαδικασιών, που οδηγούν τελικά σε τέλεια επιχειρηματικά αποτελέσματα.

Καθένα από τα 9 στοιχεία που αναφέρονται στο μοντέλο αυτό είναι ένα κριτήριο το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση της προόδου της επιχείρησης ως προς τη Διοίκηση της Ολικής Ποιότητας.

Η ενότητα των αποτελεσμάτων εξετάζει τι έχει επιτύχει ο οργανισμός. Η ενότητα των προϋποθέσεων εξετάζει το πώς επιτυγχάνονται τα παραπάνω αποτελέσματα. Ο στόχος της συνοπτικής αυτοαξιολόγησης του οργανισμού και της εφαρμογής ενός προγράμματος αυτοβελτίωσης, είναι να ελέγχει καθένα από τα 9 αυτά κριτήρια και να εφαρμόζει τις κατάλληλες στρατηγικές βελτίωσης, (εάν διαπιστωθεί ότι χρειάζεται βελτίωση)

2.8.4 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διοίκησης Ποιότητας- EFQM που εδρεύει στις Βρυξέλλες, και η Ελληνική Εταιρία Διοικήσεως Επιχειρήσεων (ΕΕΔΕ), που αποτελεί τον πρώτο εθνικό εταίρο του, παρουσιάζουν την διοργάνωση των αναγνωρισμένου κύρους Επιπέδων Επιχειρηματικής Αριστείας.

Η Ευρωπαϊκή Διάκριση Επιχειρήσεων στα "ΕΠΠΕΔΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ-EFQM" (EFQM Levels of Excellence) είναι το όπλο των σύγχρονων επιχειρήσεων που έχουν ως στόχο την ανάπτυξη και την βελτίωση των επιχειρηματικών τους αποτελεσμάτων.

Οι διακρίσεις αυτές, που σχεδιάστηκαν από το EFQM, αντικατοπτρίζουν τις ποικίλες εμπειρίες των κορυφαίων Ευρωπαϊκών Επιχειρήσεων αναφορικά με τη χρήση του Ευρωπαϊκού Μοντέλου Επιχειρηματικής Αριστείας και είναι προσαρμοσμένες σε όλες τις κατηγορίες των επιχειρήσεων (μικρομεσαίες, μεγάλες, δημόσιοι οργανισμοί).

Αξίζει να πούμε ότι πάνω από 30,000 επιχειρήσεις στην Ευρώπη και ανάμεσά τους οι 15 μεγαλύτερες εταιρίες έχουν εφαρμόσει το Μοντέλο Επιχειρηματικής Αριστείας EFQM.⁽¹²⁾

2.8.5 ΒΡΑΒΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Τα βραβεία για την ποιότητα που έχουν εισαχθεί για να αυξήσουν τα πρότυπα τελειότητας εντός και εκτός των εθνικών συνόρων, συχνά παρέχουν ένα ισχυρό κίνητρο ώστε να αγωνιστούν οι οργανισμοί για τη συνεχή βελτίωση.

Τα πιο γνωστά βραβεία είναι το ιαπωνικό Deming, το αμερικάνικο Malcolm Baldridge (MBA) και το ευρωπαϊκό EQA (European Quality Award).

Το E.Q.A. και Baldridge έχουν στενή συνάφεια – το Baldridge θεωρείται αρχαιότερο από το E.Q.A.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, το Εθνικό Βραβείο Ποιότητας Malcolm Baldridge (MBA) έχει σημαντικό κύρος. Βασικές προϋποθέσεις είναι να παρέχουν οι εταιρείες συγκρίσεις επιδόσεων, υποστηριζόμενες από τα στοιχεία του καθορισμού των κριτηρίων στις λεπτομέρειες της αιτήσεώς τους. Συνεπώς, το βραβείο είναι άμεσα υπεύθυνο για την προώθηση της χρήσης του καθορισμού των κριτηρίων στους αμερικανικούς οργανισμούς από τότε που παρουσιάστηκε στα μέσα της δεκαετίας του '80 και μετά.

Το βραβείο Deming θεσπίστηκε το 1951 στην Ιαπωνία· στηρίζεται στη συνεχή βελτίωση και εκτός των δεκατεσσάρων (14) αρχών του, ο Deming αναφέρεται και σε θανατηφόρα αμαρτήματα που αναστέλλουν την ποιότητα, τα κυριότερα από τα οποία είναι η Έλλειψη εμμονής στην επίτευξη στόχων, η Έμφαση στα βραχυπρόθεσμα κέρδη, οι Συνεχείς αλλαγές διοίκησης κλπ.).

Στην Ευρώπη το Ευρωπαϊκό Βραβείο Ποιότητας (EQA) παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 1992. Σαφώς εμπεριέχει την ανάγκη για τον καθορισμό των κριτηρίων με σκοπό την αυτό-εκτίμηση και την εφαρμογή του. Επομένως, θα ασκεί σημαντική επιρροή στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς ώστε να νιοθετήσουν αυτή την τεχνική στις προσπάθειές τους να επιτύχουν την

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

τελειότητα και να αναγνωριστούν για τις ανώτερες διαδικασίες, πρακτικές και προϊόντα τους.

Αυτό το βραβείο δίνεται κάθε χρόνο από το EFQM στις καλύτερες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

Βασίζεται στο EFQM Excellence Model που χρησιμοποιείται επίσης ως η βάση για πολλά εθνικά και τοπικά βραβεία ποιότητας.⁽⁶⁾

2.9 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Τα προϊόντα παράγονται ή οι υπηρεσίες παρέχονται για να ανταποκριθούν στην ανάγκη του καταναλωτικού κοινού. Η σημερινή επιχείρηση για να το πετύχει αυτό θα πρέπει να ακολουθεί ορισμένα βήματα. Θα πρέπει λοιπόν να:

- Εξακριβώνει τις ακριβείς απαιτήσεις της βιομηχανικής /καταναλωτικής αγοράς
- Ενσωματώνει αυτές τις απαιτήσεις στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη του προϊόντος /υπηρεσίας.
- Καθορίζει το σχεδιασμό του προϊόντος /υπηρεσίας ορίζοντας λεπτομερώς τα γνωρίσματα και τα χαρακτηριστικά του στις προδιαγραφές.
- Ελέγχει τις προδιαγραφές δοκιμάζοντας την καταλληλότητα του ιδίου του σχεδιασμού και την ικανότητα του συστήματος να παράγει το προϊόν ή να παρέχει υπηρεσίες στο απαιτούμενο επίπεδο ποιότητας.

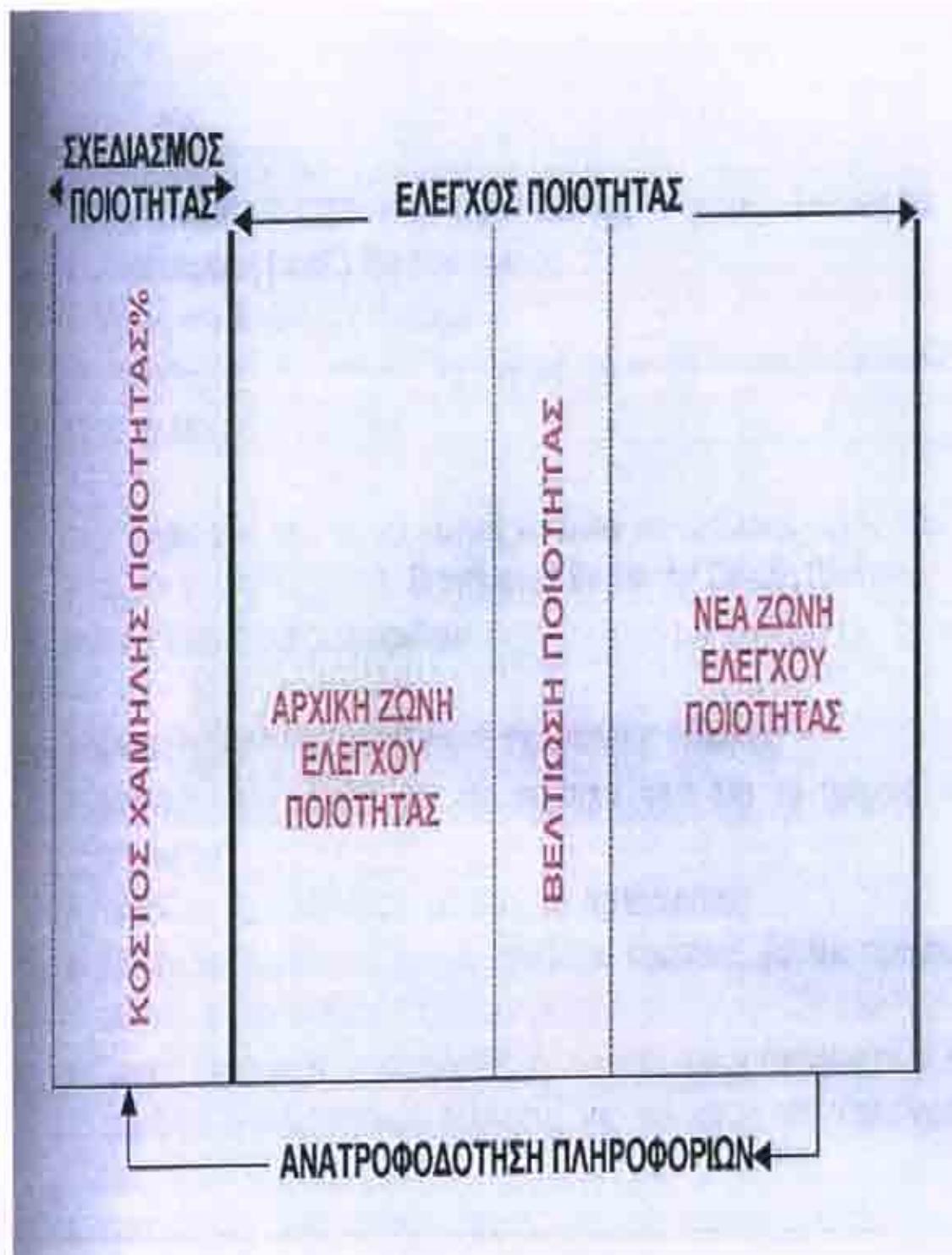
Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Σε περιπτώσεις παραγωγής ''επί παραγγελία'' οι απαιτήσεις ποιότητας, συνήθως, είτε προσδιορίζονται από τους αγοραστές με δική τους ανάλυση (ύστερα από συζήτηση με τους προμηθευτές) για το τι απαιτούν από το προϊόν /υπηρεσία, είτε αποκαλύπτονται έμμεσα με την επιλογή, από τους αγοραστές μιας ''καλής'' επιχείρησης, που μπορεί να παράσχει τα απαιτούμενα επίπεδα ποιότητας. Η επιλογή της επιχείρησης μπορεί να βασιστεί στην φήμη ή σε προηγούμενη εμπειρία αγοραστών σχετικά με τις ικανότητες της.

Ο καλύτερος τρόπος για την ενσωμάτωση των αναγκών των αγοραστών στο σχεδιασμό του προϊόντος/ υπηρεσίας επιτυγχάνεται με τις προδιαγραφές. Οι προδιαγραφές θα πρέπει να καταγράφονται γιατί έτσι θα επιτευχθεί η καλύτερη και πληρέστερη ανάλυση του σχεδιασμού.

Το τελευταίο βήμα σε αυτό το μέρος της διαδικασίας είναι ο έλεγχος των προδιαγραφών. Αυτός συνίσταται στη δυνατότητα ελέγχου του σχεδιασμού, των υλικών και της παραγωγικής διαδικασίας του συστήματος και στην μετέπειτα τροποποίηση τους, αν αυτό είναι αναγκαίο. ⁽⁶⁾

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ - ΜΙΑ Ι^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

2.10 ΚΟΣΤΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Ο σχεδιασμός της ποιότητας που είδαμε παραπάνω, περιλαμβάνει δραστηριότητες που επιφέρουν κόστος. Η ανάγκη για καθορισμό του κόστους της ποιότητας δεν είναι καινούρια, παρόλο που η πρακτική αυτή δεν είναι διαδεδομένη. Οι απόπειρες προϋπολογισμού των διαφόρων ειδών του κόστους της ποιότητας είναι σπάνιες και οι προγραμματισμένες δραστηριότητες για καθορισμό, μέτρηση και έλεγχο αυτού του κόστους είναι ακόμα σπανιότερες.

Έτσι, το κόστος της ποιότητας δεν διαφέρει από οποιοδήποτε άλλο κόστος, αφού μπορεί να προϋπολογιστεί, να μετρηθεί, ακόμα και να αναλυθεί όπως το κόστος συντήρησης, σχεδιασμού, παραγωγής και των άλλων λειτουργιών.

Το να κατασκευάζει κανείς ένα προϊόν ή να παρέχει μια υπηρεσία ή να κάνει μια εργασία ποιότητας με υψηλό βαθμό ακρίβειας ως προς τον στόχο, δεν αρκεί. Πρέπει να υπάρχει προσεκτική διαχείριση του κόστους για να επιτευχθεί αυτή η ποιότητα, ώστε το μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα του κόστους ποιότητας επί της επιχείρησης να είναι επιθυμητό.

Μια υπεύθυνη διοίκηση πρέπει να έχει ως στόχο την ισορροπία μεταξύ ποιότητας και παραγόντων κόστους. Η ισορροπία Καθώς η ποιότητα λειτουργεί ως εξής χειροτερεύει, το κόστος αυξάνεται, και καθώς η ποιότητα βελτιώνεται, το κόστος μειώνεται.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Το κόστος της ποιότητας μπορεί να διακριθεί σε δύο είδη

- Λειτουργικό κόστος της ποιότητας.
- Κόστος εξωτερικής διασφάλισης της ποιότητας.

Αυτά τα είδη και τα υπό-είδη τους, συνοψίζονται σε ένα διεθνές πρότυπο (Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης, 1987).

Το λειτουργικό κόστος είναι το κόστος που προκύπτει από μια συναλλαγή με σκοπό να επιτύχει και να διασφαλίσει ποιοτικά επίπεδα. Αυτό περιλαμβάνει τα εξής:

- Κόστος πρόληψης και εκτίμησης (ή επενδύσεις).
- Πρόληψη το κόστος των προσπαθειών να αποφευχθούν οι αποτυχίες.
- Εκτίμηση το κόστος του ελέγχου, της επιθεώρησης και της εξέτασης ώστε να εκτιμηθεί εάν διατηρείται η καθορισμένη ποιότητα.
- Κόστος αποτυχίας (ή ζημιές).
- Εσωτερική αποτυχία το κόστος που προκύπτει από το προϊόν ή την υπηρεσία που αδυνατεί να ανταποκρίθει στις απαιτήσεις που καθορίστηκαν πριν την παράδοση (πχ., εξυπηρέτηση, εγγυήσεις και επιστροφές, άμεσο κόστος και επιδόματα, ή κόστος ανάκλησης του προϊόντος, κόστος ευθύνης).

Το κόστος εξωτερικής διασφάλισης της ποιότητας είναι το κόστος που έχει να κάνει με την επίδειξη και την απόδειξη που απαιτούν ως αντικειμενικό στοιχείο οι πελάτες, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων και επιπρόσθετων παροχών, διαδικασιών, δεδομένων, ελέγχων και εκτιμήσεων της διασφάλισης της ποιότητας (πχ., το κόστος που προκύπτει από τον έλεγχο συγκεκριμένων χαρακτηριστικών ασφαλείας από αναγνωρισμένους ανεξάρτητους ελεγκτικούς φορείς).⁽⁶⁾

2.11 ΟΙ «ΓΚΟΥΡΟΥ» ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥΣ

Εάν η ποιότητα είναι κάτι σημαντικό, το ίδιο είναι και οι άνθρωποι που την προωθούν. Γκουρού της ποιότητας ονομάζεται εκείνος του οποίου η προσέγγιση και οι απόψεις για την εφαρμογή της ποιότητας, τις υπηρεσίες ή τις κοινωνικές δομές, έχει επηρεάσει σημαντικά τον τρόπο που ενεργούμε σήμερα.

Η φιλοσοφία της διοίκησης ολικής ποιότητας αναπτύχθηκε πριν τη διασφάλιση ποιότητας, στη μεταπολεμική Ιαπωνία, από δύο πολύ σημαντικούς επιστήμονες του χώρου της ποιότητας, τον Dr. Edwards Deming και τον Dr. Joseph Juran, οι οποίοι έχουν συνδέσει το όνομά τους με την ανάπτυξη της ποιότητας στην Ιαπωνική βιομηχανία. Εξίσου σημαντικό είναι να αναφέρουμε και τους Shigeo Shingo, Philip Crosby, Kaoru Ishikawa και Claus Moller.

2.10.1 Dr. Edwards Deming

Ο Edwards Deming είναι ο πατέρας της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας. Γεννήθηκε το 1900 στις ΗΠΑ και πέθανε το 1993. Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης, κλήθηκε το 1950 στην Ιαπωνία μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ύστερα από πρόσκληση της Ιαπωνικής κυβέρνησης για να βοηθήσει την ανασυγκρότηση της παραπαίουσας Ιαπωνικής βιομηχανίας. Από τότε μέχρι και σήμερα η φιλοσοφία του επέδρασε καταλυτικά στον τρόπο λειτουργίας της βιομηχανίας με αποτέλεσμα να κατακλυντεί η υφήλιος από ποιοτικά και αξιόπιστα Ιαπωνικά προϊόντα. Οι Ιάπωνες εκτιμώντας την προσφορά του θέσπισαν το 1950 βραβείο με το όνομά του το οποίο και

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

απονέμεται από τον ίδιο τον αυτοκράτορα σε άτομα ή επιχειρήσεις που έκαναν τις αποτελεσματικότερες προσπάθειες για τη βελτίωση της ποιότητας.

Ο Deming στο βιβλίο του Out of Crisis (1982), τονίζει ότι η βασική ευθύνη για την ποιότητα τόσο σε προσωπικό όσο και σε οργανωτικό επίπεδο ανήκει πρωταρχικά στη διοίκηση του εκάστοτε οργανισμού.

Ο Deming πίστευε ότι βάση για την αλλαγή του παραδοσιακού τρόπου λειτουργίας των επιχειρήσεων αποτελεί η υιοθέτηση τόσο από τη διοίκηση όσο και από το προσωπικό των παρακάτω 14 αρχών

- Συνεχής και συνεπής προσπάθεια για τη βελτίωση των προϊόντων και των υπηρεσιών.
- Υιοθέτηση νέας φιλοσοφίας από την διοίκηση.
- Ανεξαρτητοποίηση του έτοιμου προϊόντος από την απλή επιθεώρηση.
- Μείωση του αριθμού των προμηθευτών. Αγορές με βάση την στατιστική απόδειξη και όχι την τιμή.
- Συνεχής έρευνα όσον αφορά τα προβλήματα του συστήματος παραγωγής και μελέτη των τρόπων και μεθόδων εξάλειψης τους.
- Εισαγωγή και εγκαθίδρυση νέων μεθόδων εκπαίδευσης με βάση τις αρχές της στατιστικής.
- Αποτελεσματική ηγεσία και παροχή στους εργαζομένους όλων των απαραίτητων τεχνικών και εργαλείων για την όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη και ορθολογικότερη εκτέλεση των καθηκόντων τους.
- Ελαχιστοποίηση του φόβου και ενθάρρυνση της αμφίδρομης επικοινωνίας.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Κατάργηση των διατυπωματικών στεγανών και ενθάρρυνση της λύσης όλων των παρουσιαζόμενων προβλημάτων μέσω της ομαδικής εργασίας.
- Ελαχιστοποίηση της χρήσης των αριθμητικών στόχων, των σλόγκαν και των διαφόρων πόστερς για την παρακίνηση του ανθρώπινου δυναμικού.
- Χρήση στατιστικών μεθόδων για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας και ελαχιστοποίηση όλων των προτύπων που χρησιμοποιούν αριθμητικές ποσότητες.
- Κατάργηση των συστημάτων που αφαιρούν από τους εργαζομένους την υπερηφάνεια για την εργασία τους και την μετατρέπουν σε υποχρέωση.
- Εισαγωγή και εγκαθίδρυση συνεχών και σύγχρονων προγραμμάτων εκπαίδευσης του προσωπικού έτσι ώστε να ενημερώνεται για τις νέες εξελίξεις πάνω στην εκτέλεση των συγκεκριμένων καθηκόντων του.
- Συμμετοχή όλων ανεξαιρέτως των στελεχών και υπαλλήλων στην προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας.

Η υιοθέτηση και εφαρμογή των αρχών είναι ένδειξη ότι η διοίκηση έχει σκοπό τη μακροχρόνια ανάπτυξη και επιβίωση της επιχείρησης καθώς και την προστασία επενδυτών και εργαζομένων. Η ποιοτική πρωτοβουλία θα πρέπει να αρχίσει από την κορυφή της εταιρείας, συνεπώς πρέπει να αναθεωρηθούν πολλές παραδοσιακές στρατηγικές. Ο Deming προτείνει ένα κύκλο συνεχιζόμενων ενεργειών ως μια διαδικασία που θα ενισχύσει την εδραίωση και τη μακροπρόθεσμη διατήρηση μιας οργανωμένης ποιότητας.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Ο κύκλος του Deming αντικατοπτρίζει τη βάση ενός αυτόνομου προγράμματος για την ποιότητα. Στην πρώτη φάση τίθενται οι στόχοι του προγράμματος βελτίωσης, στη δεύτερη φάση συλλέγονται στοιχεία σχετικά με τα προβλήματα που θα επιλυθούν, στην τρίτη φάση αναλύονται τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί και στην τέταρτη φάση υλοποιούνται και αξιολογούνται οι προτεινόμενες λύσεις.

2.11.2 Joseph Juran

Ο Dr. Joseph Juran, Αμερικανός, γεννημένος στα Βαλκάνια, μηχανικός, καθηγητής πανεπιστημίου και ειδικός εργατολόγος, έχει συγγράψει 12 βιβλία για την ποιότητα. Έχει εργασθεί στην Ιαπωνία με την JUSE (Ένωση Ιαπώνων Επιστημόνων και Μηχανικών) και πιστεύει ότι ο έλεγχος ποιότητας πρέπει να αποτελεί ένα ακόμα καθήκον της Διοίκησης.

Ο Juran θεωρεί ότι η ποιότητα δεν συμβαίνει τυχαία, θα πρέπει να προσχεδιαστεί. Οι βασικές αρχές της θεωρίας του Juran μπορούν να συνοψισθούν στα εξής σημεία
Πρέπει να αναπτυχθεί μια καθημερινή συνήθεια για ποιότητα.
Η φόρμουλα για ποιοτικά αποτελέσματα

- Προσδιορισμός στόχου.
- Σχεδιασμός τρόπου.
- Διορισμός υπευθύνων.
- Επιβράβευση προσπάθειας.
- Χρήση αποκτηθείσας πείρας.
- Η ποιοτική τριλογία
- Σχεδιασμός για ποιότητα.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Έλεγχος της ποιότητας.
- Βελτίωση της ποιότητας.
- Οργάνωση για τη χρήσιμη αλλαγή.

Η θεωρία του Juran είναι επικεντρωμένη στον προγραμματισμό, στην οργάνωση – δομή, στη χρήσιμη αλλαγή και την υπευθυνότητα της Διοίκησης για επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων ποιότητας. Για να υπάρχει επιτυχία στην εφαρμογή ενός προγράμματος ποιότητας, απαιτείται η δημιουργία μιας δομημένης προσέγγισης που υποχρέωση, της ανώτερης Διοίκησης και όπως αναφέρεται, τα βήματα για ένα Στρατηγικό Μάνατζμεντ Ποιότητας, είναι τα ίδια για οποιαδήποτε εταιρεία ή τμήμα εταιρείας. Η ταχύτητα λήψης αποφάσεων ίσως να διαφέρει ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της περιοχής εφαρμογής.

Οι βασικές αρχές του Juran που θα στηρίξουν τη δημιουργία του Συστήματος Διοίκησης Ολικής Ποιότητας είναι γενικά οι παρακάτω:

- Δέσμευση και ενεργός συμμετοχή της ανώτατης διοίκησης.
- Ανάληψη της ευθύνης για την ποιότητα από όλα τα τμήματα του οργανισμού.
- Χρήση της στατιστικής και των εργαλείων ποιότητας για την πρόληψη, αναγνώριση και επίλυση προβλημάτων.
- Υιοθέτηση της φιλοσοφίας πρόληψης και όχι θεραπείας.
- Κριτική και συνεχής παρακολούθηση των καλύτερων ανταγωνιστών και στήριξη των προσπαθειών βελτίωσης της ποιότητας, στα επιτεύγματά τους.
- Υιοθέτηση και εφαρμογή της ομαδικής εργασίας σε όλα τα επίπεδα.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Συλλογή ιδεών και υποκίνηση των προσπαθειών για συνεχή βελτίωση της ποιότητας.

Ο Δρ Joseph M. Juran ίδρυσε το Juran Institute το 1979 για να προωθήσει το δικό του και άλλων συνεργατών το έργο στο πεδίο της διαχείρισης της ποιότητας. Από τότε το Juran Institute έχει αναπτυχθεί σε ένα μεγάλο διεθνές συμβουλευτικό και εκπαιδευτικό φορέα ενώ η εργασία του Δρ Juran έχει εμπνεύσει και δημιουργήσει το κατάλληλο υπόστρωμα για την ανάπτυξη του συστήματος "Six Sigma".

Έχοντας περισσότερες από επτά δεκαετίες ως καθηγητής, συγγραφέας και σύμβουλος σε θέματα ποιότητας, ο Δρ Juran είναι ένας μία από της πιο αξιόλογες μορφές στη διοίκηση επιχειρήσεων. Μαζί με τον Δρ W. Edwards Deming έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ανόρθωση της Ιαπωνικής οικονομίας μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο και βοήθησε την Ιαπωνία να εξασφαλίσει μία θέση ανάμεσα στις ισχυρότερες οικονομίες της εποχής μας.

Ανάμεσα στις σημαντικότερες συνεισφορές του ήταν η αναγνώριση της ανθρώπινης διάστασης στις επιχειρήσεις που έδωσε νέα πνοή στα συστήματα ποιότητας τα οποία μέχρι τότε βασίζονταν στα στατιστικά δεδομένα. Με αυτή τη συνεισφορά του κέρδισε τον τίτλο του «πατέρα» της διαχείρισης της ποιότητας.

2.11.3 Shigeo Shingo

Ο Ιάπωνας μηχανολόγος ανέπτυξε τη θεωρία του Roka – Yoke . Η ή μηδέν λαθών θεωρία του αυτή εφαρμόστηκε σε εργοστάσια με αποτέλεσμα ρεκόρ (2 χρόνια συνεχούς λειτουργίας γραμμής παραγωγής απαλλαγμένη από λάθη).

Εργάσθηκε σε εταιρείες όπως η Daihatsu, Yamaha, Mazda, Sharp, Fuji, Hitachi, Olympus και Peugeot. Έχει γράψει 14 βιβλία.

Το μήνυμα του Shingo είναι ότι όταν παρατηρείται ένα πρόβλημα, σταματήστε τη διαδικασία, προσδιορίστε το αίτιο και εξαλείψτε το για να μην ξανασυμβεί το ίδιο πρόβλημα .

2.11.4 Philip Crosby

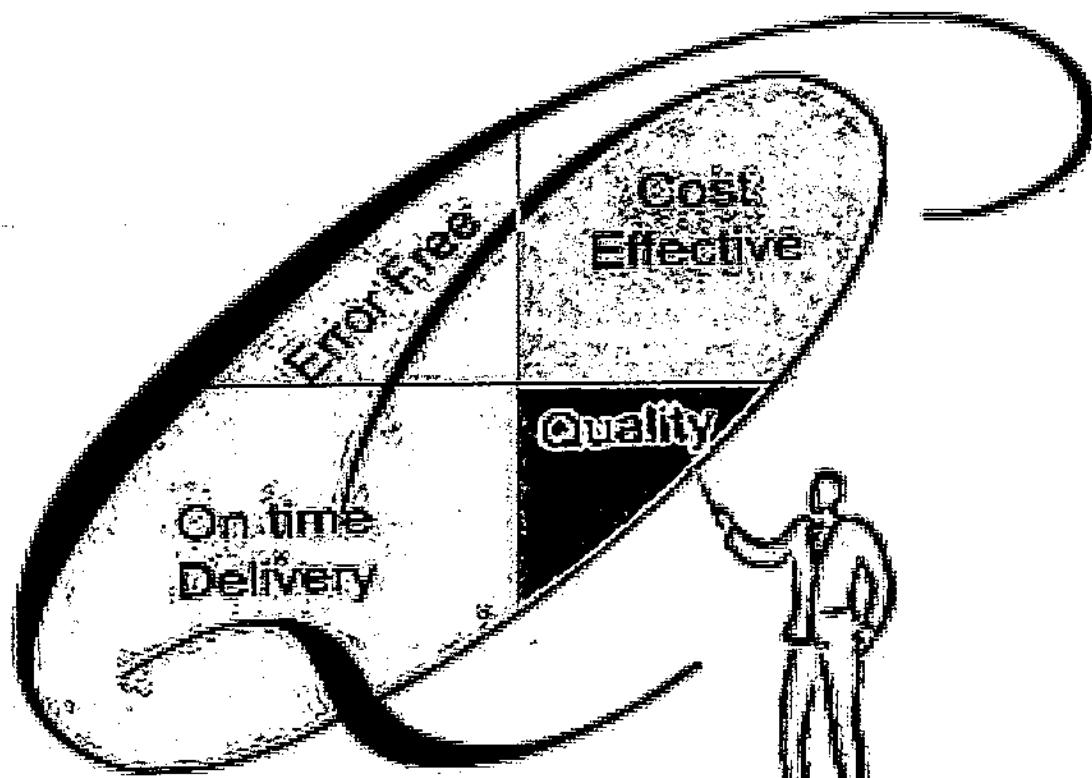
Ο Αμερικανός Philip Crosby είναι άλλος ένας γκουρού της ποιότητας , ο οποίος απέκτησε διεθνή φήμη χάρη στη διδασκαλία του για το μάνατζμεντ της ποιότητας. Είναι πρόεδρος της Philip Crosby Associates και διευθυντής του Crosby' s Quality College στην Φλόριντα. Θεωρείται ο πατέρας της θεωρίας των μηδέν λαθών . Σύμφωνα με τον Crosby η Διοίκηση προπορεύεται στην προσπάθεια επίτευξης ποιότητας και οι εργαζόμενοι απλά ακολουθούν το ρυθμό της.

Ο Crosby προβάλλει 4 αξιώματα του management Ολικής Ποιότητας
Η ποιότητα είναι συμμόρφωση με τις προδιαγραφές. Δεν είναι κατ' ανάγκη ποιοτικό κάτι που είναι κομψό ή καλό.
Η ποιότητα επιτυγχάνεται με την πρόληψη και όχι με διαπίστωση της αστοχίας.
Επιθυμητός στόχος είναι τα μηδέν λάθη , όχι περίπου μηδέν .

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η ποιότητα δεν μετριέται με δείκτες, αλλά με το κόστος της μη ποιότητας.

Το παρακάτω διάγραμμα δείχνει την ποιότητα σύμφωνα με τον Philip Crosby.

2.11.5 Kaoru Ishikawa

Ο Dr. Ishikawa, καθηγητής του Πανεπιστημίου του Tokyo, γεννήθηκε το 1915. Ο Dr. Ishikawa, παρότι δεν διεκδικεί την πατρότητα των κύκλων ποιότητας από τον Dr. Deming, διεκδικεί την υιοθέτηση και την προώθησή Σκέφθηκα τους. Όπως λέει και ο ίδιος πρώτα ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να κάνει κανείς τους απλούς εργάτες να καταλάβουν και να εφαρμόσουν Ποιοτικό Έλεγχο. Το ιδεώδες θα ήταν να εκπαιδεύσει κανείς όλους τους εργαζόμενους, αλλά αυτό δεν εφαρμόσιμο. Γι' αυτό σκέφθηκα να εκπαιδεύσω πρώτα τους εργοδηγούς και τους άμεσους προϊσταμένους και εκείνοι με τη σειρά τους, τους άλλους .

Η μέθοδός του στηρίζεται πολύ στη χρήση του Διαγράμματος Pareto και στο Διάγραμμα αιτίου – αποτελέσματος. Το Διάγραμμα Ishikawa χρησιμεύει σαν συστηματικό εργαλείο, για εντοπισμό ταξινόμηση και τεκμηρίωση των αιτιών που προκαλούν ένα πρόβλημα, αλλά και προσδιορισμό των σχέσεων μεταξύ των αιτιών αυτών.

Πιστεύει ότι η ποιότητα σε όλα τα επίπεδα δεν απαιτεί μόνο ποιότητα προϊόντος, αλλά ποιότητα στην εξυπηρέτηση, στη Διοίκηση, στην ίδια την εταιρεία και στο άτομο.

2.11.6 Claus Moller

Ο Claus Moller, Δανός οικονομολόγος, είναι γνωστός για τη δημιουργία του συστήματος time manager .Ο Moller πρεσβεύει ότι το σύστημα του time manager βοηθά στην αποφυγή καταστάσεων στρες, έντασης και αποτυχίας. Ο χρόνος, αξιοποιείται επωφελώς για εκχώρηση αρμοδιοτήτων, προγραμματισμό – σχεδιασμό και ολοκλήρωση εργασιών, ανεξάρτητα από άλλες πιεστικές καταστάσεις.(6)

2.12 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Συνοπτικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι η αυξημένη πίεση του ανταγωνισμού, οι αλλαγές στις απαιτήσεις των πελατών, η αφανής σπατάλη των σύγχρονων μεθόδων, οι αλλαγές στην νοοτροπία της διοίκησης των εργαζομένων, η απελευθέρωση των δυνατοτήτων του προσωπικού και η επιβίωση της κάθε επιχείρησης οδηγούν τις επιχειρήσεις να κάνουν εφαρμογή των αρχών ποιότητας.

Από την εφαρμογή της ποιότητας στις επιχειρήσεις προκύπτουν τα εξής οφέλη:

- Μεγάλη βελτίωση προϊόντος ή υπηρεσίας
- Μεγάλη μείωση της σπατάλης
- Εντυπωσιακό άλμα στην παραγωγικότητα
- Άριστη ευκαιρία αύξησης κέρδους
- Μακροπρόθεσμη αύξηση ποσοστού πωλήσεων
- Διατήρηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος
- Απελευθέρωση δυνατοτήτων προσωπικού
- Παροχή κινήτρων στο εργατικό δυναμικό
- Εξάλειψη προβλημάτων και ανησυχιών στη διοίκηση ⁽³⁾

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε αυτό το κεφάλαιο της εργασίας θα δούμε πώς η έννοια της ποιότητας ύστερα από την επιτυχημένη εφαρμογή της στον τομέα των επιχειρήσεων εισήχθη και στην εκπαίδευση. Σε αυτό, βασικό ρόλο έπαιξε η άμεση αντιστοιχία εκπαίδευσης και προγραμμάτων σπουδών με τις ανάγκες της αγοράς.

Στη συνέχεια αναφέρουμε τον στόχο και τις διαδικασίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της ποιότητας ώστε να εξασφαλιστεί η διασφάλιση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Γίνεται μια αναφορά στις ενέργειες που έγιναν από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 έως και σήμερα, σε Ευρωπαϊκό και Εθνικό επίπεδο για την διασφάλιση και την αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτερη εκπαίδευση. Θα δούμε με χρονολογική σειρά τις ενέργειες, ξεκινώντας από την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχ το 1993, τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Πιλοτικού Προγράμματος για την Αξιολόγηση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση τη διετία 1994-1995 από την ΕΕ και τη δημιουργία Προγράμματος για τη Διοίκηση και Αξιολόγηση της Ποιότητας και τη Διαδικασία Λήψης Αποφάσεων την περίοδο 1994-1998 από τον ΟΟΣΑ. Θα συνεχίσουμε με την δημιουργία του Ευρωπαϊκού Δικτύου Διασφάλισης Ποιότητας (European Network for Quality Assurance – E.N.Q.A.) στην ανώτατη εκπαίδευση το 1999 και θα τελειώσουμε με τις συναντήσεις που είχαν οι Υπουργοί Παιδείας των κρατών-μελών της ΕΕ από το 1997 στη Λισσαβόνα έως και την τελευταία συνάντηση πριν δύο χρόνια στο Μπέργκεν.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Τέλος, θα δούμε τις προοπτικές, τον σχεδιασμό και τους στόχους που θέτουν τα κράτη – μέλη της Ε.Ε, για την διασφάλιση της ποιότητας σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο μέχρι το 2010. Ακόμα την ποιότητα στην Ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση και την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς επίσης ένα πρόγραμμα συνεργασίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση της Ε.Ε με τις Ηνωμένες Πολιτείες.

3.2 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η άμεση αντιστοιχία Εκπαίδευσης – προγραμμάτων σπουδών και αναγκών αγοράς οδηγεί στην εισαγωγή του όρου Ποιότητα στην εκπαίδευση. Η έννοια Ποιότητα είναι θεμελιώδης στην ύπαρξή της, υποκειμενική και διαρκώς μεταβαλλόμενη στο χώρο και το χρόνο. Ωστόσο, θα πρέπει να δεχτούμε ότι με τον όρο Ποιότητα (προϊόντος, υπηρεσιών, έργων κλπ) εννοούμε:

- Την ικανοποίηση του πελάτη / χρήστη ή ακόμα και
- Την δυνατότητα ανταπόκρισης στις απαιτήσεις του πελάτη.

Θα μπορούσαμε να διακρίνουμε εδώ δύο ειδών πελάτες ενός Εκπαιδευτικού Ιδρύματος ή Τμήματος ή προγράμματος σπουδών. Τον Εσωτερικό πελάτη και τον Εξωτερικό πελάτη-

Ως εσωτερικός πελάτης του εκπαιδευτικού προγράμματος θεωρείται ο σπουδαστής, ο οποίος έχει επιλέξει να παρακολουθήσει το πρόγραμμα σπουδών σε ένα τμήμα και αναμένει να αποκτήσει σύγχρονες γνώσεις που να του δίνουν

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

πρόσβαση στον επαγγελματικό χώρο, άμεση αποκατάσταση και εξέλιξη σε αυτό.

Ως εξωτερικός πελάτης θεωρείται ο γενικότερος κοινωνικός – οικονομικός χώρος (Δημόσιοι και Ιδιωτικοί φορείς), ο οποίος αναμένει

- I. πτυχιούχους καταρτισμένους ικανοποιητικά για να ικανοποιήσουν ανάγκες στην οικονομία, στην παραγωγή, στις υπηρεσίες
- II. παροχή υπηρεσιών
- III. προϊόντα Έρευνας και Ανάπτυξης (Research and Technological Development)
- IV. καινοτομίες.⁽¹⁾

Επίσης ένας άλλος ορισμός που αποτελεί την ύπαρξη της ποιότητας σε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα είναι ο εξής:

Η ικανότητα ενός συστήματος, καλλιεργημένη και στοιχειοθετημένη, ώστε να ικανοποιεί συνεχώς τις απαιτήσεις – ανάγκες των στοιχειών που το αποτελούν ή που γενικά αλληλεπιδρούν με αυτό, που στη περίπτωση ενός εκπαιδευτικού ίδρυματος είναι: Φοιτητές, εργαζόμενοι σ' αυτό (άμεσα αλληλεπιδρώντα στοιχεία), εργοδότες, εργολήπτες, επιστημονικοί – επαγγελματικοί φορείς, κοινωνικοί εταίροι (έμμεσα ή εξωτερικά στοιχεία αλληλεπίδρασης), μέσω των προσφερόμενων υπηρεσιών και προϊόντων.⁽²⁾

Ωστόσο, στον όρο Ποιότητα για τα Πανεπιστήμια ή την Εκπαίδευση, θα πρέπει να συναρτήσουμε την καλλιέργεια και ανάπτυξη τόσο του Ήθους όσο και της κατάλληλης Παιδείας, το Άριστον ή Κάλλιστον, πέραν δηλαδή από το τι ζητάει σήμερα ο πελάτης.⁽¹⁾

Θα πρέπει να αναγνωρίσουμε όμως ότι στόχος των Πανεπιστημίων και των Τ.Ε.Ι. είναι η ανάπτυξη της γνώσης μέσα από την Έρευνα και την ελεύθερη διάδοση και καλλιέργεια γνώσεων – ιδεών. Υπό το καθεστώς αυτό, τόσο ο όρος πελάτης όσο και η έννοια της Ποιότητας διευρύνονται και αναβαθμίζονται.⁽¹⁾

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Στόχος είναι η καλλιέργεια και ανάπτυξη ήθους και αντίληψης ποιοτικά ανωτέρων από αυτές που δημιουργεί η νοοτροπία προσφοράς προϊόντων με ιδιότητες και χαρακτηριστικά που αντιστοιχούν ακριβώς σε ό,τι θέλει ο πελάτης. Στη θέση αυτή για την ποιότητα στην Εκπαίδευση είναι προφανές ότι το κόστος δεν αποτελεί καθοριστικό παράγοντα, χωρίς εν τούτοις να απορρίπτεται από τον σχεδιασμό. Τα Πανεπιστήμια και τα λοιπά Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, πρέπει να υιοθετήσουν διαδικασίες αξιολόγησης της Ποιότητας της παρεχομένης Εκπαίδευσης και των υπηρεσιών που παρέχουν προς τρίτους.

3.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η Ποιότητα, η αξιολόγηση και η διασφάλιση της Ποιότητας στην Εκπαίδευση αποτελούν τα τελευταία χρόνια θέμα πολιτικών και επιστημονικών συζητήσεων, αναλύσεων και αποφάσεων υψηλού επιπέδου. Πανεπιστήμια, Τ.Ε.Ι., Διεθνείς Οργανισμοί, Επιστημονικοί και Επαγγελματικοί Φορείς, επιτροπές εμπειρογνωμόνων κλπ. ασχολούνται συνεχώς με το ζήτημα αυτό και παρουσιάζουν θέσεις, προτάσεις, διαδικασίες, αποτελέσματα προγραμμάτων αξιολόγησης και βελτίωσης της Ποιότητας της παρερχόμενης εκπαίδευσης.

Η υπόθεση της διασφάλισης και της αξιολόγησης της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, έχει έλθει στο επίκεντρο των πολιτικών συζητήσεων στην Ευρώπη από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, αν και σε ορισμένες Ευρωπαϊκές χώρες είχαν ήδη θεσμοθετηθεί ανάλογα συστήματα νωρίτερα.

Η ύπαρξη ποιότητας στην εκπαίδευση εξασφαλίζεται από την αξιολόγηση της ποιότητας της οποίας τις διαδικασίες θα περιγράψουμε παρακάτω. Με τον

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

όρο Αξιολόγηση της Ποιότητας εννοούμε μια αλληλουχία ενεργειών που εντάσσονται σε συνακόλουθες φάσεις και η οποία στοχεύει τελικά στη Διασφάλιση της Ποιότητας, μέσω της Αναθεώρησης (Review) και της σύγκρισης με εξωτερικά πρότυπα Benchmarking).

Η διασφάλιση της ποιότητας είναι η πρόληψη των προβλημάτων στην ποιότητα ενός προϊόντος/ υπηρεσίας μέσω σχεδιασμένων και συστηματικών προσπαθειών⁽²⁾

3.3.1 ΣΤΟΧΟΣ - ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Στόχος της αξιολόγησης της ποιότητας στην εκπαίδευση είναι το «καλό» επίπεδο σπουδών, δηλαδή να τεθούν πρότυπα μέσω νόμων – πλαίσιο και η συνεχής βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχει ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα. Η επίτευξη αυτού απαιτεί την υπευθυνότητα όλων και τη διαφάνεια ώστε να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των στοιχείων – φορέων με τους οποίους αλληλεπιδρά το κάθε ίδρυμα.

Το αποτέλεσμα που αναμένεται από την αξιολόγηση της ποιότητας είναι η πιστοποίηση των υπηρεσιών που προσφέρει ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα μέσω ISO STANDARDS και η συνεχής βελτίωση όλων των διεργασιών αυτού για απόκτηση πιστότητας – εμπιστοσύνης.

Στο πλαίσιο της διαχείρισης και αξιολόγησης της ποιότητας ενός Πανεπιστημίου ή Α.Τ.Ε.Ι. διακρίνουμε τα διάφορα στάδια και διεργασίες. Έτσι, σχετικά με τον προσδιορισμό των κύριων διεργασιών που το συνιστούν ανάλογα με τον φορέα και την πολιτική ποιότητας που ακολουθεί (Στάδιο Αυτό – γνωσίας και Οργανώσεως), έχουμε:

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Εισαγωγή φοιτητών – επικοινωνία / πληροφόρηση – υποστήριξη
- Ανάπτυξη περιγράμματος σπουδών: Στόχοι, αντικείμενα, μεθοδολογία, υποδομή, προϋποθέσεις.
- Εκπαιδευτικό / μαθησιακό περιβάλλον.
- Διαχείριση ανθρώπινων πόρων (ΔΕΠ, φοιτητές, Ε.Δ.Τ.Π. και λοιπό προσωπικό) και της υποδομής.
- Ανάπτυξη και προληπτική συντήρηση.
- Συνεργασίες: Πολιτική της ανάπτυξης.
- Στρατηγικός σχεδιασμός.

Η αξιολόγηση των ιδρυμάτων πραγματοποιείται σε δύο στάδια: την εσωτερική και την εξωτερική. Η εσωτερική αξιολόγηση διενεργείται με την συμμετοχή μελών Διοικητικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού αλλά και φοιτητών. Η εξωτερική αντίθετα διενεργείται από μία επιτροπή εξωτερικών αξιολογητών που αποτελείται από Ακαδημαϊκούς – Επιστήμονες με διεθνή καταξίωση και γνώση, ειδικούς στον τομέα αλλά και εκπροσώπους από τους εργοδότες και συναφείς επιστημονικούς φορείς. Η επιλογή τους είναι ευθύνη του ίδιου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Η διασφάλιση της ποιότητας περιλαμβάνει την εισαγωγή ενός συστήματος διαχείρισης ποιότητας στον φορέα παραγωγής υπηρεσιών, την αξιολόγηση της επάρκειας του προς τον σκοπό αυτό και τέλος τον έλεγχο της λειτουργίας του συστήματος και την αναθεώρηση του.

Η αυτό-αξιολόγηση και αξιολόγηση τόσο ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος ως φορέα όσο και των τμημάτων, είναι διαδικασίες καθοριστικές που βοηθούν στην ίαση των προβλημάτων. Ωστόσο, για να γίνει αυτό απαιτείται η συνεργασία των ενδιαφερόμενων φορέων για να θεσπίσουν αντικειμενικά κριτήρια και διαδικασίες για την αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών και

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, η οποία τέλος θα καταλήξει στην
πιστοποίηση των τίτλων σπουδών⁽²⁾

3.4 ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

• ΣΥΝΘΗΚΗ ΜΑΑΣΤΡΙΧ

Η αρχή για την εισαγωγή της ποιότητας στην εκπαίδευση έγινε με την υπογραφή της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στο Μάαστριχ το 1993.

Στο άρθρο 149 της συνθήκης αυτής (συνθήκη ΕΚ), ορίζεται ότι η Κοινότητα «συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών». Τα κράτη μέλη παραμένουν απολύτως υπεύθυνα για το περιεχόμενο και την οργάνωση του εκπαιδευτικού τους συστήματος. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:

Να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών μελών,
να διευκολύνει την κινητικότητα σπουδαστών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων
μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών,
να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Συγκεκριμένα τα άρθρα της Συνθήκης του Μάαστριχτ στα οποία γίνεται αναφορά στην παιδεία και την επαγγελματική εκπαίδευση είναι τα ακόλουθα δύο του κεφαλαίου 3:

Άρθρο 126

I. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία.

II. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:

- να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών μελών,
- να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών,
- να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων
- να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών,
- να ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων, καθώς και οργανωτών κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων,
- να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως

III. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης.

IV. Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο:

- αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και με την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών,
- αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσσει της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις.

Άρθρο 127

I. Η Κοινότητα εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

II. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο:

- να διευκολύνει την προσαρμογή στις μεταλλαγές της βιομηχανίας, ιδίως μέσω της επαγγελματικής εκπαίδευσης και του επαγγελματικού αναπροσανατολισμού,
- να βελτιώνει την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και τη συνεχή κατάρτιση, για να διευκολύνεται η επαγγελματική ένταξη και επανένταξη στην αγορά της εργασίας,
- να διευκολύνει την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και την ενίσχυση της κινητικότητας των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων και ιδίως των νέων,

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- να τονώνει τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων στον τομέα της κατάρτισης,
- να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των συστημάτων κατάρτισης των κρατών μελών.

- III. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης.
- IV. Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει μέτρα για να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών.⁽⁹⁾

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- **ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Ο.Ο.Σ.Α.) - ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ (C.R.E. – CONFERENCE DES RECTEURS EUROPEENNES**

Στη συνέχεια πάρθηκαν κάποιες πρωτοβουλίες σε Ευρωπαϊκό επίπεδο από τρεις πλευρές.

Η πρώτη ήρθε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία κατά τη διετία 1994-1995 πραγματοποίησε το Ευρωπαϊκό Πιλοτικό Πρόγραμμα για την Αξιολόγηση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (European Pilot Project for Evaluating Quality in Higher Education). Στο Πρόγραμμα αυτό συμμετείχαν 45 Ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης από 17 χώρες, μεταξύ αυτών και δύο ελληνικά Ιδρύματα:

- Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο με το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών κ
- Τ.Ε.Ι. Πάτρας με το Τμήμα Ηλεκτρολογίας του.

Λεπτομερέστερα το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την αξιολόγηση της ποιότητας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση αποφασίσθηκε στο Συμβούλιο Υπουργών Παιδείας επί Ολλανδικής Προεδρίας το 1994. Το πρόγραμμα αυτό απέβλεπε στον καθορισμό κοινών κριτηρίων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Στα Ιδρύματα αυτά περιλαμβάνονταν τα Πανεπιστήμια και άλλα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τους κανόνες που υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση η διαδικασία αξιολόγησης περιελάβανε τις εξής φάσεις:

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Συγγραφή μιας έκθεσης αυτοαξιολόγησης από την υπό αξιολόγησημονάδα.
- Εξωτερική αξιολόγηση από Ομάδα Ομοτίμων.
- Έκθεση της Ομάδας Ομοτίμων.
- Σχολιασμός της έκθεσης της Ομάδας Ομοτίμων από τα υπό αξιολόγηση Ιδρύματα.
- Έκθεσή της Εθνικής Επιτροπής.
- Συζήτηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αξιολόγηση της πιλοτικής φάσης του προγράμματος.

Σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα συγκροτήθηκε μια Εθνική Επιτροπή η οποία έχει και την ευθύνη του συντονισμού της όλης διαδικασίας αξιολόγησης και της επιλογής των Ιδρυμάτων που θα συμμετείχαν στην πιλοτική φάση της αξιολόγησης.

Για κάθε μια από τις ευρωπαϊκές χώρες με μεγάλο αριθμό Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (π.χ. Γαλλία, Αγγλία, κ.λ.π.) επελέγησαν τέσσερα τμήματα, δύο από Πανεπιστήμια και δύο από τα υπόλοιπα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για συμμετοχή στο Πιλοτικό Πρόγραμμα. Από τις χώρες με μικρό αριθμό Ιδρυμάτων, όπως η Ελλάδα, επειλέχθησαν ένα Πανεπιστημιακό Τμήμα και ένα τμήμα ΤΕΙ, όπως αναφέραμε και πιο πάνω που είναι το τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου και το τμήμα Ηλεκτρολογίας του ΤΕΙ Πάτρας.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η δεύτερη πρωτοβουλία προήλθε από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) και συγκεκριμένα από το Πρόγραμμά του για τη Διοίκηση των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης (Institutional Management in Higher Education – I.M.H.E.) και συγκεκριμένα με την πραγματοποίηση του Προγράμματος για τη Διοίκηση και Αξιολόγηση της Ποιότητας και τη Διαδικασία Λήψης Αποφάσεων (Project on Quality Management, Quality Assessment and the Decision-Making Process). Το Πρόγραμμα αυτό διάρκειας από το 1994 έως το 1998 περιείχε μόνο την υποβολή εκθέσεων επισκόπησης (review reports) από μέρους των συμμετεχόντων Ιδρυμάτων, την ανάλυσή τους και τελικά τη σύνθεσή τους σε μια τελική έκθεση. Στο Πρόγραμμα αυτό, το οποίο επεκτάθηκε και πέρα από τις Ευρωπαϊκές χώρες, συμμετείχαν 45 Ιδρύματα από 24 χώρες, μεταξύ των οποίων και δύο ελληνικά Ιδρύματα, το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Τ.Ε.Ι. Πάτρας.⁽⁵⁾

Η τελευταία πρωτοβουλία προήλθε από την Οργάνωση των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (γνωστή μέχρι και το 2001 ως C.R.E. – Conférence des Recteurs Européennes και έκτοτε μετονομασμένη σε E.U.A. – European University Association) η οποία από το 1994 οργανώνει και πραγματοποιεί κάθε χρόνο το Πρόγραμμα Αξιολόγησης Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης (Institutional Evaluation Programme).

Η Ένωση Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (EUA), ως αντιπροσωπευτική οργάνωση τόσο των ευρωπαϊκών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων όσο και των Εθνικών Συνόδων Πρυτάνεων, είναι η κύρια φωνή της τριτοβάθμιας εκπαιδευτικής κοινότητας στην Ευρώπη.

Στόχος της EUA είναι να προωθήσει την ανάπτυξη ενός ενιαίου εκπαιδευτικού συστήματος της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

έρευνας που να διασφαλίζει την υψηλή ποιότητα, μέσω της ενεργούς υποστήριξης και καθοδήγησης των μελών του ως αυτόνομων φορέων στη βελτίωση της διδασκαλίας τους και της έρευνας, καθώς επίσης και τη συμβολή τους στην κοινωνία.

Η ΕUA εκφράζει συλλογικά τις απόψεις και τις θέσεων των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων και με το σύνθημα «Δυνατά πανεπιστήμια στην Ευρώπη» διεκδικεί δυναμικά πρωταρχικό ρόλο στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης και έρευνας.

Από το 1994 μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2002-03 έχουν συμμετάσχει στο Πρόγραμμα της E.U.A. συνολικά 88 Ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης από 28 Ευρωπαϊκές χώρες, αλλά και από 4 χώρες εκτός Ευρώπης.

Μεταξύ των Ιδρυμάτων αυτών περιλαμβάνονται και έξι ελληνικά Πανεπιστήμια (Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης 1996-97, Πανεπιστήμιο Πατρών 1998-99, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας 1998-99, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων 1999-00, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 2000-01 και Πανεπιστήμιο Κρήτης 2000-01), ενώ μεταξύ των 20 Ιδρυμάτων που θα συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα κατά το ακαδημαϊκό έτος 2003-04 περιλαμβάνονται δύο ακόμη ελληνικά Πανεπιστήμια (Πανεπιστήμιο Αιγαίου και Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας). ⁽⁸⁾

- **ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ**

Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε Σύσταση (98/561/EK) στις 24 Σεπτεμβρίου 1998 για την ευρωπαϊκή συνεργασία με σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Συνιστά:

- Να υποστηρίζουν και, εάν χρειάζεται, να δημιουργήσουν διαφανή συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας.
- Να θεμελιώσουν τα συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας.
- Να ενθαρρύνουν, εάν χρειάζεται, τα ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές των κρατών - μελών, να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα παρακολούθησης.
- Να καλέσουν τις αρμόδιες αρχές και τα ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης να δώσουν ιδιαίτερη σημασία στην ανταλλαγή εμπειριών και στη συνεργασία, σε θέματα αξιολόγησης της ποιότητας, με τα άλλα κράτη - μέλη, καθώς και με τις διεθνείς οργανώσεις και ενώσεις στον τομέα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Να προωθήσουν τη συνεργασία μεταξύ των αρχών των αρμόδιων για την αξιολόγηση ή τη διασφάλιση της ποιότητας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και να ευνοήσουν τη δικτύωσή τους.

Συνιστά επίσης στην Επιτροπή σε στενή συνεργασία με τα κράτη - μέλη και με βάση τα υφιστάμενα προγράμματα και σύμφωνα με τους στόχους και τις συνήθεις ανοικτές και διαφανείς διαδικασίες των προγραμμάτων αυτών, να προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών για την αξιολόγηση και τη διασφάλιση της ποιότητας στην

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και να μεριμνήσει, ώστε να συμπράξουν στη συνεργασία αυτή οι οργανώσεις και οι ενώσεις ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ευρωπαϊκής αρμοδιότητας, που έχουν την απαιτούμενη πείρα στον τομέα της αξιολόγησης και της διασφάλισης της ποιότητας.

Τέλος καλεί την Επιτροπή να υποβάλει κάθε τρία χρόνια στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών εκθέσεις για την ανάπτυξη των συστημάτων αξιολόγησης της ποιότητας στα διάφορα κράτη - μέλη και για τις δραστηριότητες συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της προόδου που σημειώνεται, όσον αφορά την επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων⁽⁹⁾

- **ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ – (EUROPEAN NETWORK FOR QUALITY ASSURANCE – ENQA)**

Αποτέλεσμα της παραπάνω Σύστασης του συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το 1998, ήταν αφενός μεν η εντατικοποίηση των σχετικών εθνικών πρωτοβουλιών, αφετέρου δε η δημιουργία του Ευρωπαϊκού Δικτύου Διασφάλισης Ποιότητας (European Network for Quality Assurance – E.N.Q.A.) στην ανώτατη εκπαίδευση, το έτος 1999, στο οποίο συμμετέχουν αφενός μεν όλοι οι φορείς διασφάλισης και αξιολόγησης ποιότητας που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο στις διάφορες χώρες, όπως επίσης και τα Υπουργεία Παιδείας όλων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανεξάρτητα από το εάν διαθέτουν ή όχι εθνικό φορέα. Με την έννοια αυτή, συμμετέχει στο Δίκτυο E.N.Q.A. και το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας. Ήδη σήμερα, όλες σχεδόν οι Ευρωπαϊκές χώρες

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

διαθέτουν εθνικό σύστημα διασφάλισης και αξιολόγησης της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης, η δε Ελλάδα έχει απομείνει μεταξύ των τελευταίων.

Αυτό το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διασφάλισης Ποιότητας (European Network for Quality Assurance – E.N.Q.A.) ξεκίνησε τη λειτουργία του το Μάρτιο του 2000 και αντικαταστάθηκε το Νοέμβριο του 2004 από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (European Association for Quality Assurance in Higher Education), με σκοπό την προώθηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα αυτό. Εξάλλου, η προαγωγή της κινητικότητας είναι ένας από τους στόχους της κοινοτικής συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης και είναι ευεργετική για μια εκπαίδευση υψηλής ποιότητας, η οποία αναδεικνύεται ως η κρισιμότερη παράμετρος για την απασχόληση και την οικονομική μεγέθυνση μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την ανταγωνιστικότητά της σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και για τη δυνατότητα των ανθρώπων να συμμετέχουν στην άμιλλα σε διεθνές επίπεδο και να επωφελούνται από την ελεύθερη κυκλοφορία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.⁽¹⁰⁾

3.5 ΟΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η έννοια της ποιότητας στην εκπαίδευση έχει τύχει αρκετής διερεύνησης τα τελευταία χρόνια η οποία απέδειξε απλώς την πολυπλοκότητά της αλλά και το πολυεπίπεδο του χαρακτήρα της. Η Ευρώπη έχει θέσει το θέμα της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης ως ζήτημα ύψιστης σημασίας και προτεραιότητας σε όλα τα κράτη μέλη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στα μέσα της δεκαετίας του 1990 προχώρησε σε ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ στις οποίες πήραν μέρος οι Υπουργοί Παιδείας διαφόρων κρατών της Ε.Ε.

Η 1^η συνάντηση έγινε στην Λισσαβόνα το 1997, η 2^η και πιο σημαντική από όλες στην Μπολόνια το 1999. Ακολουθεί αυτή της Πράγας το 2001, του Βερολίνου το 2003 και τέλος του Μπέργκεν το 2005. Θα δούμε με τη σειρά τι συζήτησαν και τι αποφάσισαν οι Υπουργοί Παιδείας σε κάθε μέλος-κράτος της Ε.Ε. για την σύγκλιση των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη.

3.5.1 ΛΙΣΣΑΒΟΝΑ (ΜΑΙΟΣ 1997)

Η πρώτη συνάντηση των Υπουργών Παιδείας πραγματοποιήθηκε στη Λισσαβόνα στις 11 Απριλίου 1997 και αφορούσε την αναγνώριση των προσόντων σχετικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι συμμετέχοντες σε αυτήν την διαδικασία είχαν συνειδητοποιήσει ότι η εκπαίδευση είναι δικαίωμα, ένα ανθρώπινο δικαίωμα και ότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση συμβάλλοντας στην

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

αναζήτηση και στην πρόοδο της γνώσης, αποτελεί ένα εξαιρετικά πλούσιο πολιτιστικό και επιστημονικό προτέρημα για τα άτομα αλλά και για την κοινωνία. Ο στόχος τους ήταν να διευκολύνθει η αναγνώριση των προσόντων που δίνουν την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και έτσι ανέλαβαν να καθιερώσουν κριτήρια και διαδικασίες που θα χρησιμοποιούνται στην αξιολόγηση και αναγνώριση των προσόντων αυτών και θα βασίζονται στην διαφάνεια, τη συνέπεια και την αξιοπιστία.⁽⁹⁾

3.5.2 ΜΠΟΛΟΝΙΑ (ΙΟΥΝΙΟΣ 1999)

Αποκορύφωμα ήταν το μεγάλο συνέδριο στο Πανεπιστήμιο της Bologna (18-19 Ιουνίου 1999) και η υπογραφή από Υπουργούς Παιδείας 29 Ευρωπαϊκών Χωρών, μιας κοινής διακήρυξης, περί της ανάγκης δημιουργίας και ανάπτυξης ενός Ενιαίου Χώρου για την Ευρωπαϊκή Ανώτατη Εκπαίδευση.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η διακήρυξη της Μπολόνιας έδωσε το εναρκτήριο λάκτισμα της λεγόμενης διαδικασίας της Μπολόνιας που αποσκοπεί στην εισαγωγή ενός συστήματος εύκολα «αναγνώσιμων» και συγκρίσιμων ακαδημαϊκών βαθμών, στην προώθηση της κινητικότητας των σπουδαστών, των διδασκόντων και των ερευνητών, στην εξασφάλιση της ποιότητας στην εκπαίδευση και στο συνυπολογισμό της ευρωπαϊκής διάστασης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η διαδικασία θα ολοκληρωθεί το 2010.

Η διακήρυξη της Μπολόνιας της 19ης Ιουνίου 1999 βασίζεται σε έξι δράσεις:

- **ένα σύστημα εύκολα αναγνώσιμων και συγκρίσιμων ακαδημαϊκών βαθμών.** Περιλαμβάνει την εφαρμογή ενός συμπληρώματος διπλώματος με σκοπό τη βελτίωση της διαφάνειας, προκειμένου να προωθηθεί η απασχολησιμότητα των Ευρωπαίων πολιτών και η διεθνής ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- **ένα σύστημα που θεμελιώνεται βασικά σε δύο κύκλους:** τον πρώτο κύκλο σπουδών που εστιάζεται στην αγορά εργασίας με διάρκεια τουλάχιστον 3 ετών και το δεύτερο κύκλο σπουδών (Master), στον οποίο αποκτούν πρόσβαση μόνον οι απόφοιτοι του πρώτου κύκλου. Ο βαθμός που θα απονέμεται μετά από τον πρώτο κύκλο θα είναι επίσης στο κατάλληλο επίπεδο προσόντων και σχετικός με την ευρωπαϊκή αγορά εργασίας. Ο δεύτερος κύκλος πρέπει να οδηγεί στο μάστερ ή/και διδακτορικό δπως σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- **Καθιέρωση ενός συστήματος πιστωτικών μονάδων - όπως στο σύστημα ECTS - ως κατάλληλες για πιο εκτεταμένη σπουδαστική κινητικότητα.** Οι πιστωτικές μονάδες θα μπορούσαν επίσης να αποκτηθούν σε περιβάλλον έξω από την ανώτερη εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της δια βίου μάθησης, υπό τον όρο ότι αναγνωρίζονται από τα εμπλεκόμενα πανεπιστήμια υποδοχής.
- **Προώθηση της κινητικότητα των σπουδαστών, των διδασκόντων και των ερευνητών, την εξάλειψη όλων των φραγμών στην ελευθερία κυκλοφορίας.**

Με την υπερνίκηση των εμποδίων στην ελεύθερη μετακίνηση σε:

σπουδαστές, την πρόσβαση στις ευκαιρίες μελέτης και κατάρτισης και στις σχετικές υπηρεσίες,
δασκάλους, ερευνητές και διοικητικό προσωπικό, την αναγνώριση και την αξιοποίηση των περιόδων που ξοδεύονται στην ευρωπαϊκή έρευνα, τη διδασκαλία και την κατάρτιση, χωρίς προκατάληψη των νομικών δικαιωμάτων τους.

- **Προώθηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας στην εξασφάλιση ποιότητας από την άποψη της ανάπτυξης των συγκρίσιμων κριτηρίων και των μεθοδολογιών.**
- **Προώθηση των απαραίτητων ευρωπαϊκών διαστάσεων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση: τον πολλαπλασιασμό σε όλα τα επίπεδα των διδακτικών ενοτήτων, των μαθημάτων και των κλάδων των οποίων το περιεχόμενο, ο προσανατολισμός ή η οργάνωση χαρακτηρίζονται από μια ευρωπαϊκή διάσταση.**

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Αξίζει να σημειώσουμε ότι η Διακήρυξη της Μπολόνια υπογράφτηκε από 29 ευρωπαϊκές χώρες, εκ των οποίων τα 15 τότε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) (Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Ισπανία, Φινλανδία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Σουηδία, Ήνωμένο Βασίλειο) καθώς και τα 10 κράτη που εντάχθηκαν στην ΕΕ την 1η Μαΐου 2004 (Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λιθουανία, Λετονία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβενία, Σλοβακία). Τη διακήρυξη έχουν επίσης υπογράψει η Βουλγαρία, η Ισλανδία, η Νορβηγία, η Ρουμανία και η Ελβετική Συνομοσπονδία.

Σήμερα πάνω από σαράντα χώρες συμμετέχουν στη διαδικασία της Μπολόνιας, καθώς έχουν εκπληρώσει τις προϋποθέσεις και διαδικασίες προσχώρησής τους. Οι χώρες που αποτελούν μέρη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής σύμβασης, η οποία υπογράφτηκε στις 19 Δεκεμβρίου 1954 υπό την αιγίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης, είναι επιλέξιμες για να γίνουν μέλη του EXTE (Ευρωπαϊκού Χώρου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης), εφόσον διακηρύζουν την πρόθεσή τους να εφαρμόσουν το στόχο της διαδικασίας της Μπολόνιας στο σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσής τους. Οι αιτήσεις προσχώρησής τους πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμόσουν τις εν λόγω αρχές και στόχους. ⁽⁹⁾

3.5.3 ΠΡΑΓΑ (ΜΑΙΟΣ 2001)

Στο Ανακοινωθέν της Πράγας το 2001, οι σχετικές δεσμεύσεις των Υπουργών ήταν πολύ πιο έντονες:

«Οι Υπουργοί αναγνώρισαν τον ζωτικό ρόλο που παίζουν τα συστήματα διασφάλισης της ποιότητας για την εξασφάλιση υψηλών ποιοτικών κριτηρίων και για τη διευκόλυνση της συγκρισιμότητας των πιστοποιημένων προσόντων απ' άκρο σε άκρο της Ευρώπης.

Επίσης ενθάρρυναν τη στενότερη συνεργασία μεταξύ των δικτύων αναγνώρισης τίτλων σπουδών και των δικτύων διασφάλισης ποιότητας. Έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στην αναγκαιότητα στενής Ευρωπαϊκής συνεργασίας για την αμοιβαία εμπιστοσύνη και αποδοχή των εθνικών συστημάτων διασφάλισης ποιότητας.

Ακόμα, ενθάρρυναν τα πανεπιστήμια και τα άλλα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης να διαδώσουν τα υπάρχοντα παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών και να σχεδιάσουν σενάρια αμοιβαίας αποδοχής τόσο των μηχανισμών αξιολόγησης όσο και των μηχανισμών πιστοποίησης.

Οι Υπουργοί κάλεσαν τα πανεπιστήμια και τα άλλα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, τους εθνικούς φορείς διασφάλισης ποιότητας και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ENQA), να συνεργαστούν τόσο μεταξύ τους όσο και με τους αντίστοιχους φορείς χωρών που δεν συμμετέχουν στο ENQA, προκειμένου να γίνει δυνατή η διαμόρφωση ενός κοινού πλαισίου αναφοράς και η διάδοση των βέλτιστων πρακτικών».

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Με το ανακοινωθέν της Πράγας της 19ης Μαΐου 2001 προστέθηκαν οι ακόλουθες δράσεις στη διαδικασία της Μπολόνιας:

- **η εκπαίδευση και η δια βίου μάθηση** αποτελούν βασικό στοιχείο του ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο την αντιμετώπιση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας.
- **συμμετοχή των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των σπουδαστών:** οι υπουργοί τόνισαν τη σημασία συμμετοχής των πανεπιστημίων, των άλλων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ιδίως των σπουδαστών, έτσι ώστε να δημιουργηθεί με εποικοδομητικό τρόπο ένας ευρωπαϊκός χώρος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (EXTE).
- **η ενίσχυση της ελκυστικότητας** του ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μεταξύ των σπουδαστών στην Ευρώπη καθώς και των σπουδαστών από άλλα μέρη του κόσμου.⁽⁹⁾

3.5.4 ΒΕΡΟΛΙΝΟ (ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2003)

Κατά τη **διάσκεψη του Βερολίνου (18-19 Σεπτεμβρίου 2003)** οι αρμόδιοι υπουργοί για θέματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εξέδωσαν στις 19 Σεπτεμβρίου ένα ανακοινωθέν με το οποίο διδακτορικές σπουδές και οι συνέργιες μεταξύ του ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας εντάσσονται στη διαδικασία της Μπολόνια. Οι υπουργοί υπογράμμισαν τη σημασία της έρευνας, της κατάρτισης για την έρευνα καθώς και της προώθησης των διατομεακών σπουδών, έτσι ώστε να διατηρηθεί και να βελτιωθεί η ποιότητα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά της. Επίσης, απηγόρευσαν την επίτευξη ανξημένης κινητικότητας στο επίπεδο των διδακτορικών και μεταδιδακτορικών σπουδών και ενθάρρυναν τα ενδιαφερόμενα ιδρύματα να ενισχύσουν τη συνεργασία τους στους τομείς των διδακτορικών σπουδών και της κατάρτισης νέων ερευνητών. Έτσι λοιπόν:

- Δεσμεύτηκαν να ενισχύσουν ακόμα περισσότερο την Διασφάλιση Ποιότητας σε Ιδρυματικό, Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Υπογράμμισαν την ανάγκη ανάπτυξης αμοιβαίων κριτηρίων και μεθοδολογίας για Διασφάλιση Ποιότητας και την διαπίστωση ότι μαζί με την αρχή της αυτονομίας τους, κύρια ευθύνη για Διασφάλιση Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση έχει το κάθε Ιδρυμα.
- Κάλεσαν την ENQA, να αναπτύξουν ένα κοινά αποδεκτό set of standards διαδικασιών και οδηγιών για την Διασφάλιση Ποιότητας, να διερευνήσουν τρόπους ενός κατάλληλου “peer review system”

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

για Διασφάλιση Ποιότητας και τους οργανισμούς πιστοποίησης και να κάνουν σχετική αναφορά το 2005.

- Συμφώνησαν ότι μέχρι το 2005 τα Εθνικά Συστήματα Διασφάλισης Ποιότητας θα πρέπει να περιέχουν:
- Προσδιορισμό των ευθυνών των οργανισμών και Ιδρυμάτων,
- Αξιολόγηση των προγραμμάτων των Ιδρυμάτων που να αποτελείται από εσωτερική αποτίμηση,
- Εξωτερική αξιολόγηση και δημοσίευση των αποτελεσμάτων με συμμετοχή των σπουδαστών,
- Σύστημα πιστοποίησης και διεθνή συμμετοχή, συνεργασία και δικτύωση.⁽⁹⁾

3.5.5 ΜΠΕΡΓΚΕΝ (ΜΑΙΟΣ 2005)

Στο ανακοινωθέν του Μπέργκεν της 20ής Μαΐου 2005 διαπιστώνεται η επίτευξη σημαντικής προόδου όσον αφορά τους στόχους της διαδικασίας, όπως μαρτυρεί η γενική έκθεση 2003-2005 της ομάδας παρακολούθησης. Οι υπουργοί επιθυμούν την επίτευξη προόδου με ορίζοντα το 2007, ημερομηνία της επόμενης συνόδου τους, ιδίως όσον αφορά:

- την εφαρμογή των σημείων αναφοράς και των γραμμών προσανατολισμού για την εξασφάλιση της ποιότητας, όπως προτείνει η έκθεση της ENQA (Ευρωπαϊκή Ένωση Εξασφάλισης της Ποιότητας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση).

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- την εφαρμογή των εθνικών πλαισίων προσόντων.
- Την έκδοση και την αναγνώριση των κοινών τίτλων, συμπεριλαμβανομένων των τίτλων διδακτορικών σπουδών
- Τη δημιουργία ευκαιριών για ευέλικτα δρομολόγια κατάρτισης εντός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της ύπαρξης ρυθμίσεων για την επικύρωση των κεκτημένων.

Οι Υπουργοί αρμόδιοι για την ανώτατη εκπαίδευση στις συμμετέχουσες χώρες της διαδικασίας της Μπολόνιας, συναντήθηκαν για να καθορίσουν τους στόχους και τις προτεραιότητες προς το 2010. Σ' αυτή την διάσκεψη, πήραν μέρος η Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, η Γεωργία, η Μολδαβία και η Ουκρανία ως νέες συμμετέχουσες χώρες στη Διαδικασία Μπολόνια. Όλοι συμμερίστηκαν την κοινή κατανόηση των αρχών, των στόχων και των υποχρεώσεων της Διαδικασίας όπως εκφράζονται στη Διακήρυξη Μπολόνια και στα επόμενα ανακοινωθέντα των Συνόδων των Υπουργών στην Πράγα και το Βερολίνο. Δεσμεύτηκαν να συντονίσουν τις πολιτικές τους μέσω της Διαδικασίας Μπολόνια ώστε να καθιερώσουν τον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης (EXAE) μέχρι το 2010, και επίσης να στηρίξουν τις νέες χώρες που συμμετέχουν, στη υλοποίηση των στόχων της Διαδικασίας.⁽⁹⁾

Η επόμενη σύνοδος των υπουργών θα γίνει τον Μάιο του 2007 στο Λονδίνο.

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΟΥΜΕ ΟΤΙ:

Εκτός από τα πέντε συνέδρια που έγιναν με κορυφή αυτό της Μπολόνια, ενδιάμεσα πραγματοποιήθηκαν και κάποια άλλα εξίσου σημαντικά.

I. Με την ευκαιρία της 800ής επετείου του πανεπιστημίου του Παρισιού οι αρμόδιοι υπουργοί για θέματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο εξέδωσαν στις 25 Μαΐου 1998 τη «Διακήρυξη της Σορβόννης». Η διακήρυξη αυτή έχει σκοπό να εναρμονίσει την αρχιτεκτονική του ευρωπαϊκού συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι υπουργοί υπενθύμισαν ότι «η Ευρώπη που οικοδομούμε δεν είναι μόνο η Ευρώπη του Ευρώ, των τραπεζών και της οικονομίας. Πρέπει επίσης να αποτελεί την Ευρώπη της γνώσης».

Έτσι η διακήρυξη της Sorbonne της 25 Μάη του 1998, τόνισε τον κεντρικό ρόλο των πανεπιστημίων στην ανάπτυξη των ευρωπαϊκών πολιτιστικών διαστάσεων. Υπογράμμισε τη δημιουργία του ευρωπαϊκού χώρου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ως βασικού προσανατολισμού της προώθησης της κινητικότητας και της απασχολησιμότητας των πολιτών και τη γενική ανάπτυξη της ηπείρου.

II. Επίσης τον Μάρτιο του 2000 πραγματοποιήθηκε Έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Λισσαβόνα με στόχο «Προς την Ευρώπη της καινοτομίας και της γνώσης»

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ Ι^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Το έκτακτο αυτό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας, προέκυψε από τη βούληση να δοθεί μια νέα ώθηση στις κοινοτικές πολιτικές, σε μια περίοδο κατά την οποία η οικονομική συγκυρία ήταν η πλέον ευοίωνη εδώ και μία γενεά στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με βάση αυτές τις προβλέψεις, ήταν σκόπιμο να ληφθούν μακροπρόθεσμα μέτρα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας προσπάθησε συνεπώς να δώσει κατευθυντήριες γραμμές για την αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρει η νέα οικονομία, με σκοπό, μεταξύ άλλων, να εξαλειφθεί η κοινωνική μάστιγα της ανεργίας. Η στρατηγική προέβλεπε την προσαρμογή και την ενίσχυση των υφιστάμενων διαδικασιών για να δοθεί η δυνατότητα πλήρους ανάδειξης του οικονομικού αναπτυξιακού δυναμικού - για παράδειγμα εφοδιάζοντας την Ευρωπαϊκή Ένωση με αξιόπιστους και συγκρίσιμους μεταξύ των κρατών μελών δείκτες, ώστε να είναι σε θέση να λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα

Η Προεδρία του Συμβουλίου, κατά το έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που έλαβε χώρα στη Λισσαβόνα στις 23 και 24 Μαρτίου 2000, δήλωσε, στα συμπεράσματά της, ότι τα ευρωπαϊκά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης πρέπει να προσαρμόζονται τόσο στις ανάγκες της κοινωνίας των πληροφοριών όσο και στην ανάγκη να ανυψωθεί το επίπεδο απασχόλησης και να βελτιωθεί η ποιότητά της⁽⁹⁾

3.6 ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2010

Πρωτοπόρες χώρες στην Δυτική Ευρώπη γύρο στο 1985 στον τομέα της εκπαίδευσης, υπήρξαν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία και η Ολλανδία. Η Δανία ήταν η πρώτη χώρα που ακολούθησε (1990) και στη συνέχεια το «κίνημα ποιότητας» ξάπλωθηκε στην υπόλοιπη Δυτική Ευρώπη με διαφορετικά κίνητρα.

Στις Σκανδιναβικές χώρες ήταν η επιθυμία για μαζική ποιοτική εκπαίδευση, με την δημιουργία νέων περιφερειακών Ιδρυμάτων και νέων προγραμμάτων σπουδών, ενώ στην Ολλανδία και αργότερα στην Γερμανία και Ιταλία για βελτίωση της αποδοτικότητας των Ιδρυμάτων. Καταγραφή του 1998 έδειχνε ότι όλες σχεδόν οι Δυτικές Ευρωπαϊκές χώρες είχαν Εθνική Πολιτική για εκτίμηση της ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Αξιοσημείωτες εξαιρέσεις η Γερμανία, η Ελλάδα και η Ιταλία.

Σήμερα όλες οι χώρες της Ευρώπης, εκτός της Ελλάδας, έχουν ιδρύσει Εθνικά Συστήματα Διασφάλισης της Ποιότητας σύμφωνα με την σχετική Σύσταση του Συμβουλίου των Υπουργών (1998), θεωρώντας τα ως θεμελιώδες χαρακτηριστικό της Ανώτατης Εκπαίδευσής τους. Τα Ιδρύματα ενθαρρύνονται να δημιουργήσουν τον δικό τους εσωτερικό μηχανισμό διασφάλισης της ποιότητας, που θα βάλει και τις βάσεις για εξωτερική αξιολόγηση.

Οι Εθνικές Επιτροπές Διασφάλισης της Ποιότητας διακρίνονται ως προς τον ορισμό τους και στο που αναφέρονται (ιδιοκτησία) τον σκοπό, τον ρόλο τους και τις ενέργειές τους, καθώς και αν είναι κοινές για το Πανεπιστημιακό και Τεχνολογικό τομέα ή όχι. "Ετσι υπάρχουν διάφορα μοντέλα στις διάφορες χώρες, ενώ μερικές χώρες έχουν περισσότερες από μία επιτροπές επιφορτισμένες, η κάθε μία με διαφορετικό αντικείμενο π.χ. αξιολόγηση ή

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ πιστοποίηση. Άλλες επιτροπές συμμετέχουν σ' αυτές τις διαδικασίες, ενώ άλλες απλώς καθορίζουν το πλαίσιο και βοηθούν τα Ιδρύματα.

Στη Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο και Σλοβακία η ευθύνη (accountability) έναντι της κοινωνίας αποτελεί τον κύριο προσανατολισμό της εξωτερικής αξιολόγησης, ενώ οι υπόλοιπες χώρες θεωρούν την βελτίωση και ανάπτυξη της ποιότητας⁽⁹⁾

Όσον αφορά τις συμμετέχουσες χώρες στην διαδικασία της Μπολόνια, στόχος τους είναι εως το 2010 να έχουν υιοθετήσει ένα σύστημα σπουδών τριών κύκλων και να έχουν προσαρμοστεί στο ευρωπαϊκό πρότυπο «LMD» (Πτυχίο-Μάστερ-Διδακτορικό)

3.7 Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στην Ελλάδα η λέξη «αξιολόγηση» στο χώρο της Ανώτατης Παιδείας ήταν «απαγορευμένη» μέχρι το 1990. Προσπάθειες του ΥΠΕΠΘ το 1992 και 1995 συνάντησαν την σθεναρή αντίδραση των Ιδρυμάτων. Η πρώτη αξιολόγηση Τμημάτων Ελληνικών Ιδρυμάτων έγινε το 1994 στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Πιλοτικού Προγράμματος, όπως έχουμε αναφέρει και πιο πάνω. Από το 1997 μέχρι σήμερα έχουν αξιολογηθεί περίπου τα 2/3 των Πανεπιστημίων και αρκετά Τμήματά τους καθώς και τα μισά περίπου ΤΕΙ.

Επίσης, στο πλαίσιο της Ενέργειας του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.-Ι «Αποτίμηση των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» πραγματοποιήθηκαν κατά τη διετία 1998-1999 αξιολογήσεις με εξωτερικούς κριτές από την Ελλάδα και το εξωτερικό σε 9 Ιδρύματα και 73 Τμήματα Ανώτατης Εκπαίδευσης. Συνολικά συμμετείχαν στην Ενέργεια αυτή, με αξιολογήσεις Ιδρυμάτων ή Τμημάτων, 14

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ Ι^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Πανεπιστήμια και 11 Τ.Ε.Ι. Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ανάμεσα σε αυτά τα ΤΕΙ ήταν και το ΤΕΙ της Πάτρας με το τμήμα της Μηχανολογίας, το οποίο έκανε κάποιες προτάσεις τις οποίες τις κατέθεσε στο Υπουργείο Παιδείας.

Αποτέλεσμα αυτής της ενέργειας ήταν μόνο η αλλαγή προγραμμάτων σπουδών.

Πουθενά όμως η συμμετοχή της Ακαδημαϊκής κοινότητας δεν ήταν μαζική και δεν υπήρξε το κατάόλληλο κλίμα για να προχωρήσουν οι ενέργειες και δημιουργία μηχανισμού που θα βοηθούσε στην ανάπτυξη κουλτούρας ποιότητας στα Ιδρύματα.

Νέες προσπάθειες του Υπουργείου Παιδείας (2001 και 2003) δεν απέδωσαν. Στη χώρα μας δεν υπήρχε μέχρι πριν δυο περίπου χρόνια θεσμικό πλαίσιο για την αξιολόγηση του έργου που επιτελούν τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Αυτό βέβαια δεν εμπόδισε ορισμένα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης να προβούν, με δική τους πρωτοβουλία, σε αξιολόγηση του διδακτικού και ερευνητικού τους έργου, αλλά χωρίς να υπάρχει συνέχεια ή ομοιομορφία στις εκάστοτε αξιολογήσεις.

Η τελευταία προσπάθεια που έγινε από το Υπουργείο Παιδείας ήταν το Μάιο του 2005 με το σχέδιο νόμου "Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση - Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος". Ουσιαστικά όμως δεν έχει τεθεί σε εφαρμογή ακόμα.

Το θλιβερό σε αυτήν την υπόθεση είναι ότι είμαστε η μόνη χώρα, στην Ευρώπη χωρίς συστηματική αξιολόγηση, χωρίς Εθνική Επιτροπή Διασφάλισης της Ποιότητας, η οποία σε συνεργασία με τα Ιδρύματα θα καθορίσει τα βασικά κριτήρια και τις διαδικασίες αξιολόγησης αλλά κυρίως να βοηθήσει τα Ιδρύματα να δημιουργήσουν τους κατάλληλους μηχανισμούς για συνεχή βελτίωση της ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση! ⁽⁵⁾

3.8 Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα για όλα τα κράτη-μέλη και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και τούτο γιατί, πέραν της σημασίας που έχει η απόκτηση υψηλού επιπέδου γνώσεων που συμβάλλουν στη βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου και στη διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων των πολιτών, η εκπαίδευση, η επιστήμη, η τεχνολογία και το ανθρώπινο δυναμικό αναδεικνύονται σε καθοριστικούς παράγοντες για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική πρόοδο, αποκτώντας έτσι οικονομική και κοινωνική σημασία.

Έτσι το νέο σχέδιο νόμου «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος» το οποίο ψηφίστηκε στη Βουλή τον Μάιο του 2005, ήρθε να καλύψει το κενό που υπήρχε στο θεσμικό πλαίσιο για την αξιολόγηση του έργου που επιτελούν τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Η αξιολόγηση αποτελεί τμήμα ενός συνολικού συστήματος διασφάλισης της ποιότητας. Αποτελεί τη βάση για την περαιτέρω ανύψωση του επιπέδου της ανώτατης παιδείας και την αναβάθμιση της λειτουργικότητας και αποδοτικότητας των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και αποβλέπει στην εξασφάλιση της διαφάνειας του εθνικού συστήματος ανώτατης παιδείας και στη συγκέντρωση και διάδοση πληροφοριών για την ανώτατη εκπαίδευση σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Συγκεκριμένα, ο νόμος 3374/05 μεταθέτει την ευθύνη στα αρμόδια όργανα των πανεπιστημίων να κάνουν εσωτερικά αξιολόγηση σε όλα τα επίπεδα και, σύμφωνα με την επικρατούσα διεθνώς ακαδημαϊκή δεοντολογία, η πιστοποίηση

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

γίνεται πάντα από τρίτους και αντικειμενικούς κριτές. Επίσης, ο ίδιος νόμος θεσμοθετεί τη συστηματική και ουσιαστική συμμετοχή των φοιτητών στο εκπαιδευτικό έργο με την καταγραφή των απόψεων ως αποδέκτες των εκπαιδευτικών υπηρεσιών των ΑΕΙ.

Ο νόμος προδιαγράφει το χρονοδιάγραμμα σε πλήρη λειτουργία του θεσμού. Εννοείται ότι πιλοτικά θα ξεκινήσει η διαδικασία προκειμένου να δοκιμαστεί το σύστημα το ταχύτερο.

Ουσιαστικά όμως οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι ο συγκεκριμένος Νόμος δεν έχει τεθεί ακόμα σε εφαρμογή.⁽⁵⁾

3.8.1 ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Με το νομοσχέδιο του 2005 ρυθμίζονται τρεία διαφορετικά ζητήματα, η διασφάλιση της ποιότητας, το σύστημα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων και το παράρτημα διπλώματος.

Αντικείμενο αξιολόγησης αποτελούν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα με σκοπό την διασφάλιση και βελτίωση της διαδασκαλίας, των σπουδών και των λοιπών παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η διαδικασία της αξιολόγησης πραγματοποιείται σε δύο στάδια, την εσωτερική και την εξωτερική αξιολόγηση. Η μεν εσωτερική αφορά την αξιολόγηση από τα ίδια τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τα αποτελέσματα αυτής συντάσσονται σε μία έκθεση ενώ η εξωτερική πραγματοποιείται από μια επιτροπή που αποτελείται από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, η οποία λαμβάνει υπόψη την έκθεση της εσωτερικής αξιολόγησης.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Για την οργάνωση και τον συντονισμό των διαδικασιών αξιολόγησης των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης συνιστάται μία ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.), η οποία δεν αξιολογεί η ίδια τις σχολές ή τα τμήματα, αλλά παρέχει υποστηρικτικές διοικητικές και οργανωτικές υπηρεσίες προς τα ιδρύματα. Συνεργάζεται με τις Μονάδες Διασφάλισης της Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π), οι οποίες κατά πλειοψηφία αποτελούνται από καθηγητές Πανεπιστημίων ή Τ.Ε.Ι., εκπροσώπους των φοιτητών ή σπουδαστών και εκπροσώπους ερευνητικών ιδρυμάτων και επαγγελματικών φορέων υπό την προεδρία επιστήμονα αναγνωρισμένου κύρους και σημαντικού ερευνητικού έργου, κατά προτίμηση με εμπειρία σε θέματα διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας. Έτσι, ο χαρακτήρας της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας είναι κατά κύριο λόγο ακαδημαϊκός και υποστηρικτικός του έργου της αξιολόγησης των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης.

Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) είναι ένας μηχανισμός που αποσκοπεί στη διεύρυνση των επιλογών που έχουν στη διάθεσή τους οι φοιτητές ή σπουδαστές. Αυτό το σύστημα εξυπηρετεί την κινητικότητα των φοιτητών ή σπουδαστών, την αναγνώριση των περιόδων σπουδών και των πτυχίων που αποτελούν προϋποθέσεις για τη δημιουργία του «ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης». Εξυπηρετεί ακόμα τους μη μετακινούμενους φοιτητές ή σπουδαστές εντός του ίδιου ιδρύματος, συμβάλλει στην ανάπτυξη ποιοτικών συνεργασιών και κοινών προγραμμάτων σπουδών μεταξύ ελληνικών και ευρωπαϊκών ιδρυμάτων, καθώς και στην ενδυνάμωση της ελκυστικότητας της ελληνικής και ευρωπαϊκής ανώτατης εκπαίδευσης. Η χρήση του συστήματος διευκολύνει επομένως τη μετακίνηση των φοιτητών ή σπουδαστών μεταξύ ευρωπαϊκών κρατών, μεταξύ ιδρυμάτων εντός του ίδιου κράτους, ή εντός του ίδιου ιδρύματος κατά τη συνεργασία διαφορετικών Τμημάτων για την

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

οργάνωση διαθεματικών-διεπιστημονικών προγραμμάτων σπουδών, καλύπτοντας όλο το φάσμα των ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων κάθε φοιτητή ή σπουδαστή, όπως η παρακολούθηση μαθημάτων, η έρευνα, η πρακτική άσκηση κ.ά.

Τέλος το Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement) είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που επισυνάπτεται στους τίτλους σπουδών και παρέχει πληροφορίες για τις σπουδές των αποφοίτων των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης. Αποσκοπεί στην πληροφόρηση για το ακριβές περιεχόμενο των σπουδών των αποφοίτων. Το Παράρτημα Διπλώματος δεν υποκαθιστά σε καμία περίπτωση τον τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία των μαθημάτων που χορηγούν τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Εκδίδεται δωρεάν στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα και πρέπει να πληρεί τις προϋποθέσεις γνησιότητας του τίτλου σπουδών που συνοδεύει.

- Αυτό το σχέδιο νόμου λοιπόν φαίνεται να εξασφαλίζει την αντικειμενικότητα του Συστήματος Διασφάλισης της Ποιότητας αφού απαιτείται η ίδρυση μιας ανεξάρτητης διοικητικής αρχής, της Αρχής Διασφάλισης της Ποιότητας (Α.ΔΙ.Π), η οποία εποπτεύει και εγγυάται την τήρηση διαφανών και αντικειμενικών διαδικασιών Διασφάλισης της Ποιότητας.
- Δεύτερον, τη διαφάνεια, αφού οι εκθέσεις εξωτερικής αξιολόγησης των ιδρυμάτων καθώς και τα μέτρα που λαμβάνονται για τη διασφάλιση και τη βελτίωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης δημοσιεύονται από την Α.ΔΙ.Π.
- Τρίτον την αυτονομία των ιδρυμάτων, αφού σημαντικό μέρος της όλης διαδικασίας αποτελεί η εσωτερική τους αξιολόγηση που

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

διενεργείται με ευθύνη του κάθε ιδρύματος ενώ η εξωτερική αξιολόγηση διεξάγεται σε συνεργασία με την Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας.

- Πολύ σημαντική είναι η **ανάπτυξη συνεργασιών** μεταξύ ελληνικών και αλλοδαπών ΑΕΙ για τη διοργάνωση κοινών προγραμμάτων σπουδών καθώς και **η ενίσχυση της κινητικότητας** των σπουδαστών και των ακαδημαϊκών με την καθιέρωση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων και την έκδοση του Παραρτήματος Διπλώματος
- Τέλος, εξασφαλίζει την **σύνδεση** των πτυχίων με την εσωτερική και ευρωπαϊκή αγορά εργασίας με τη δωρεάν έκδοση του Παραρτήματος Διπλώματος σε μία ευρέως διαδεδομένη ευρωπαϊκή γλώσσα.⁽⁵⁾

3.9 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΕ & ΗΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η πρώτη προσπάθεια για συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και Ηνωμένων Πολιτειών ήταν το 1995, στο πλαίσιο ενός προγράμματος (1995-1999).

Το Συμβούλιο αποφάσισε να παρατείνει το πρόγραμμα συνεργασίας τους στους τομείς της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της κατάρτισης για μία επιπλέον πενταετία (2000-2005). Η τελευταία ανανέωση του προγράμματος έγινε στις 4 Δεκεμβρίου 2006. Το πρόγραμμα θα υποστηρίξει περίπου 274 σχέδια σε περίοδο οκτώ ετών (2006-2013). Περίπου 6.000 Ευρωπαίοι και Αμερικανοί θα συμμετάσχουν στις ενέργειες κινητικότητας καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος.

Η δράση της ΕΕ έχει σκοπό να καταστήσει την καταλληλότητα και την αριστεία της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σημείο αναφοράς σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ οι διμερείς σχέσεις απαιτούν μια ευρύτερη συνεργασία στον εκπαιδευτικό τομέα.

Το πρόγραμμα συνεργασίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση επιδιώκει διάφορους στόχους. Βάσει των γενικών στόχων αποσκοπεί, αφενός, στην προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ των δύο εταίρων, όπως και μέσω των γλωσσών, των πολιτισμών και των θεσμών τους και, αφετέρου, στη βελτίωση της ποιότητας της αξιοποίησης του έμψυχου δυναμικού, ώστε να υπάρξει ανταπόκριση στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει μια παγκόσμια οικονομία που βασίζεται στη γνώση.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Βάσει των επιμέρους στόχων αποσκοπεί στο:

- να ενδυναμώσει τη συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των Ηνωμένων Πολιτειών.
- να υποστηρίξει την ανάπτυξη ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης.
- να συμβάλει στην προσωπική ανάπτυξη των συμμετεχόντων, προς το συμφέρον του κάθενός και των γενικών στόχων του προγράμματος.
- να ευνοήσει τις διατλαντικές ανταλλαγές μεταξύ των πολιτών των δύο εταίρων.

Βάσει των επιχειρησιακών στόχων αποσκοπεί στο:

- Να υποστηρίξει τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης ώστε να προωθήσουν κοινά προγράμματα σπουδών και την κινητικότητα.
- Να βελτιώσει την ποιότητα της διατλαντικής κινητικότητας των σπουδαστών μέσω της διαφάνειας, της αμοιβαίας αναγνώρισης των προσόντων, των περιόδων σπουδών και κατάρτισης ή και μέσω της δυνατότητας μεταφοράς διδακτικών μονάδων· να στηρίξει τη συνεργασία μεταξύ των δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών των τομέων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, ώστε να δημιουργηθούν κίνητρα για συζητήσεις και ανταλλαγές εμπειριών.
- Να στηρίξει τη διατλαντική κινητικότητα των επαγγελματιών του τομέα, ώστε να βελτιωθεί η αμοιβαία κατανόηση των διακυβευμάτων μεταξύ των δύο εταίρων. ⁽⁹⁾

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ

Προκείμενου να τεκμηριώσουμε με στοιχεία την πτυχιακή μας εργασία, κρίναμε αναγκαίο να συντάξουμε ερωτηματολόγια για να διαπιστώσουμε κατά πόσο τα Α.Τ.Ε.Ι. τις χώρας μας είναι ενημερωμένα σε θέματα ποιότητας και ειδικότερα εάν έχουν εφαρμόσει κάποιον μηχανισμό αξιολογήσεις της ποιότητας

Συντάξαμε τρία ερωτηματολόγια για διαφορετικές κατηγορίες ανθρώπων όπως φοιτητές, καθηγητές και Διοικητικά στελέχη. Τα ερωτηματολόγια συνοδεύονταν από μια επιστολή η οποία περιείχε το βασικό λόγο της ερευνάς μας και τα στοιχεία μας ως σπουδάστριες επιδιώκοντας με των τρόπο αυτό να πάρουμε απάντηση στις ερωτήσεις που είχαμε θέσει.

Το πρώτο μας ερωτηματολόγιο απευθυνόταν σε Φοιτητές. Ο συνολικός αριθμός των ερωτήσεων είναι πέντε. Η πρώτη ερώτηση που ζητήθηκε να απαντήσουν ήταν τι γνωρίζουν για την αξιολόγηση της Ποιότητας στα ΑΤΕΙ. Από τα είκοσι ερωτηματολόγια που διανείμαμε οι δεκαπέντε φοιτητές δεν γνωρίζουν τίποτα, ενώ οι άλλοι πέντε γνωρίζουν λίγα πράγματα. Κανένας φοιτητής δεν δήλωσε πως γνωρίζει καλά την αξιολόγηση της ποιότητας στα ΑΤΕΙ.

Η δεύτερη ερώτηση αναφερόταν στο αν γνωρίζουν για τον Νόμο ''Διασφάλιση της Ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση-Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων-Παράρτημα Διπλώματος'' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Τα αποτελέσματα της

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

έρευνάς μας στο συγκεκριμένο θέμα ήταν ακόμα πιο απογοητευτικά. Οι δεκαεννιά φοιτητές δήλωσαν ότι δεν το γνωρίζουν. Μόνο ένας γνώριζε για το Νόμο αυτό.

Η τρίτη ερώτηση ήταν κατά πόσο γνώριζαν αν το τμήμα τους έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα. Ούτε εδώ τα αποτελέσματα ήταν ενθαρρυντικά. Οι δεκαεπτά από τους είκοσι φοιτητές δεν γνώριζαν. Μόνο οι τρεις γνώριζαν, αλλά κι αυτοί δεν έχουν συμμετέχει ποτέ σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας. Επιπλέον δεν γνώριζαν κάποιο άλλο άτομο που να έχει συμμετάσχει σε μια τέτοια διαδικασία.

Στην τέταρτη ερώτηση, δηλαδή στο ποια είναι η άποψή τους για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ μόνο οι δώδεκα απάντησαν. Ορισμένοι υποστήριζαν ότι πρέπει να γίνει αποτελεσματικότερη.

Η τελευταία ερώτησή μας ήταν αν γνωρίζουν ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους στη βελτίωση της ποιότητας των σπουδών. Κανένας από τους φοιτητές δεν γνώριζε τίποτα για το συγκεκριμένο θέμα.

Το δεύτερο ερωτηματολόγιό μας απευθύνονταν στο Διοικητικό Προσωπικό των ΑΤΕΙ. Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου για τα μέλη του Διοικητικού Προσωπικού είναι δέκα. Δυστυχώς μόνο οχτώ μέλη δέχτηκαν να το συμπληρώσουν.

Η πρώτη ερώτηση στην οποία ζητήσαμε να απαντήσουν ήταν τι γνωρίζουν για την αξιολόγηση της ποιότητας στα ΑΤΕΙ. Και οι οχτώ γνώριζαν το θέμα. Στη δεύτερη ερώτησή μας, δηλαδή στο αν γνώριζαν το Νόμο ''Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση-Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων-Παράρτημα διπλώματος'' οι έξι απάντησαν θετικά, ενώ οι υπόλοιποι δεν γνώριζαν το συγκεκριμένο νόμο.

Στην τρίτη μας ερώτηση, αν έχει το τμήμα τους εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας έστω και σε πιλοτική φάση μέχρι σήμερα, και οι οκτώ απάντησαν

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

αρνητικά. Κανένας βέβαια από αυτούς δεν έχει συμμετάσχει σε διαδικασίες για την αξιολόγηση της ποιότητας.

Στην τέταρτη, τη πέμπτη και την έκτη ερώτησή, αν δηλαδή υπήρξε βελτίωση στον τρόπο διδασκαλίας, στην απόδοση των φοιτητών και γενικότερα στην εκπαιδευτική διαδικασία, δεν πήραμε καμία απάντηση.

Στην έβδομη ερώτησή, ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο τμήμα τους, και τα οχτώ μέλη απάντησαν ότι πιστεύουν ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Στην όγδοη ερώτηση που ζητούσε τη γνώμη τους για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ, και τα οχτώ μέλη έδωσαν σχεδόν την ίδια απάντηση, η οποία ήταν ότι το ΥΠΕΠΘ δεν προωθεί με σωστό και αποτελεσματικό τρόπο την αξιολόγηση της ποιότητας.

Στην επόμενη ερώτηση, αν γνωρίζουν ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους, οι πέντε από αυτούς δεν γνώριζαν τίποτα, οι δύο γνώριζαν μόνο το συνέδριο που έγινε στην Μπολόνια το 1999 και ο ένας ήταν ενημερωμένος για όλα τα συνέδρια και για το τελευταίο που πραγματοποιήθηκε στο Μπέργκεν το Μάιο του 2005.

Στην τελευταία ερώτηση, ποια προοπτική βλέπουν από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΑΤΕΙ, οι επτά δεν απάντησαν καθόλου ενώ ο ένας πιστεύει ότι η εφαρμογή ενός τέτοιου θεσμού αντιμετωπίζει πολλές δυσκολίες τόσο σε θέματα οργάνωσης, επιλογής προσώπων, επιλογής ερωτημάτων, δείγματος απαντήσεων και έτσι κρίνει ότι σε βάθος χρόνου η προοπτική της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΑΤΕΙ θα είναι θετική.

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Το τρίτο ερωτηματολόγιό μας απευθύνοταν στο Εκπαιδευτικό Προσωπικό των ΑΤΕΙ. Περιελάμβανε τις ίδιες ερωτήσεις με το ερωτηματολόγιο που απευθύνοταν στο Διοικητικό Προσωπικό. Από τα ερωτηματολόγια που διανείμαμε μόνο έξι εκπαιδευτικοί μας έδωσαν απαντήσεις, εκ των οποίων οι πέντε δεν γνώριζαν τίποτα για την αξιολόγηση της ποιότητας στα ΤΕΙ, ούτε και για τον νόμο. Επίσης δεν γνώριζαν αν το τμήμα τους έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα έστω και σε πιλοτική φάση. Έτσι λοιπών βλέπουμε ότι στα στελέχη που εκπροσωπούν την εκπαίδευση υπάρχει άγνοια στο μεγαλύτερο ποσοστό. Ο ένας μόνο απάντησε θετικά στο αν γνωρίζει το νόμο και την αξιολόγηση της ποιότητας στα ΤΕΙ αλλά και στο ότι το τμήμα του εφάρμισε την αξιολόγηση της ποιότητας σύμφωνα με το πιλοτικό πρόγραμμα.

Οι επόμενες ερωτήσεις που αφορούσαν την βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας, στην απόδοση των φοιτητών και γενικότερα στην εκπαιδευτική διαδικασία δεν απαντήθηκαν από κανέναν.

Η έβδομη ερώτηση απαντήθηκε μόνο από έναν εκπαιδευτικό ο οποίος πιστεύει ότι η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στα ΤΕΙ είναι επιβεβλημένη. Στην όγδοη ερώτηση μας απάντησαν όλοι οι εκπαιδευτικοί ότι το ΥΠΕΠΘ δεν προωθεί σωστά την διαδικασία της αξιολόγησης της ποιότητας.

Η ένατη ερώτηση δεν απαντήθηκε από κανέναν, δεν γνώριζαν τις ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας. Στην τελευταία ερώτηση μας έδωσαν απάντηση μόνο οι τρεις εκπαιδευτικοί, υποστηρίζοντας ότι από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ θα έχουμε αναβάθμιση και βελτίωση στο επίπεδο των σπουδών.

4.1.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η επαφή με το Διοικητικό και Εκπαιδευτικό Προσωπικό των ΑΤΕΙ στάθηκε αρκετά δύσκολη. Οι Φοιτητές ήταν λίγο πιο πρόθυμοι να απαντήσουν. Δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε το λόγο της απροθυμίας για συνεργασία. Το σίγουρο, όμως, είναι ότι ο αριθμός των ερωτηματολογίων που συγκεντρώσαμε καθώς και οι απαντήσεις που δόθηκαν, δεν μας βοήθησαν να εξάγουμε αντικειμενικά συμπεράσματα.

Από τις ενδείξεις λοιπών που έχουμε αφού δεν μπορέσαμε να συγκεντρώσουμε περισσότερο δείγμα ερωτηματολογίων ενδεικτικά καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι κανένα από τα ΑΤΕΙ της Ελλάδας δεν ασχολήθηκε με θέματα ποιότητας αλλά ούτε καν είχε την εμπειρία του πιλοτικού προγράμματος, εκτός βέβαια ελαχίστων εξαιρέσεων όπως το ΑΤΕΙ της Πάτρας με το τμήμα Ηλεκτρολογίας.

Γενικότερα θα μπορούσαμε να πούμε ότι η διασφάλιση και η αξιολόγηση της ποιότητας στα ΑΤΕΙ σαν μια καινούρια αντίληψη δεν έχει βρει απήχηση από τα Ελληνικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα σε σύγκριση με αυτά των άλλων χωρών.

Το γεγονός αυτό γίνεται ακόμα πιο αισθητό στα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της επαρχίας, τα οποία δεν είναι αρκετά ενημερωμένα για τη σημασία της Ποιότητας στην Εκπαίδευση.

Ο τρόπος με τον οποίο προσεγγίσαμε το θέμα τόσο θεωρητικά όσο και μέσα από τις απαντήσεις που δόθηκαν στα ερωτηματολόγια, μας οδήγησε να συμπεράνουμε ότι: η εφαρμογή διασφάλισης και αξιολόγησης ποιότητας ήταν

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
περισσότερο συμμόρφωση με κοινοτικές οδηγίες, οι οποίες απαιτούν
πιστοποίηση της ποιότητας.

Αυτό το οποίο δεν έχει γίνει κατανοητό είναι ότι η Ποιότητα δεν πρέπει
να αντιμετωπίζεται ως κάτι το υποχρεωτικό. Είναι η υγιής βάση ενός
Εκπαιδευτικού Ιδρύματος με προοπτικές εξέλιξης. Χρειάζεται να υπάρξει η
επιθυμία για βελτίωση, πρόοδο, ισχυροποίηση και ανταγωνιστικό πνεύμα,
καθώς και η ενημέρωση για το σημαντικό ζήτημα της Ποιότητας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, Δρ . Σωκράτης Καπλάνης , Εκδόσεις ΤΕΙ Πάτρας 1996
- 2) Σειρα αρθρων ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΣΩΤΗΡΗ ΚΑΠΛΑΝΗ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2001.
- 3) BRITISH INSTITUTE OF MANAGEMENT “ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΟΛΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΜΙΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ”, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ANUBIS.
- 4) ΕΛΟΤ (ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ) web:
www.elot.gr
- 5) ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ “ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ”

Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- 6) “ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΛΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ”, GOWER, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝ, 2001, 2η ΕΚΔΟΣΗ
- 7) “ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΡΧΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ”, ΠΑΤΡΑ , ΜΑΙΟΣ 2004
- 8) web: www.eua.be
- 9) web: www.europa.eu.int
- 10) web: www.enqa.eu
- 11) web: www.parliament.gr
- 12) web: www.efqm.gr
- 13) web: www.iso.ch

ПАРАРТНМА 1

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής . Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα " Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimptux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμηματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. Πατρας

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗΤΟΥ ΛΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

❖ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι ;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω το θέμα

❖ Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

❖ Γνωρίζετε αν έχει το τμήμα σας εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
- Όχι

* Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή με τη σχολή σας ;

- Ναι
- Όχι

❖ Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

♦ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο τμήμα σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

♦ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

♦ Γνώρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους ; Ποια είναι η άποψή σας;

♦ Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ;

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής . Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα " Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimptux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

* Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα.
- Γνωρίζω το θέμα

* Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

* Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα, έστω και σε πλοτική φάση;

- Ναι
- Όχι

+ Αν ναι
Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή μέλη της σχολή σας;

- Ναι
- Όχι

Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

■ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

■ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

■ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο ίδρυμά σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους ; Ποια είναι η άποψή σας;

Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ;

ПАРАРТНМА 2

ΤΜΗΜΑ
ΣΟΙΔΟΝΙΚΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ,

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο " Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος " που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ ;

Δεν πιστεύω ότι γίνεται αξιολόγηση.

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών ;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Δεν είναι η σωστή.

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι
Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Μπορούμε καλ καλυφέρα.

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνολικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση - Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Δεν κανονική ζητούμε

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο "Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος" που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΓΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ.;

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο " Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος " που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ ;

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών ;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Δεν γνωρίζω

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Οχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Οχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ; Θέλει βελτίωση

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Οχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
  - Λίγα πράγματα
  - Γνωρίζω καλά
-

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ; Δυμιφωνώ

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ; Δεν ξέρω, δεν απαντώ

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο " Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος " που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ; Μια λίγες θεωρήσεις

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Δεν εχω αλλαγή.

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι

Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο "Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος" που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Σιγα ήω πρωθυπουργός

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

■ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω καλά

■ Γνωρίζετε για τον Νόμο "Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα Διπλώματος" που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

■ Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα;

- Ναι
- Όχι

► Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας εσείς προσωπικά ή κάποιος συμφοιτητής σας;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Δεγκ Κανδού Τερζά

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι Ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματα τους στην βελτίωση της ποιότητας των σπουδών;

- Ναι
- Όχι ► Αν ναι τι γνωρίζετε; (Παρακαλούμε να διατυπώσετε συνοπτικά την άποψή σας)

KABALA

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής. Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα "Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ - ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimptux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμηματος Λογιστικης
Α.Τ.Ε.Ι. Πατρας

**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΛΙΟΝΤΑΡΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ**

♦ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι ;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω το θέμα

♦ Γνωρίζετε το Νόμο " Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος " που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

♦ Γνωρίζετε αν έχει το τμήμα σας εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
- Όχι

* Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή με τη σχολή σας ;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

♦ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο τμήμα σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση; *Μάλλον*

♦ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ; *Δεν είγατε καθάλλοτα επηγειραγένες για να απαντήσων.*

♦ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους; Ποια είναι η άποψή σας;
Δεν γνωρίζω

♦ Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ; *Μάλλον θετική*

ΣΕΡΡΕΣ

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ.
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι.-του τμήματος Λογιστικής. Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα "Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνονται παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimptux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσον Νίκη

Σπουδάστριες
Τμηματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. Πατρας

**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΑ ΤΑ ΜΕΛΙΣΤΟΥ ΛΙΟΥΚΡΗΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ**

♦ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι ;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω το θέμα

♦ Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

♦ Γνωρίζετε αν έχει το τμήμα σας εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
- Όχι

* Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή με τη σχολή σας ;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

♦ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο τμήμα σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

Είναι επιβεβλημένη η αριθμητική μεθοδολογία των ιδρυμάτων ή όχι για τους ορους και κριτηρίους αποτελεσμάτων

♦ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Είναι στη συνέχεια κασειδώνων, πάντα σύμις γραμμές και τελούν αριθμητικές σκιαγραφίες αντικειμένων αριθμητικών

♦ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους; Ποια είναι η άποψή σας;

Όχι

♦ Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ;

Η πρώτη εφαρμογή ενός ΙΤΕΜΟΥ ουτόνομη πληροφοριακή συστολής τόσο σε Ιτύδη οργανώσεις, επιχειρήσεις πρόσωπων, επιχειρήσεις Εργατικού Δικτύου απλυτισμένη. Όσο για την

ΚΑΛΑΜΑΤΑ

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες - Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής. Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα "Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ - ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimpux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. Πατρας

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

♦ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι ;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω το θέμα

♦ Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

♦ Γνωρίζετε αν έχει το τμήμα σας εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
- Όχι

* Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή με τη σχολή σας ;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

♦ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο τμήμα σας;

✗Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

ΝΑΙ

♦ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Ο, ενεργείς ου γιατρού δεν εγαλ αρκετές.

♦ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους ; Ποια είναι η άποψή σας;

ΟΧΙ ~ Δεν γνωρίζω .

♦ Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ;

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής . Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα " Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimpux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. Πατρας

**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΛΙΔΙΚΗΠΠΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ**

• Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι ;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω το θέμα

♦ Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

♦ Γνωρίζετε αν έχει το τμήμα σας εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
- Όχι

* Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή με τη σχολή σας ;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

♦ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο τμήμα σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

ΙΤΡΕΤΕΙ ΝΑ ΕΠΙΒΛΗΘΕΙ

♦ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Άντο ο εσο γινείτε λει κανουν ε.γο.

♦ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους ; Ποια είναι η άποψή σας;

λει γινείτε

♦ Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ;

ΠΕΙΡΑΙΑΣ.

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής. Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα "Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimptux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμηματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. Πατρας

**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΑ ΓΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΛΙΟΝΚΗΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ**

* Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι ;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω το θέμα

* Γνωρίζετε το Νόμο " Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος " που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

* Γνωρίζετε αν έχει το τμήμα σας εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
- Όχι

* Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή με τη σχολή σας ;

- Ναι
- Όχι

* Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

♦ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο τμήμα σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

ΝΑΙ . ΕΙΝΑΙ

♦ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Δε το χειρείανται αυτό

♦ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους ; Ποια είναι η άποψή σας;

Δεν γνωρίζω αυτά.

♦ Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ;

ΜΕΣΟΠΟΡΓΙ

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής . Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα " Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνονται παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimptux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμηματος Λογιστικης
Α.Τ.Ε.Ι. Πατρας

**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΑ ΤΑ ΜΕΛΙΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ**

• Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι ;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω το θέμα

• Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

• Γνωρίζετε αν έχει το τμήμα σας εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
- Όχι

* Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή με τη σχολή σας ;

- Ναι
- Όχι

• Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

♦ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο τμήμα σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

ΤΙΣΤΕΥΩ ΝΩΣ ΝΑ 1

♦ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Θετουντας καλοίσα κριτήρια
υποδέχεται την οι κίνηση εσιγ τους Ια
ειναι κατάσ.

♦ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους ; Ποια είναι η άποψή σας;

Γνωρίζω εχει jive καλοίσα προσπολείτικα από
το 1999 γιε την σιακύρουζι την μηδόνια,
και συνεχίζονται οι προσπολείτικα εις σημεριδ.

♦ Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ;

ΗΡΑΚΛΕΙΟ

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής . Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα " Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimpux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. Πατρας

**ΕΡΩΤΗΜΑ ΤΟΔΟΣΙΟ ΠΑ ΤΑ ΜΕΑΝΤΟΥ ΛΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟΥ**

❖ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι ;

- Ο Τίποτα
 Ο Λίγα πράγματα
 Ο Γνωρίζω το θέμα

❖ Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ο Ναι
 Ο Όχι

❖ Γνωρίζετε αν έχει το τμήμα σας εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ο Ναι
 Ο Όχι

* Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή με τη σχολή σας ;

- Ο Ναι
 Ο Όχι

❖ Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

♦ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο τμήμα σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

ΝΤ 1

♦ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Δεν ξένω ενσει γραμμή.

♦ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους ; Ποια είναι η άποψή σας;

*Γνωρίζω ότι το συνέδριο στην
Αθηνα το 1999.*

♦ Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ;

ΧΑΝΚΙΔΑ

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής . Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα " Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimpux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμηματος Λογιστικης
Α.Τ.Ε.Ι. Πατρας

**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ Λ/ΟΙΚΗΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΔΙΚΟΥ**

♦ Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι ;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω το θέμα

♦ Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

♦ Γνωρίζετε αν έχει το τμήμα σας εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
- Όχι

* Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή με τη σχολή σας;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

♦ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

♦ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο τμήμα σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

Evd.

♦ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

Δεν οριωθείται σε κερδό.

♦ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους; Ποια είναι η άποψή σας;

Είναι για προσπονθείτο το 1999 στην Ακαδημαϊκή γεραρδού των Υπουργών Αδισκότων πορείας μεταπτυχιακών έργων E.E.

♦ Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα TEI;

ΠΑΤΡΑ

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής . Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα " Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ - ΜΑ Ι^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimptux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

* Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω το θέμα

* Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

* Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα, έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
- Όχι

* Αν ναι
Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή μέλη της σχολή σας;

- Ναι
- Όχι

Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

• Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

• Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

• Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο ίδρυμά σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

ΝΑΙ. ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΒΕΒΛΗΜΕΝΗ.

• Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

ΔΕΝ ΙΓΡΩΘΕΙΤΑΙ

• Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους ; Ποια είναι η άποψή σας;

Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ;

ΑΝΑΒΑΣΗ Σ.Η.

ΠΑΤΡΑ

ΠΑΤΡΑ 2006

**ΠΡΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ**

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής. Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα "Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ - ΜΙΑ 1^Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimptux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

* Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
 Λίγα πράγματα.
 Γνωρίζω το θέμα

* Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
 Όχι

* Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα, έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
 Όχι

* Αν ναι
Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή μέλη της σχολή σας;

- Ναι
 Όχι

Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
 Όχι

■ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

■ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

■ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο ίδρυμά σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

*Όντως μανούν τις κατοικήσεις
προστατεύει*

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους ; Ποια είναι η άποψή σας;

Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ;

ΠΕΙΡΑΙΑΣ .

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής . Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα " Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούνσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimptux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

* Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
 Λίγα πράγματα.
 Γνωρίζω το θέμα

* Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
 Όχι

* Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα, έστω και σε πλοτική φάση;

- Ναι
 Όχι

* Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή μέλη της σχολή σας;

- Ναι
 Όχι

Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
 Όχι

■ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

■ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

■ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο ίδρυμά σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

*ΔΕΝ ΓΡΟΦΕΙΤΑΙ ΟΓΓΣ ΘΑ
ΕΠΡΕΨΕ.*

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους; Ποια είναι η άποψή σας;

Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ;

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ.

KABALA

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής, Πραγματοποιούμε
την πτυχιακή μας εργασία με θέμα "Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΑ ΤΕΙ - ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα
εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο
ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του
ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail
dimptux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

* Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα
- Γνωρίζω το θέμα

* Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

* Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα, έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
- Όχι

* Αν ναι
Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή μέλη της σχολή σας;

- Ναι
- Όχι

Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

■ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

■ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

■ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο ίδρυμά σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

ΠΡΟΩΘΕΙΤΑΙ ΜΕΝ ΑΠΛΑ ΟΧΙ ΣΩΣΤΑ .

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους ; Ποια είναι η άποψή σας;

Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα TEI;

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής. Πραγματοποιούμε την πτυχιακή μας εργασία με θέμα "Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΤΕΙ - ΜΙΑ Ι^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο ερωτηματολόγιο που σας στέλνουμε παρακάτω. Τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail dimptux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

* Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι.;

- Τίποτα
 Λίγα πράγματα
 Γνωρίζω το θέμα

* Γνωρίζετε το Νόμο "Διασφάλιση ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διπλώματος" που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
 Όχι

* Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα, έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
 Όχι

+ Αν ναι

Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή μέλη της σχολή σας;

- Ναι
 Όχι

Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
 Όχι

■ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Nai**
- Oχι**

■ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Nai**
- Oχι**

■ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο ίδρυμά σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευσή;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

ΘΑ ΗΛΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΤΗΛ ΖΡΩΘΗΣΟΥΝ
ΚΑΛΥΤΕΡΑ.

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους ; Ποια είναι η άποψή σας;

Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα ΤΕΙ;

ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ.

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΡΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
ΑΤΕΙ

Είμαστε σπουδάστριες Α.Τ.Ε.Ι. του τμήματος Λογιστικής . Πραγματοποιούμε
την πτυχιακή μας εργασία με θέμα " Η ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΑ ΤΕΙ – ΜΙΑ 1^η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ". Με αφορμή την έρευνα αυτή, θα
εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν μας δίνατε απαντήσεις στο επόμενο
ερωτηματολόγιο που σας στέλνονται παρακάτω. Τις απαντήσεις του
ερωτηματολογίου μπορείτε να τις στείλετε στο παρακάτω e-mail
dimptux@mailbox.gr ή στο fax 2724027055

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Με εκτίμηση
Δεδούση Δήμητρα
Μαυρόγιαννη Παναγιώτα
Παβίτσου Νίκη

Σπουδάστριες
Τμήματος Λογιστικής
Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

* Τι γνωρίζετε για την αξιολόγηση της ποιότητας στα Α.Τ.Ε.Ι ;

- Τίποτα
- Λίγα πράγματα.
- Γνωρίζω το θέμα

* Γνωρίζετε το Νόμο '' Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση – Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων – Παράρτημα διτλώματος '' που αφορά στην αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

- Ναι
- Όχι

* Γνωρίζετε αν το τμήμα σας έχει εφαρμόσει αξιολόγηση της ποιότητας μέχρι σήμερα, έστω και σε πιλοτική φάση;

- Ναι
- Όχι

+ Αν ναι
Συμμετείχατε σε διαδικασίες της ποιότητας εσείς προσωπικά ή μέλη της σχολή σας;

- Ναι
- Όχι

Υπήρξε βελτίωση στο τρόπο διδασκαλίας;

- Ναι
- Όχι

■ Υπήρξε βελτίωση στην απόδοση των φοιτητών;

- Ναι
- Όχι

■ Υπήρξε βελτίωση γενικά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Ναι
- Όχι

■ Ποια ήταν η συνεισφορά της εφαρμογής αρχών ποιότητας αξιολόγησης στο ίδρυμά σας;

*Αν όχι

Πιστεύετε ότι είναι επιβεβλημένη η εφαρμογή του νόμου που αφορά την αξιολόγηση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

■ Ποια είναι η άποψή σας για την αξιολόγηση της ποιότητας όπως προωθείται από το ΥΠΕΠΘ;

ΜΕ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΧΕΙΡΙΣΜΟ ΘΑ ΕΙΧΑΜΕ
ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

■ Γνωρίζετε ποιες είναι οι ευρωπαϊκές προσεγγίσεις και πρακτικές στο θέμα της αξιολόγησης της ποιότητας και τα αποτελέσματά τους ; Ποια είναι η άποψή σας;

Ποια προοπτική βλέπετε από την εφαρμογή της αξιολόγησης της ποιότητας στα TEI;

ПАРАРТНМА 3

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

**«ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ
ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΠΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ»**

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Άρθρο 1

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Το διδακτικό, ερευνητικό και κάθε άλλο έργο των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης υπόκειται σε διαρκή αξιολόγηση με σκοπό τη διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας της έρευνας και διδασκαλίας, των σπουδών και των λοιπών υπηρεσιών που παρέχονται από αυτά στο πλαίσιο της αποστολής τους.

Η αξιολόγηση συνίσταται στη συστηματική, τεκμηριωμένη και λεπτομερή αποτίμηση και καταγραφή του έργου των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, με τη χρήση αντικειμενικών κριτηρίων, και στην κριτική ανάλυση και διαπίστωση τυχόν υφιστάμενων αδυναμιών και αποκλίσεων σε σχέση με τη φυσιογνωμία, τους στόχους και την αποστολή τους, όπως περιγράφονται ειδικότερα στις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας του έργου που επιτελούν τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης στο πλαίσιο της αποστολής τους να παρέχουν ανώτατη παιδεία υψηλού ποιοτικού επιπέδου. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και τα μέτρα που λαμβάνονται για τη διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας του επιτελούμενου έργου δημοσιοποιούνται με τον πλέον πρόσφορο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται η ευρύτερη δυνατή διαφάνεια του εθνικού συστήματος ανώτατης παιδείας.

Σε αξιολόγηση υπόκεινται οι ακαδημαϊκές μονάδες (Σχολές ή Τμήματα), από τις οποίες αποτελούνται τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, και μέσω αυτών κάθε ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης συνολικά. Η

αξιολόγηση είναι δυνατόν επίσης να έχει ως αυτοτελές αντικείμενο τα προγράμματα προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών ή και τις λοιπές υπηρεσίες που παρέχονται από τις επιμέρους ακαδημαϊκές μονάδες ή τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης συνολικά στο πλαίσιο της αποστολής τους. Η αξιολόγηση κάθε ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης γίνεται με βάση την αξιολόγηση των επιμέρους ακαδημαϊκών μονάδων, από τις οποίες αποτελείται, και την αξιολόγηση της λειτουργίας του ιδρύματος συνολικά.

Οι διαδικασίες αξιολόγησης που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου δεν μπορούν να υποκατασταθούν από άλλες μορφές διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας που δεν προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού.

Άρθρο 2

Διαδικασία και όργανα της αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης πραγματοποιείται σε δύο στάδια: Το πρώτο στάδιο αφορά στην αξιολόγηση του επιτελούμενου έργου από τις ίδιες τις ακαδημαϊκές μονάδες των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης σε σχέση με τη φυσιογνωμία, τους στόχους και την αποστολή τους (εσωτερική αξιολόγηση). Μετά την ολοκλήρωση του πρώτου σταδίου ακολουθεί σε δεύτερο στάδιο η αξιολόγηση του επιτελούμενου έργου από επιτροπή αποτελούμενη από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες λαμβάνοντας υπόψη και τα αποτελέσματα της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης της ακαδημαϊκής μονάδας (εξωτερική αξιολόγηση).

Η διαδικασία της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης επαναλαμβάνεται τακτικά το αργότερο κάθε τέταρτο έτος από την

έναρξη της προηγούμενης αξιολόγησης. Κατά την επανάληψη της διαδικασίας αξιολόγησης είναι δυνατόν να εξετάζεται η υλοποίηση των πορισμάτων της προηγούμενης αξιολόγησης, ιδίως των προτάσεων, υποδείξεων και συστάσεων της επιτροπής εξωτερικής αξιολόγησης. Ειδικότερα εξετάζεται κατά πόσον αντιμετωπίστηκαν οι αδυναμίες και αποκλίσεις που επισημάνθηκαν κατά την προηγούμενη αξιολόγηση και η πορεία εφαρμογής των μέτρων που λήφθηκαν για τη διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας της έρευνας και διδασκαλίας, των σπουδών και των λοιπών υπηρεσιών που παρέχονται από τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης.

Στην αξιολόγηση των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης συμμετέχουν οι φοιτητές ή σπουδαστές σύμφωνα με τις διαδικασίες και τον τρόπο που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Για την οργάνωση, το συντονισμό και την υποστήριξη των διαδικασιών αξιολόγησης των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης σε εθνικό επίπεδο συνιστάται ανεξάρτητη διοικητική αρχή με την επωνυμία «Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση» (Α.ΔΙ.Π.), η οποία οργανώνεται, λειτουργεί και ασκεί τις αρμοδιότητες που καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Σε κάθε ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης συγκροτείται με απόφαση του οικείου ανώτατου συλλογικού οργάνου «Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας» (ΜΟ.ΔΙ.Π.) για το συντονισμό και την υποστήριξη των διαδικασιών αξιολόγησης του ιδρύματος. Η ΜΟ.ΔΙ.Π. συνεδριάζει υπό την προεδρία του Αντιπρύτανη ή Αντιπροέδρου Ακαδημαϊκών

Υποθέσεων του οικείου ιδρύματος και στη σύνθεσή της μετέχουν τρία μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., ένας κοινός εκπρόσωπος του λοιπού επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού, ένας εκπρόσωπος των προπτυχιακών φοιτητών ή σπουδαστών και ένας εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών. Η οργάνωση, η λειτουργία και οι αρμοδιότητες της ΜΟ.ΔΙ.Π.

καθορίζονται με την απόφαση του οικείου ανώτατου συλλογικού οργάνου κάθε ιδρύματος που λαμβάνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Οι ακαδημαϊκές μονάδες κάθε ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης υποβάλλουν κατ' έτος στη ΜΟ.ΔΙ.Π. του ιδρύματος μια εσωτερική έκθεση που περιλαμβάνει συγκεντρωτικά στοιχεία με ποσοτικά δεδομένα για τους φοιτητές ή σπουδαστές, τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., το λοιπό επιστημονικό προσωπικό, το διοικητικό προσωπικό, το πρόγραμμα σπουδών, τη φοιτητική μέριμνα, τις διοικητικές υπηρεσίες, την υλικοτεχνική υποδομή και κάθε άλλο θέμα που αφορά τη λειτουργία της ακαδημαϊκής μονάδας. Με βάση τις εσωτερικές εκθέσεις των επιμέρους ακαδημαϊκών μονάδων, από τις οποίες αποτελείται κάθε ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης, η ΜΟ.ΔΙ.Π. συντάσσει κάθε διετία την αντίστοιχη εσωτερική έκθεση του οικείου ιδρύματος. Το περιεχόμενο των εσωτερικών εκθέσεων που υποβάλλουν οι ακαδημαϊκές μονάδες ή συντάσσουν οι ΜΟ.ΔΙ.Π. των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης μπορεί να εξειδικεύεται περαιτέρω και να τυποποιείται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της Α.ΔΙ.Π.

Άρθρο 3

Κριτήρια και δείκτες της αξιολόγησης

Για την αξιολόγηση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της έρευνας και διδασκαλίας, των σπουδών και των λοιπών υπηρεσιών που παρέχονται από τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, τη διαπίστωση τυχόν αδυναμιών και αποκλίσεων σε σχέση με τη φυσιογνωμία, τους

στόχους και την αποστολή τους και τη συγκρισιμότητα των απότελεσμάτων της αξιολόγησης σε σχέση με τους στόχους του εθνικού συστήματος ανώτατης παιδείας και τις διεθνείς προδιαγραφές, εμπειρίες και πρακτικές χρησιμοποιούνται γενικώς αναγνωρισμένα και αντικειμενικά κριτήρια, τα οποία εκφράζονται με αντίστοιχους ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες. Τα κριτήρια και οι δείκτες αξιολόγησης είναι ιδίως:

- α) Ως προς την ποιότητα του διδακτικού έργου:** η αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού, η οργάνωση και η εφαρμογή του διδακτικού έργου, τα εκπαιδευτικά μέσα και οι υποδομές, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, η συνεργασία μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων, το επίπεδο και η επικαιρότητα των παρεχόμενων γνώσεων, η κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών ή σπουδαστών κ.ά.
- β) Ως προς την ποιότητα του ερευνητικού έργου:** η ένταξη της έρευνας στους στόχους της ακαδημαϊκής μονάδας, οι ερευνητικές υποδομές, τα ερευνητικά προγράμματα, η αποτελεσματικότητα του ερευνητικού έργου, η πρωτοτυπία της έρευνας, οι ερευνητικές συνεργασίες, η συμμετοχή των φοιτητών ή σπουδαστών στην έρευνα κ.ά.
- γ) Ως προς την ποιότητα των προγραμμάτων σπουδών:** ο βαθμός ανταπόκρισης του προγράμματος σπουδών στους στόχους της ακαδημαϊκής μονάδας, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητα του προγράμματος σπουδών, ο συντονισμός της ύλης των μαθημάτων, η ορθολογική οργάνωση των εκπαιδευτικών θεσμών, το εξεταστικό σύστημα, η υποστήριξη από διαθέσιμες εκπαιδευτικές υποδομές κ.ά.
- δ) Ως προς την ποιότητα των λοιπών υπηρεσιών:** η αποτελεσματικότητα των διοικητικών υπηρεσιών, οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας, οι πάσης φύσεως υποδομές, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, η διαφάνεια και η αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των

οικονομικών πόρων και στη χρήση των υποδομών και του εξοπλισμού, οι συνεργασίες με το κοινωνικό σύνολο κ.ά.

Κατά την αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψη η συμπληρωματική λειτουργία και οι διακριτές φυσιογνωμίες, ρόλοι, σκοπός και αποστολή των δύο παράλληλων τομέων της ανώτατης εκπαίδευσης, όπως διαφοροποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τον πανεπιστημιακό τομέα και για τον τεχνολογικό τομέα.

Τα κριτήρια και οι δείκτες της αξιολόγησης τυποποιούνται, συμπληρώνονται και εξειδικεύονται περαιτέρω με βάση τις κατευθύνσεις και τα πρότυπα που εκδίδει ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο κάθε ακαδημαϊκής μονάδας η Α.ΔΙ.Π. το αργότερο εντός ενός (1) έτους από τη συγκρότησή της. Τα κριτήρια και οι δείκτες αξιολόγησης αναθεωρούνται εκάστοτε με την ίδια διαδικασία, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο.

Άρθρο 4

Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση αποτελεί το πρώτο στάδιο της αξιολόγησης και συνίσταται στη συστηματική αποτίμηση και καταγραφή του διδακτικού, ερευνητικού ή άλλου έργου από τις ίδιες τις ακαδημαϊκές μονάδες των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης σε σχέση με τη φυσιογνωμία, τους στόχους και την αποστολή τους.

Η εσωτερική αξιολόγηση είναι μια περιοδικά επαναλαμβανόμενη διαδικασία, στην οποία συμμετέχουν τα μέλη του διδακτικού-ερευνητικού και του λοιπού επιστημονικού προσωπικού και οι φοιτητές ή σπουδαστές κάθε ακαδημαϊκής μονάδας με απαντήσεις ερωτηματολογίων, συνεντεύξεις, ομαδικές συζητήσεις και κάθε άλλη πρόσφορη πηγή πληροφόρησης, η οποία ολοκληρώνεται με τη σύνταξη της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης της ακαδημαϊκής μονάδας.

Η εσωτερική αξιολόγηση στηρίζεται στην ανάλυση των συγκεντρωτικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στην τελευταία ετήσια εσωτερική έκθεση κάθε ακαδημαϊκής μονάδας, που αναφέρεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 2 του νόμου αυτού, και στα αποτελέσματα των διαδικασιών της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου. Η εσωτερική αξιολόγηση λαμβάνεται υπόψη για την εξωτερική αξιολόγηση του διδακτικού, ερευνητικού ή άλλου έργου της ακαδημαϊκής μονάδας από ανεξάρτητους εμπειρογνόμονες.

Άρθρο 5

Διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης

Η εσωτερική αξιολόγηση πραγματοποιείται με ευθύνη κάθε ακαδημαϊκής μονάδας που υπόκειται σε αξιολόγηση, σε συνεργασία με τη ΜΟ.ΔΙ.Π. του ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης στο οποίο ανήκει, και πρέπει να ανταποκρίνεται στα κριτήρια και τους δείκτες αξιολόγησης της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, όπως αυτά συμπληρώνονται και εξειδικεύονται περαιτέρω με βάση τις κατευθύνσεις και τα πρότυπα που εκδίδει εκάστοτε η Α.ΔΙ.Π.

Οι ακαδημαϊκές μονάδες που υποβάλλονται σε αξιολόγηση (Σχολές ή Τμήματα) ορίζονται με αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεών τους Ομάδες Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.), οι οποίες συγκροτούνται από μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. των βαθμίδων του Καθηγητή και του Αναπληρωτή Καθηγητή με διεθνώς αναγνωρισμένο επιστημονικό έργο και, κατά προτίμηση, με εμπειρία σε διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας. Στην ΟΜ.Ε.Α. συμμετέχει επίσης ένας εκπρόσωπος των φοιτητών ή σπουδαστών. Η ΟΜ.Ε.Α. έχει την ευθύνη διεξαγωγής της διαδικασίας αξιολόγησης στην οικεία ακαδημαϊκή μονάδα, παρακολουθεί τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, ενημερώνει για τις απαντήσεις και τα αποτελέσματα του διαλόγου με τους διδάσκοντες και τους φοιτητές ή

σπουδαστές, συγκεντρώνει όλα τα απαραίτητα σχετικά στοιχεία και, με βάση αυτά, συντάσσει την έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης της ακαδημαϊκής μονάδας, την οποία διαβιβάζει στη ΜΟ.ΔΙ.Π. του ιδρύματος και μέσω αυτής στην Α.ΔΙ.Π.

Σε περίπτωση που αξιολογούνται αυτοτελώς τα προγράμματα προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών ή οι λοιπές υπηρεσίες που παρέχονται από τις ακαδημαϊκές μονάδες ή τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης στο πλαίσιο της αποστολής τους συγκροτούνται Ειδικές Ομάδες Αξιολόγησης (Ε.Ο.Α.), στις οποίες συμμετέχουν, εκτός από τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. και τον εκπρόσωπο των φοιτητών ή σπουδαστών, και ένας κοινός εκπρόσωπος του λοιπού επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού της μονάδας ή του ιδρύματος. Την ευθύνη και τις αρμοδιότητες αξιολόγησης της λειτουργίας κάθε ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης συνολικά έχει η ΜΟ.ΔΙ.Π. του οικείου ιδρύματος, η οποία λειτουργεί ως Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜ.Ε.Α.) του ιδρύματος.

Τα ερωτηματολόγια, στα οποία απαντούν γραπτώς οι διδάσκοντες και οι φοιτητές ή σπουδαστές, αφορούν κυρίως την ποιότητα και τα μέσα της έρευνας και διδασκαλίας, τη δομή και το περιεχόμενο των σπουδών, τη φοιτητική μέριμνα, τις διοικητικές υπηρεσίες και την υλικοτεχνική υποδομή της μονάδας ή του ιδρύματος και μπορούν να είναι τυποποιημένα με διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις ιδιαιτερότητες κάθε ακαδημαϊκής μονάδας. Οι απαντήσεις που δίνονται στα ερωτηματολόγια από τους φοιτητές ή σπουδαστές εκφράζουν τις απόψεις των ερωτωμένων για τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας, την καλύτερη οργάνωση των μαθημάτων, τη συνεργασία με τους διδάσκοντες και τις προσδοκίες τους από τις σπουδές. Τα ερωτηματολόγια συμπληρώνονται από τους φοιτητές ή σπουδαστές εθελοντικά, ανώνυμα και χωρίς προειδοποίηση στο πλαίσιο των

υποχρεωτικών μαθημάτων που προσφέρονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου υπό την παρακολούθηση της ΟΜ.Ε.Α. και με τη συνεργασία των διδασκόντων.

Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης διαρκεί δύο συνεχόμενα διδακτικά εξάμηνα.

Άρθρο 6

Έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης

Η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης της ακαδημαϊκής μονάδας συνθέτει όλα τα παραπάνω στοιχεία σε συνάρτηση με τη φυσιογνωμία, τους στόχους και την απόστολή της μονάδας.

Η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης περιέχει ειδικότερα μια κριτική-αξιολογική ανάλυση της πορείας εφαρμογής των στόχων του υπό αξιολόγηση έργου της ακαδημαϊκής μονάδας, τα θετικά και αρνητικά σημεία που αναδείχθηκαν κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης, τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για να επιτευχθούν οι στόχοι που έχει θέσει η ίδια η μονάδα, να οργανωθούν καλύτερα οι υπό αξιολόγηση δραστηριότητες, να αναβαθμιστούν οι χορηγούμενοι τίτλοι σπουδών και η επιστημονική δραστηριότητα, καθώς και κάθε άλλο μέτρο διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας του διδακτικού, ερευνητικού ή άλλου έργου που παρέχεται από την ακαδημαϊκή μονάδα.

Η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης συντάσσεται από την ΟΜ.Ε.Α. της οικείας ακαδημαϊκής μονάδας σύμφωνα με τα κριτήρια και τους δείκτες αξιολόγησης της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, όπως αυτά συμπληρώνονται και εξειδικεύονται περαιτέρω με βάση τις κατευθύνσεις και τα πρότυπα που εκδίδει εκάστοτε η Α.ΔΙ.Π. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 3 του προηγούμενου άρθρου η έκθεση συντάσσεται από την αντίστοιχη Ε.Ο.Α. ή τη ΜΟ.ΔΙ.Π. του ιδρύματος.

Άρθρο 7

Εξωτερική αξιολόγηση

Η εξωτερική αξιολόγηση αποτελεί το δεύτερο στάδιο της αξιολόγησης και συνίσταται στην κριτική-αναλυτική εξέταση των αποτελεσμάτων της εσωτερικής αξιολόγησης από επιτροπή ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων (Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης).

Η εξωτερική αξιολόγηση είναι μια περιοδικά επαναλαμβανόμενη διαδικασία, κατά την οποία τα στοιχεία της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης μελετώνται σε βάθος από επιτροπή ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων μετά από επιτόπια επίσκεψη στην υπό αξιολόγηση ακαδημαϊκή μονάδα και συζητήσεις και επαφές με μέλη του διδακτικού-ερευνητικού και του λοιπού επιστημονικού προσωπικού, του διοικητικού προσωπικού και τους φοιτητές ή σπουδαστές.

Η εξωτερική αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη την ανάλυση των στοιχείων που περιλαμβάνονται στην τελευταία έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης κάθε ακαδημαϊκής μονάδας και στα συμπληρωματικά στοιχεία που προέκυψαν από τις συζητήσεις και επαφές με τα μέλη της οικείας μονάδας. Η εξωτερική αξιολόγηση ολοκληρώνεται με τη σύνταξη της έκθεσης εξωτερικής αξιολόγησης της ακαδημαϊκής μονάδας, η οποία περιλαμβάνει αναλύσεις, διαπιστώσεις, συστάσεις και υποδείξεις των ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες και αποκλίσεις που εντοπίστηκαν σε σχέση με τη φυσιογνωμία, τους στόχους και την αποστολή κάθε ακαδημαϊκής μονάδας.

Άρθρο 8

Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης

Η Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης (Ε.Ε.Α.) συγκροτείται εντός ενός (1) μηνός από την υποβολή της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης της

ακαδημαϊκής μονάδας και ενημερώνεται για το περιεχόμενό της το αργότερο εντός ενός (1) μηνός μετά από τη συγκρότησή της. Η Ε.Ε.Α. λαμβάνει υπόψη την έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης και επισκέπτεται επιτοπίως την υπό αξιολόγηση ακαδημαϊκή μονάδα, η οποία οφείλει να παρέχει κάθε δυνατή διευκόλυνση στο έργο της Επιτροπής για συμπληρωματική ενημέρωση, συζήτηση και επαφή με τα μέλη της ακαδημαϊκής μονάδας.

Η Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης (Ε.Ε.Α.) αποτελείται από πέντε (5) μέλη, τα οποία προέρχονται από το μητρώο ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων που τηρεί η Α.ΔΙ.Π. Το μητρώο ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων συντάσσεται μετά από υποδείξεις των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης ή και της Α.ΔΙ.Π. και ανανεώνεται κάθε τέσσερα (4) χρόνια. Δεν επιτρέπεται η παραμονή εμπειρογνώμονα στο μητρώο για περισσότερες από δύο (2) τετραετείς θητείες, διαδοχικές ή μη.

Ένα από τα μέλη της Ε.Ε.Α. μπορεί να υποδεικνύεται από την υπό αξιολόγηση ακαδημαϊκή μονάδα μεταξύ των ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων που περιλαμβάνονται στο μητρώο που τηρεί η Α.ΔΙ.Π. Ο ορισμός των υπολοίπων μελών γίνεται με κλήρωση από την Α.ΔΙ.Π. Δεν είναι δυνατό να περιλαμβάνονται στο μητρώο ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων και να συμμετέχουν ως εξωτερικοί αξιολογητές σε οποιαδήποτε μορφής διαδικασίες αξιολόγησης μέλη της Α.ΔΙ.Π., καθώς επίσης και το με οποιαδήποτε σχέση εργασίας απασχολούμενο σε αυτή ειδικό επιστημονικό προσωπικό.

Τα μέλη της Ε.Ε.Α. πρέπει να πληρούν τις εξής προϋποθέσεις:

α) δεν πρέπει να ανήκουν ή να έχουν οποιαδήποτε εκπαιδευτική, ερευνητική ή υπηρεσιακή σχέση με το ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης, στο οποίο ανήκει η ακαδημαϊκή μονάδα που αξιολογείται, ή να είχαν κατά την τελευταία πενταετία μια τέτοια σχέση,

β) η ειδίκευση των ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων πρέπει να είναι συγγενής με το γνωστικό αντικείμενο της υπό αξιολόγηση ακαδημαϊκής μονάδας,

γ) πρέπει να είναι επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους κατά προτίμηση με εμπειρία σε θέματα αξιολόγησης ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και να συγκεντρώνουν τα εχέγγυα αμερόληπτης κρίσης,

δ) είναι επιθυμητή η συμμετοχή τουλάχιστον ενός αλλοδαπού εμπειρογνώμονα ή ειδικού κατά προτίμηση με εμπειρία σε θέματα αξιολόγησης ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης,

ε) είναι επιθυμητή η διοικητική εμπειρία των ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων σε ακαδημαϊκές μονάδες ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης,

στ) είναι επιθυμητή η συμμετοχή ενός εκπροσώπου επαγγελματικής οργανώσεως που να είναι αντίστοιχη με το γνωστικό αντικείμενο της υπό αξιολόγηση ακαδημαϊκής μονάδας και ο οποίος να είναι σε θέση να εκτιμήσει τη συμβολή των σπουδών στην άσκηση του επαγγέλματος.

Σε περίπτωση συμμετοχής αλλοδαπού εμπειρογνώμονα η αξιολόγηση μπορεί να γίνεται και στην αγγλική, γαλλική ή γερμανική γλώσσα.

Στα μέλη της Ε.Ε.Α. καταβάλλεται αποζημίωση και οδοιπορικά που καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 9

Έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης

Τα αποτελέσματα της εξωτερικής αξιολόγησης συνοψίζονται στην τελική έκθεση αξιολόγησης των ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων (έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης), η οποία περιλαμβάνει κυρίως τις αναλύσεις, διαπιστώσεις, συστάσεις και υποδείξεις τους και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες και αποκλίσεις

που εντοπίστηκαν σε σχέση με τη φυσιογνωμία, τους στόχους και την αποστολή κάθε ακαδημαϊκής μονάδας.

Το σχέδιο της έκθεσης εξωτερικής αξιολόγησης συντάσσεται από την Ε.Ε.Α. με τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη της Α.ΔΙ.Π. και κοινοποιείται στην υπό αξιολόγηση ακαδημαϊκή μονάδα, η οποία υποβάλλει τις παρατηρήσεις της εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση του σχεδίου σε αυτήν. Αν δεν υποβληθούν παρατηρήσεις εντός της ανωτέρω προθεσμίας, το σχέδιο της έκθεσης θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτό από την ακαδημαϊκή μονάδα. Η τελική έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης διαβιβάζεται στη ΜΟ.ΔΙ.Π. του ιδρύματος και μέσω αυτής στην οικεία ακαδημαϊκή μονάδα και στην Α.ΔΙ.Π., η οποία φροντίζει για τη δημοσιοποίησή της.

Η εξωτερική αξιολόγηση ολοκληρώνεται μέσα σε τέσσερεις (4) μήνες από την υποβολή της έκθεσης εσωτερικής αξιολόγησης. Εντός της προθεσμίας αυτής πρέπει να έχει συνταχθεί η έκθεση εξωτερικής αξιολόγησης.

Άρθρο 10

Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση
Συνιστάται ανεξάρτητη διοικητική αρχή με την επωνυμία «Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση» (Α.ΔΙ.Π.) και έδρα την Αθήνα. Η Α.ΔΙ.Π. έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ως προς τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεών της. Τα μέλη της Α.ΔΙ.Π. είναι ανώτατοι δημόσιοι λειτουργοί και απολαύουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας. Οι πιστώσεις για τη λειτουργία της Α.ΔΙ.Π. εγγράφονται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Τον προϋπολογισμό εισηγείται στον Υπουργό

Οικονομίας και Οικονομικών ο Πρόεδρος της Α.ΔΙ.Π., ο οποίος είναι και διατάκτης των δαπανών της.

Η Α.ΔΙ.Π. εγγυάται τη διαφάνεια των διαδικασιών αξιολόγησης και έχει ως απόστολή την με κάθε τρόπο υποστήριξη των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην πραγματοποίηση των διαδικασιών που στοχεύουν στη διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, την ενημέρωση της Πολιτείας και των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης για τις σύγχρονες διεθνείς εξελίξεις και τάσεις στα συναφή ζητήματα και την προαγωγή της έρευνας στον τομέα αυτό. Ειδικότερα η Α.ΔΙ.Π. ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) Προγραμματίζει, συντονίζει και υποστηρίζει τις διαδικασίες αξιολόγησης των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης.
- β) Τυποποιεί, εξειδικεύει και αναθεωρεί με κατευθύνσεις τα πρότυπα και τον τύπο των εκθέσεων αξιολόγησης των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, καθώς και τα κριτήρια και τους δείκτες αξιολόγησης σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου για το υποκείμενο σε αξιολόγηση έργο των ακαδημαϊκών μονάδων, των προγραμμάτων σπουδών και των λοιπών υπηρεσιών που παρέχονται από τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης.
- γ) Συντάσσει, τηρεί και ανανεώνει το μητρώο ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων και ειδικών στον τομέα της διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση από την Ελλάδα και το εξωτερικό, στο οποίο διασφαλίζει τη δυνατότητα πρόσβασης από όλα τα ελληνικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης.
- δ) Συγκεντρώνει πληροφορίες και τηρεί βάση δεδομένων με τα στοιχεία των εκθέσεων αξιολόγησης όλων των ελληνικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης.
- ε) Ενημερώνει τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και τα ελληνικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης σχετικά με τα υφιστάμενα δεδομένα

στην Ελλάδα και τις σύγχρονες διεθνείς τάσεις και εξελίξεις στον τομέα της διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση.

στ) Διατηρεί αμφίδρομη συνεργασία με αντίστοιχους οργανισμούς του εξωτερικού.

ζ) Εκπονεί μελέτες και διεξάγει έρευνες με στόχο την ανάπτυξη της μεθοδολογίας, των τεχνικών και των εφαρμογών διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση.

η) Δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και τα μέτρα που λαμβάνονται για τη διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση.

θ) Εκπροσωπεί την χώρα στα θεσμικά όργανα και οργανισμούς που αποτελούνται από αντίστοιχους εθνικούς φορείς των κρατών μελών της Ε.Ε. ή και τρίτων χωρών.

ι) Διατυπώνει προτάσεις για τη λήψη μέτρων και την υιοθέτηση πρακτικών διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας σε σχέση με τους στόχους του εθνικού συστήματος ανώτατης παιδείας και τις διεθνείς προδιαγραφές, εμπειρίες και πρακτικές.

Τα θέματα εσωτερικής λειτουργίας και οικονομικής διαχείρισης της Α.ΔΙ.Π. ρυθμίζονται από εσωτερικό κανονισμό, ο οποίος καταρτίζεται από την ίδια την αρχή εντός έξι (6) μηνών από τη συγκρότησή της και κυρώνεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο Κανονισμός Λειτουργίας και Διαχείρισης της Α.ΔΙ.Π. πρέπει να είναι σύμφωνος με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος εφαρμόζεται συμπληρωματικά για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται από αυτόν.

Οι πληροφορίες και τα στοιχεία που συγκεντρώνονται στο πλαίσιο των διαδικασιών αξιολόγησης, εφόσον αφορούν σε δεδομένα προσωπικού

χαρακτήρα, υπόκεινται σε επεξεργασία μόνο στο βαθμό που είναι απαραίτητο για την επίτευξη του σκοπού της αξιολόγησης τηρουμένων των απαιτήσεων της αρχής της αναλογικότητας και των διατάξεων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Δεν επιτρέπεται περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για άλλους σκοπούς εκτός από την αξιολόγηση και τη λήψη μέτρων διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας.

Η Α.ΔΙ.Π. μπορεί να αξιολογεί σύμφωνα με τις διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού τη λειτουργία και το έργο της, αναθέτοντας τη σχετική ευθύνη εξωτερικής αξιολόγησης σε έγκυρους και διεθνώς αναγνωρισμένους αξιολογητές ή οργανισμούς ή λοιπούς φορείς που αναπτύσσουν συναφή δραστηριότητα διεθνώς.

Για όσα θέματα της Α.ΔΙ.Π. δεν ρυθμίζονται ειδικά στον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται οι κείμενες γενικές διατάξεις για τις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές.

Άρθρο 11

Συγκρότηση και μέλη της Α.ΔΙ.Π.

Η Α.ΔΙ.Π. συγκροτείται από δεκαπέντε (15) μέλη, τα οποία διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η Α.ΔΙ.Π. αποτελείται από:

α) έναν (1) επιστήμονα με διεθνώς αναγνωρισμένο κύρος και σημαντικό ερευνητικό έργο, κατά προτίμηση με εμπειρία σε θέματα διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, ο οποίος ορίζεται ως Πρόεδρος με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ύστερα από πρόταση της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής που λαμβάνεται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται από τον Κανονισμό της Βουλής.

β) έξι (6) εν ενεργεία καθηγητές ιδρυμάτων του πανεπιστημιακού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης με αντίστοιχη εξειδίκευση στους επιστημονικούς κλάδους: i) των ανθρωπιστικών επιστημών, ii) των νομικών, πολιτικών και κοινωνικών επιστημών, iii) των επιστημών υγείας, iv) των οικονομικών επιστημών και διοίκησης επιχειρήσεων, v) των επιστημών μηχανικών και γεωτεχνικών και vi) των θετικών επιστημών και πληροφορικής, οι οποίοι προτείνονται από τη Σύνοδο των Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων.

γ) τέσσερεις (4) εν ενεργεία καθηγητές ιδρυμάτων του τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης με αντίστοιχη εξειδίκευση στους κλάδους: i) διοίκησης και οικονομίας, ii) επαγγελμάτων υγείας και πρόνοιας, iii) τεχνολογικών επιστημών μηχανικών και iv) τεχνολογικών γεωτεχνικών επιστημών και τροφίμων, οι οποίοι προτείνονται από τη Σύνοδο των Προέδρων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.

δ) έναν (1) εκπρόσωπο των φοιτητών, ο οποίος ορίζεται με απόφαση της Εθνικής Φοιτητικής Ένωσης Ελλάδας (Ε.Φ.Ε.Ε.).

ε) έναν (1) εκπρόσωπο των σπουδαστών, ο οποίος ορίζεται με απόφαση της Εθνικής Σπουδαστικής Ένωσης Ελλάδας (Ε.Σ.Ε.Ε.).

στ) έναν (1) εκπρόσωπο μη ακαδημαϊκών ερευνητικών ιδρυμάτων, ο οποίος ορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Ανάπτυξης.

ζ) έναν (1) εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων
Οι καθηγητές που προτείνονται ως μέλη της Α.ΔΙ.Π. πρέπει να διαθέτουν αποδεδειγμένα επιστημονικό έργο με διεθνή αναγνώριση και κατά προτίμηση με εμπειρία σε θέματα διασφάλισης και βελτίωσης της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση.

Η Α.ΔΙ.Π. συνέρχεται σε πρώτη συνεδρίαση εντός μηνός από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόφασης διορισμού των μελών της.

Ο Πρόεδρος της Α.ΔΙ.Π. έχει την ευθύνη λειτουργίας της σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και ασκεί όλες τις προς τούτο αρμοδιότητες.

Ευδικότερα:

- α) Εκπροσωπεί την Α.ΔΙ.Π. δικαστικώς και εξωδίκως.
- β) Συντονίζει και κατευθύνει τις υπηρεσίες της.
- γ) Συγκαλεί και διευθύνει τις συνεδριάσεις, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη και παρακολουθεί την εκτέλεση των αποφάσεων, κατευθύνσεων και οποιωνδήποτε άλλων πράξεων της αρχής.
- δ) ... Είναι ο διοικητικός προϊστάμενος του διοικητικού προσωπικού και του ειδικού επιστημονικού προσωπικού της και ασκεί την επ' αυτού πειθαρχική εξουσία. Ο Πρόεδρος της Α.ΔΙ.Π. μπορεί με απόφασή του να εξουσιοδοτεί μέλη ή άλλα όργανά της να υπογράφουν «με εντολή Προέδρου» έγγραφα ή άλλες πράξεις της.

Η θητεία του Προέδρου και των μελών της Α.ΔΙ.Π. είναι τετραετής. Δεν επιτρέπεται ο διορισμός των μελών της Α.ΔΙ.Π. για περισσότερο από δύο (2) θητείες, διαδοχικές ή μη. Οι εκπρόσωποι των φοιτητών και σπουδαστών διορίζονται για μία μόνο θητεία. Σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή έκπτωσης μέλους της Α.ΔΙ.Π. διορίζεται νέο μέλος για το υπόλοιπο της θητείας. Η θητεία του Προέδρου και των μελών της Α.ΔΙ.Π. παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι το διορισμό νέων και πάντως όχι για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα των τριών (3) μηνών μετά τη λήξη της θητείας τους.

Η καταδίκη για αδικήματα κατά της ιδιοκτησίας ή κατά περιουσιακών δικαιωμάτων ή για αδικήματα σχετικά με τα υπομνήματα ή σχετικά με την υπηρεσία ή για αδικήματα κατά των ηθών, καθώς και η καταδίκη για οποιοδήποτε κακούργημα αποτελεί κώλυμα διορισμού σε θέση μέλους της Α.ΔΙ.Π. Σε περίπτωση τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης για ένα από τα αδικήματα αυτά τα μέλη της Α.ΔΙ.Π. εκπίπτουν από το αξίωμά τους. Η αποδοχή της παραίτησης, καθώς και η έκπτωσή

τους συνεπεία τελεσίδικης καταδίκης γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της παραίτησης ή την κοινοποίηση σε αυτόν της τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης. Η πειθαρχική ευθύνη των μελών της Α.ΔΙ.Π. ρυθμίζεται από τον εσωτερικό κανονισμό της αρχής.

Οι αποδοχές των μελών της Α.ΔΙ.Π. καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομίας και Οικονομικών ύστερα από γνώμη της αρχής κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων. Για τον καθορισμό τους λαμβάνεται υπόψη η τυχόν πλήρης και αποκλειστική απασχόλησή τους.

Το ασφαλιστικό καθεστώς των μελών της Α.ΔΙ.Π. ρυθμίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Ν. 2703/1999, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.

Κατά τη διάρκεια της θητείας των μελών της Α.ΔΙ.Π. αναστέλλεται η άσκηση οποιουδήποτε δημόσιου λειτουργήματος, καθώς και η άσκηση καθηκόντων σε οποιαδήποτε θέση στο Δημόσιο, σε Ν.Π.Δ.Δ. και σε νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Στα μέλη της Α.ΔΙ.Π., εκτός του Πρόεδρου της που είναι σε κάθε περίπτωση πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, επιτρέπεται η άσκηση καθηκόντων μέλους Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. με καθεστώς μερικής απασχόλησης.

Οι αποφάσεις της Α.ΔΙ.Π. κοινοποιούνται με μέριμνά της στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Έκθεση ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης υποβάλλεται κατ' έτος στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και στον Πρόεδρο της Βουλής.

Άρθρο 12

Διοικητική και επιστημονική υποστήριξη της Α.ΔΙ.Π.

Για τη λειτουργία της η Α.ΔΙ.Π. υποστηρίζεται από Γραμματεία και τρία Τμήματα:

- α) Τμήμα Διοίκησης και Οικονομικών
- β) Τμήμα Διασφάλισης Ποιότητας
- γ) Τμήμα Τεκμηρίωσης και Ερευνών.

Οι αρμοδιότητες κάθε Τμήματος εξειδικεύονται στον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Α.ΔΙ.Π.

Για τη διοικητική και επιστημονική υποστήριξη της Α.ΔΙ.Π. συνιστώνται 15 θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού και 12 θέσεις μόνιμου διοικητικού προσωπικού. Οι θέσεις του επιστημονικού προσωπικού καλύπτουν τους εξής κλάδους: ανθρωπιστικές επιστήμες, νομικές-πολιτικές-κοινωνικές επιστήμες, θεολογία-φιλοσοφία, οικονομικές επιστήμες-διοίκηση επιχειρήσεων, θετικές επιστήμες, επιστήμες υγείας, επιστήμες μηχανικού, γεωτεχνικές επιστήμες και καλές τέχνες. Η κατανομή των ανωτέρω θέσεων στα Τμήματα, κατά κλάδους και ειδικότητες, και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται από τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Α.ΔΙ.Π.

Συνιστάται στην Α.ΔΙ.Π. μια (1) οργανική θέση Διευθυντή στην οποία επιλέγεται και τοποθετείται δημόσιος υπάλληλος, με τη διαδικασία του ν. 2683/1999. Οι αρμοδιότητες του Διευθυντή καθορίζονται στον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Α.ΔΙ.Π.

Οι θέσεις του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού μπορούν να πληρωθούν και με μετατάξεις ή αποσπάσεις μόνιμου προσωπικού από Υπουργεία ή άλλες δημόσιες υπηρεσίες ή Ν.Π.Δ.Δ. ή με μετατάξεις και αποσπάσεις εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Το ειδικό επιστημονικό προσωπικό προσλαμβάνεται με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου ή με σύμβαση έμμισθης εντολής. Τα

προσόντα και οι διαδικασίες πλήρωσης των θέσεων αυτών καθορίζονται από τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Α.ΔΙ.Π.

Οι κάθε είδους αποδοχές και αποζημιώσεις του ειδικού επιστημονικού προσωπικού καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 13

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι διαδικασίες εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης εφαρμόζονται με τη σύνταξη των πρώτων εσωτερικών εκθέσεων κάθε ακαδημαϊκής μονάδας που αναφέρονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 2 του παρόντος νόμου.

Οι διαδικασίες αξιολόγησης νεοϊδρυθεισών ακαδημαϊκών μονάδων των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης εφαρμόζονται μετά παρέλευση έξι (6) ετών από την έναρξη λειτουργίας τους. Η προθεσμία αυτή είναι δυνατόν να παραταθεί για ένα ακόμη έτος ή και να συντομευθεί ύστερα από τεκμηριωμένη πρόταση του οικείου ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης προς την Α.ΔΙ.Π.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ – ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ

Άρθρο 14

ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Τα προγράμματα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης οργανώνονται με βάση το σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων.

Το σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων είναι ένα σύστημα περιγραφής των προγραμμάτων σπουδών των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης με την απόδοση πιστωτικών μονάδων στα στοιχεία που τα συνθέτουν. Οι πιστωτικές μονάδες εκφράζουν τον φόρτο εργασίας που απαιτείται για την ολοκλήρωση των στόχων ενός ακαδημαϊκού προγράμματος από κάθε φοιτητή ή σπουδαστή.

Ο φόρτος εργασίας περιλαμβάνει τον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση όλων των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων μάθησης στο πλαίσιο ενός ακαδημαϊκού προγράμματος σπουδών, όπως π.χ. η παρακολούθηση παραδόσεων, σεμιναρίων, η ανεξάρτητη μελέτη, η προετοιμασία εργασιών, η πρακτική άσκηση, η συμμετοχή στις εξετάσεις, η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας κ.λπ.

Ο φόρτος εργασίας για κάθε φοιτητή ή σπουδαστή πλήρους φοίτησης κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους αποτιμάται σε εξήντα (60) πιστωτικές μονάδες. Ο φόρτος εργασίας αποτιμάται ανά εξάμηνο σε τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες και ανά τρίμηνο σε είκοσι (20) πιστωτικές μονάδες. Αρμόδια για την αντιστοίχιση του φόρτου εργασίας ανά μάθημα είναι τα συλλογικά όργανα διοίκησης των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου του νόμου αυτού δεν θίγουν τις ισχύουσες διατάξεις για τις διδακτικές μονάδες των μαθημάτων και των

ελάχιστο αριθμό διδακτικών μονάδων που απαιτείται σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών για τη λήψη του πτυχίου.

Ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στην εφαρμογή του συστήματος μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 15

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ

Το παράρτημα διπλώματος είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο, το οποίο επισυνάπτεται στους τίτλους σπουδών που χορηγούν τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης και παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία από το άτομο που αναγράφεται ονομαστικά στο πρωτότυπο του τίτλου στον οποίο επισυνάπτεται το παράρτημα.

Το παράρτημα διπλώματος δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία των μαθημάτων που χορηγούν τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Στο παράρτημα δεν γίνονται αξιολογικές κρίσεις και δεν υπάρχουν δηλώσεις ισοτιμίας ή αντιστοιχίας ή προτάσεις σχετικά με την αναγνώριση του τίτλου στο εξωτερικό.

Το παράρτημα διπλώματος εκδίδεται αυτομάτως και ατελώς στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

Το πρωτότυπο του παραρτήματος πρέπει να πληρεί τις προϋποθέσεις γνησιότητας που απαιτούνται για τον χορηγούμενο τίτλο σπουδών.

Η ημερομηνία έκδοσης του παραρτήματος δεν συμπίπτει υποχρεωτικά με την ημερομηνία χορήγησης του τίτλου σπουδών, αλλά δεν μπορεί ποτέ να είναι προγενέστερη από αυτή.

Το βασικό περιεχόμενο του παραρτήματος διπλώματος είναι ενιαίο για όλα τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης και τυπώνεται σε ειδικό ομοιόμορφο χαρτί (μεμβράνη) σύμφωνα με το υπόδειγμα, τον τύπο και τις διαστάσεις που καθορίζονται ειδικότερα με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι τομείς που περιλαμβάνονται στο παράρτημα και οι πληροφορίες που αναγράφονται εκάστοτε σε αυτούς.

Άρθρο 16

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται με τη δημοσίευση των υπουργικών αποφάσεων που προβλέπονται από τις διατάξεις του και πάντως με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2005-2006.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Άρθρο 17

ΈΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Οι διατάξεις του παρόντος νόμου ισχύουν από τη δημοσίευσή του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός όπου ορίζεται ρητά κάτι διαφορετικό στις διατάξεις του.

Αθήνα 2005

Οι Υπουργοί

Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης .....

Οικονομικών

& Αποκέντρωσης

Οικονομίας &

Προκόπιος Παυλόπουλος

Γεώργιος
Αλογοσκούφης

Ανάπτυξης

Εθνικής Παιδείας &

Θρησκευμάτων

Δημήτριος Σιούφας

Μαριέττα

Γιαννάκον